

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTO

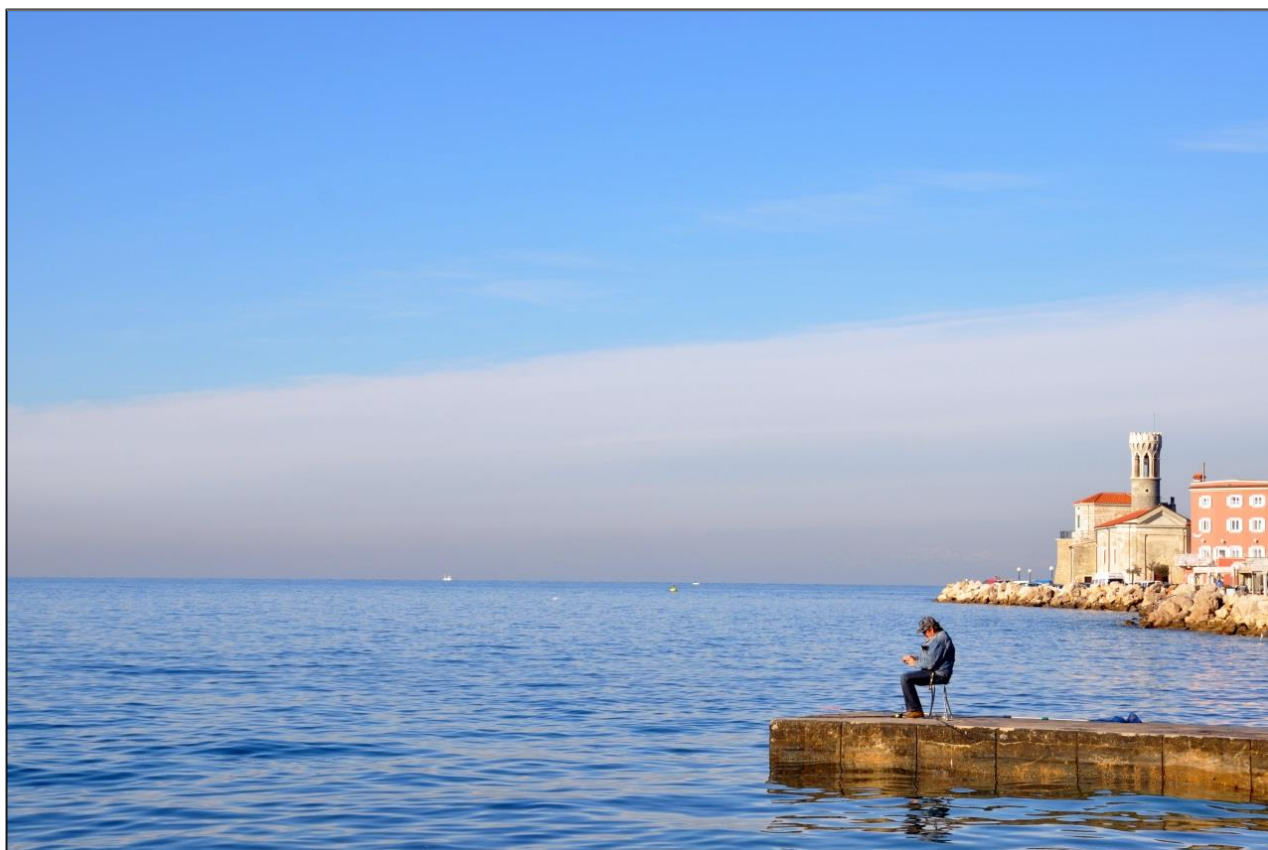
Dunajska cesta 48, 1000 Ljubljana

OKOLJSKO POROČILO

za

Načrt upravljanja z morskim okoljem za obdobje 2016–2021

III. faza: Javna razgrnitev okoljskega poročila, priprava stališč do pripomb z javne razgrnitve in uskladitev okoljskega poročila in plana s pripombami podanih v času javne razgrnitve

Ljubljana, november 2016

ZaVita, svetovanje, d.o.o.
Tominškova 40, Ljubljana, Slovenia
E-mail: info@zavita.si
Tel: +386 41 711 794

OKOLJSKO POROČILO za

Načrt upravljanja z morskim okoljem za obdobje 2016–2021

III. faza: Javna razgrnitev okoljskega poročila, priprava stališč do pripomb z javne razgrnitve in uskladiitev okoljskega poročila in plana s pripombami podanih v času javne razgrnitve

Pristojen organ

Republika Slovenija, Ministrstvo za okolje in prostor
Dunajska cesta 48
1000 Ljubljana

Kontaktna oseba:
Barbara Breznik

Izdelovalec okoljskega poročila

Zavita, svetovanje, d.o.o.
Tominškova 40
1000 Ljubljana

Vodja projekta:
Matjaž Harmel, univ. dipl. inž. gozd.

Namestnik vodje projekta:
Klemen Strmšnik, univ. dipl. geog.

Sodelavci na projektu:
Aleksandra Krajnc, univ. dipl. geog.
Maja Divjak Malavašič, univ. dipl. biol. (Eranthis, Maja Malavašič, s.p.)
Andrej Gortnar, kem. teh.
Eva Harmel, dipl. inž. kaj. arh.

Projekt

Okoljsko poročilo za Načrt upravljanja z morskim okoljem za obdobje 2016–2021
III. faza: Javna razgrnitev okoljskega poročila, priprava stališč do pripomb z javne razgrnitve in uskladiitev okoljskega poročila in plana s pripombami podanih v času javne razgrnitve

Datum izvedbe

november 2016

Številka pogodbe

2550-16-441021

Številka projekta

082/2016

Ključne besede

okoljsko poročilo, vplivi na okolje, morsko okolje, deskriptorji, načrt upravljanja

POVZETEK ZA JAVNOST

Ministrstvo za okolje in prostor (MOP) pripravlja *Načrt upravljanja z morskim okoljem za obdobje 2016 – 2021* (NUMO). Zakonodajna podlaga za pripravo celovite presoje vplivov na okolje (CPVO) je *Zakon o varstvu okolja /ZVO-1/*, ki v 40. členu določa, da je zaradi uresničevanja načel trajnostnega razvoja, celovitosti in preventive, treba v postopku priprave plana, programa, načrta ali drugega splošnega akta in njegovih sprememb, katerega izvedba lahko pomembno vpliva na okolje, izvesti CPVO.

Priprava okoljskega poročila obsegala več faz. V okviru I. faze je bilo na podlagi dopolnjenega osnutka dokumenta iz dne 5. 3. 2016 pripravljeno poročilo (082_OP_NUMO_I_faza_DO_11032016_oddaja), ki je vsebovalo analizo upoštevanja smernic nosilcev urejanja prostora, scoping (opredelitev vplivov izvedbe posameznih ukrepov na posamezne dele okolja/področja obravnave) in predlog okoljskih ciljev in kazalcev. Na podlagi pripomb podanih na odprtem scopingu (dne 30. 3. 2016), katerega so se poleg pripravljavcev NUMO udeležili tudi nosilci urejanja prostora, je bilo poročilo dopolnjeno.

V vmesnem času je bil izdelan dopolnjen osnutek NUMO iz dne 13. 4. 2016 (NUMO_20160413), kjer je prišlo do nadgradnje in dopolnitve ukrepov, uskladitve programa ukrepov z NUV II in vključitve dela zahtev smernic nosilca urejanja prostora za področje varstva narave. Na podlagi dopolnjen osnutek NUMO je bilo izdelano Okoljsko poročilo (082_OP_NUMO_II_faza_2242016), kjer so bila na podlagi vrednotenja podana priporočila za izboljšanje NUMO oz. povečanje pozitivnih vplivov predlaganih ukrepov in zmanjšanje negativnih vplivov.

Način upoštevanja priporočil podanih v Okoljskem poročilu iz dne 22. 4. 2016 in smernic nosilca urejanja prostora za področje narave je bil dogovorjen na sestanku glede dopolnitve okoljskega poročila za Program ukrepov za doseganje, ohranitev ali obnovo dobrega stanja voda v okviru Načrta upravljanja z morskim okoljem, dne 14. 6. 2016, ki so se ga poleg pripravljavcev NUMO in pripravljavcev okoljskega poročila udeležili tudi predstavniki ZRSVN in Sektorja za strateško presojo vplivov na okolje.

V času med 14. 10. 2016 in 14. 11. 2016 je potekala javna razgrnitev. Gradivo je bilo v tem času dostopno na spletni strani Ministrstva za okolje in prostor. Javna obravnava je bila izvedena v prostorih Sejne sobe Občinskega sveta Občine Izola, dne 24. 10. 2016. Predstavljeno je bilo okoljsko poročilo za Načrt upravljanja z morskim okoljem skupaj z osnutkom Načrta upravljanja z morskim okoljem. Nobena od pripomb podanih v času javne razgrnitve se ni nanašala na okoljsko poročilo. Na podlagi pripomb na načrt upravljanja je bil NUMO dopolnjen v naslednjih sklopih (dokument NUMO iz dne 16. 11. 2016 (0-NUMO_20161116)):

- Izvedli so se nomotehnični popravki in vsebinska pojasnila besedila NUMO.
- Program ukrepov se je dopolnil tudi v vsebinskem delu, in sicer:
 - V poglavju D1-D11 se je ukrep *TU2 (1a) Vzpostavljanje povezav med prostorskim načrtovanjem in upravljanjem z vodami v obalnem pasu in trajnostno prostorsko načrtovanje* prestavil v ukrep *TU7 (1b) Vzpostavljanje povezav med prostorskim načrtovanjem in upravljanjem z vodami v obalnem pasu in trajnostno prostorsko načrtovanje* - in ga je posledično okoljsko poročilo vključilo v vrednotenje vplivov (v prejšnji verziji je bil kot temeljni a ukrep upoštevan zgolj na nivoju kumulativnih vplivov),
 - se je dodal nov ukrep *TU5 (1a) Monitoring stanja morskega okolja* - ker gre za temeljni ukrep oz. izvajanje že veljavne zakonodaje je bil v okoljskem poročilu dodatno upoštevan na nivoju kumulativnih vplivov,
 - se je prejšnji ukrep *TU7 (1b) Informiranje, ozaveščanje in izobraževanje javnosti o upravljanju z vodam* preštevilčil v ukrep *TU8 (1b) Informiranje, ozaveščanje in izobraževanje javnosti o upravljanju z vodam*; poleg tega sta iz ukrepa izpadli predvideni aktivnosti »Izdelava strokovnih podlag za akcijski načrt kodeksa ravnanja ob srečanjih z morskimi sesalci« in »Sprememba relevantnih predpisov«, na podlagi česar je bilo vrednotenje ustrezno dopolnjeno,
 - zaradi navedenih sprememb so se preštevilčili tudi vsi nadaljnji ukrepi v poglavju D1-D11.
 - V poglavju D1,3,4,6,7 je bila ukrepu *DU2(2a) Preprečevanje poškodb morskega dna zaradi sidranja – ureditev privezov* dodana vsebina »Priprave se bodo tudi ustrezne pravne podlage za izvajanje aktivnosti.«, kar predstavlja dodaten pozitiven vpliv na podlagi katerega je bilo to okoljsko poročilo ustrezno dopolnjeno.
 - V poglavju D2 sta bila ukrepa *TU2(1b) Preprečevanje in obvladovanje vnosa ter širjenja tujerodnih vrst* in *TU3(1b) Dopolnitev zakonodaje s področja tujerodnih vrst* vsebinsko združena na podlagi česar je bilo to okoljsko poročilo ustrezno dopolnjeno,
 - se je ukrep *DU2(2a) Uveljavitev sistema za preprečevanje širjenja tujerodnih vrst na regionalnem/globalnem nivoju* se prestavil v ukrep *TU3(1b) Uveljavitev sistema za preprečevanje širjenja tujerodnih vrst na regionalnem/globalnem nivoju* na podlagi česar je bilo to okoljsko poročilo ustrezno dopolnjeno.

- V poglavju D5 je bil ukrep *TU3(1b) Vzpostavitev monitoringa stanja voda v izlivnem območju rek vsebinsko spremenjen na podlagi česar je bilo to okoljsko poročilo ustrezno dopolnjeno.*
- V poglavju D8 je bil ukrep *DU1(2a) Priprava predloga ukrepov za reševanje problemov v kvaliteti morja zaradi prisotnosti tributilkositrovih spojin (TBT) vsebinsko dopolnjen, saj je predvidena aktivnost »Priprava strokovnih podlag (razvoj metodologij) in vzpostavitev monitoringa vplivov TBT na bioto (imposeks)« na podlagi česar je bilo to okoljsko poročilo ustrezno dopolnjeno.*
- V poglavju D11 se je ukrep *DU1(2a) Zmanjšanje podvodnega hrupa v pristaniščih se prestavi v TU2(1b) Zmanjšanje podvodnega hrupa v pristaniščih na podlagi česar je bilo to okoljsko poročilo ustrezno dopolnjeno.*

Na podlagi tako dopolnjenega NUMO je bilo pripravljeno to okoljsko poročilo. Na tem mestu poudarjamo, da spremembe NUMO niso vplivale na ugotovitve, ocene in zaključke okoljskega poročila na podlagi katerega je bilo pridobljeno mnenje o ustreznosti okoljskega poročila.

Predmetno Okoljsko poročilo se tako nanaša na dokument NUMO iz dne 16. 11. 2016 (0-NUMO_20161116) in poleg vrednotenja vplivov izvedbe ukrepov NUMO vsebuje tudi pregled upoštevanja priporočil podanih s strani pripravljavca Okoljskega poročila v postopku CPVO ter spremembe, ki so nastale v času javne razgrnitve.

Predmetno okoljsko poročilo je sestavljeno iz dveh delov. Prvi del predstavlja opis NUMO in stanja okolja ter zajema podatke o načrtu upravljanja, opredelitev vplivov načrta upravljanja in opis stanja okolja. Drugi del pa te vsebine povezuje in združuje v okviru opredelitve okoljskih ciljev in kazalcev za spremljanje doseganja teh ciljev, opredelitve meril in metod ugotavljanja in ocenjevanja vplivov ter vrednotenja vplivov izvedbe načrta upravljanja na opredeljene okoljske cilje.

NUMO se bo izvajal v obdobju 2016–2021 na območju notranjih morskih voda, teritorialnega morja in epikontinentalnega pasu Republike Slovenije. V skladu z *Okvirno direktivo o morski strategiji* zajema program ukrepov za doseganje, ohranitev ali obnovo dobrega stanja morskih voda, ki je pripravljen tako, da obravnava 11 deskriptorjev, ki določajo dobro stanje morskega okolja: biotska raznovrstnost (D1), tujerodne vrste (D2), ribji stalež (komercialne vrste rib in lupinarjev) (D3), elementi prehranjevalnih spletov (D4), onesnaženje s hranili (eutrofikacija) (D5), neoporočenost morskega dna (D6), hidrografski pogoji (D7), zmanjšanje onesnaženja morskega okolja z onesnaževali (D8), onesnaževala v morski hrani (D9), morski odpadki (D10) in podvodni hrup (D11). Ukrepi so razdeljeni v 8 skupin ukrepov in tri kategorije:

- temeljni ukrepi 1.a: ki se izvajajo v okviru drugih politik,
- temeljni ukrepi 1.b: ki so predpisani vendar se še ne izvajajo v celoti v okviru drugih politik,
- dopolnilni ukrepi 2.a: ki nadgrajujejo izvajanje ukrepov v okviru drugih politik,

V okviru scopinga so bila na podlagi pregleda potencialnih vplivov izvedbe ukrepov NUMO izpostavljena naslednja področja obravnave oz. deli okolja, kjer bo prišlo do pomembnega vpliva izvedbe NUMO: izvajanje Okvirne direktive o morski strategiji, morsko okolje, narava, kulturna dediščina, hrup in ravnanje z odpadki. Pri ostalih delih okolja vplivi, ki bi presegali omejitve zakonodajnega okvira, niso bili zaznani oz. gre za področja, ki jih NUMO ne tangira (npr. svetlobno onesnaževanje, elektromagnetno sevanje...). Sami vplivi pa v okviru scopinga niso opredeljeni v skupini temeljnih (a) ukrepov, kjer gre predvsem za izvajanje področne zakonodaje, saj ti vplivi ne izhajajo iz NUMO. Enako velja tudi za izvajanje drugih programov in načrtov, ki so bili že vrednoteni v okviru ločenih CPVO in usklajeni do te mere, da njihovo izvajanje nima bistvenih negativnih vplivov na okolje (npr. NUV II, kjer je CPVO v pripravi). Vplivi področne zakonodaje in ostalih programov oz. načrtov so obravnavani zgolj na nivoju opredelitve kumulativnih vplivov z vplivi NUMO. Prav tako je pri opredelitvi vplivov posameznih ukrepov kot dejstvo vzeto upoštevanje področne zakonodaje pri izvajanju posameznih posegov (npr. predpisana pridobitev kulturnovarstvenega, naravovarstvenega in/ali okoljevarstvenega soglasja).

V okviru CPVO za NUMO sta tako opredeljena dva okoljska cilja in sicer **»doseganje dobrega stanja morskega okolja«** ter **»ohranjena kulturna dediščina«** v okviru katerih so bili opredeljeni sledeči podcilji in kazalci:

Učinkovito izvajanje Okvirne direktive o morski strategiji	Pripravljen in sprejet NUMO
	Delež ukrepov NUMO, ki je izveden v celoti/delno
	Pripravljene strokovne podlage za trajnostno pomorsko prostorsko načrtovanje in doseganje dobrega stanja okolja
	Delež deskriptorjev in delež kazalnikov v okviru posameznega deskriptorja, kjer je podana ocena stanja okolja
Izboljšano stanje morskega okolja	Delež deskriptorjev, kjer je stanje na podlagi kazalnikov ocenjeno kot dobro
Ohranjanje/izboljšanje ugodnega stanja habitatnih	Izvedba ukrepa <i>D1,3,4,6,7: DU2 (2a) Preprečevanje poškodb morskega dna zaradi sidranja – ureditev privezov</i>

tipov in vrst	Obseg morskega dna, na katerega znatno vplivajo človekove dejavnosti, za različne vrste substratov
	Površina območij z naravovarstvenim statusom
	Stopnja obremenitve morskega okolja s hrupom
	Koncentracija onesnaževal
Učinkovit sistem ravnanja z odpadki	Količina zbranih in na primeren način odloženih odpadkov v okviru ukrepov D1,3,4,6,7: DU2 (2a) <i>Preprečevanje poškodb morskega dna zaradi sidranja – ureditev privezov in D10: DU1 (2a) Vzpostavitev sistema zbiranja naključno ujetih odpadkov v ribiških mrežah in zbiranje odpadne ribiške opreme (»Fishing For Litter«)</i>
Ohranjene arheološke ostaline	Število enot arheološke dediščine v morju

Za vsak okoljski podcilj so v okoljskem poročilu opredeljena merila vrednotenja, izračunani so kazalci stanja in predvidena smer gibanja kazalcev, opredeljene so značilnosti vplivov NUMO ter izvedeno vrednotenje vplivov na ravni posameznih posegov kot tudi na kumulativni ravni. Velikostni razredi vplivov plana na doseganje okoljskih ciljev so določeni na podlagi *Uredbe o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje* (Uradni list št. 73/05) in imajo pripisane oznake od A do E z razredom X za primer, ko vplivov ni mogoče oceniti.

Na osnovi vrednotenja dokumenta NUMO, ki je usklajen s smernicami nosilcev urejanja prostora in vključuje priporočila podana s strani pripravljavca okoljskega poročila, lahko zaključimo, da bo imela izvedba NUMO na okoljska cilja **»doseganje dobrega stanja morskega okolja«** in **»ohranjena kulturna dediščina«** pozitiven vpliv (ocena A).

Prav tako ocenjujemo, da bo imela izvedba NUMO na okoljski cilj **»doseganje dobrega stanja morskega okolja«** pozitiven čezmejni vpliv (ocena A), medtem ko na okoljski cilj **»ohranjena kulturna dediščina«** čezmejnega vpliva ne bo (ocena A).

SEZNAM KRATIC

ARSO	Agencija Republike Slovenije za okolje
CPP	Celostna pomorska politika
CPVO	celovita presoja vplivov na okolje
DU	dopolnilni ukrep
ESPR	Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo
EU	Evropska unija
HT	habitatni tip
IMO	International Maritime Organization
JJMS	Jadransko-Jonska strategija
KČN	komunalne čistilne naprave
MARPOL	Mednarodna konvencija o preprečevanju onesnaževanja morja z ladij
MOP	Ministrstvo za okolje in prostor
NR	Naravni rezervat
NS	Naravni spomenik
NSNA	Nacionalni strateški načrt za razvoj akvakulture v Republiki Sloveniji za obdobje 2014–2020
NUMO	Načrt upravljanja z morskim okoljem za obdobje 2016–2021
NUV II	Načrt upravljanja voda za vodni območji Donave in Jadranskega morja za obdobje 2015–2021
OPOČKOV	Operativni program odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode
PRP 2014–2020	Program razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020
PVO	presoja vplivov na okolje
RS	Republika Slovenija
TBT	tributilkositrove spojine
TU	temeljni ukrep
ZON	Zakon o ohranjanju narave
ZRSVN	Zavod Republike Slovenije za varstvo narave
ZVO-1	Zakon o varstvu okolja

KAZALO

1	Splošno	9
1.1.	Ozadje za pripravo poročila	9
1.2.	Metoda dela	9
1.3.	Proces izdelave in struktura okoljskega poročila	10
1.3.1	Javna razgrnitev in javna obravnava	11
2	Podatki o načrtu upravljanja	12
2.1	Cilji načrta upravljanja	13
2.2.	Program ukrepov	14
2.2.1	Ocena stroškov ukrepov	15
2.2.2	Izjeme za doseganje dobrega stanja	15
2.1	Odnos do drugih ustreznih programov	16
2.1.1	Na ravni evropske unije	16
2.1.2	Na ravni države	17
2.2.	Potrebe po naravnih virih	19
2.3.	Predvidene emisije, odpadki in odpadne vode ter ravnanje z njimi	19
2.4.	Smernice nosilcev urejanja prostora in analiza njihovega upoštevanja	20
2.5.	Alternative	21
3	Vsebinjenje oz. scoping	22
4	Opis stanja okolja, varstveni režimi in verjeten razvoj stanja prostora	27
4.1.	Stanje okolja	27
4.1.1	Prva ocena stanja morskega okolja	27
4.1.1.1.	Biotska raznovrstnost (D1)	27
4.1.1.2.	Tujerodne vrste (D2)	28
4.1.1.3.	Ribji stalež (komercialne vrste rib in lupinarjev) (D3)	28
4.1.1.4.	Elementi prehranjevalnih spletov (D4)	29
4.1.1.5.	Onesnaženje s hranili (eutrofikacija) (D5)	29
4.1.1.6.	Neoporečnost morskega dna (D6)	30
4.1.1.7.	Hidrografski pogoji (D7)	30
4.1.1.8.	Zmanjšanje onesnaženja morskega okolja z onesnaževali (D8)	30
4.1.1.9.	Onesnaževala v ribah in drugi morski hrani (D9)	31
4.1.1.10.	Morski odpadki (D10)	31
4.1.1.11.	Podvodni hrup (D11)	31
4.1.2	Stanje narave	32
4.1.2.1	Habitati morskega okolja	32
4.1.2.1.	Vrste morskega okolja	33
4.1.2.2.	Območja ohranjanja narave	34
4.1.3	Stanje enot kulturne dediščine	38
4.2.	Varstvena, varovana, zavarovana in degradirana območja	41
4.3.	Verjeten razvoj v primeru neizvajanja načrta upravljanja	43
5	Okoljski cilji in kazalci za spremljanje doseganja teh ciljev	45
5.1.	Vrednotenje vplivov izvedbe načrta upravljanja na okoljski cilj	46
5.1.1	Okoljski cilj: »doseganje dobrega stanja morskega okolja«	46
5.1.1.1.	Okoljski podcilj: »učinkovito izvajanje Okvirne direktive o morski strategiji«	46
5.1.1.2.	Okoljski podcilj: »izboljšano stanje morskega okolja«	48
5.1.1.3.	Okoljski podcilj: »ohranjanje/izboljšanje ugodnega stanja habitatnih tipov in vrst«	51
5.1.1.1.	Okoljski podcilj: »učinkovit sistem ravnanja z odpadki«	55
5.1.2	Okoljski cilj: »ohranjena kulturna dediščina«	57
5.1.2.1.	Okoljski podcilj: »ohranjene arheološke ostaline«	57
5.2.	Čezmejni vplivi	59
5.3.	Omilitveni ukrepi, priporočila in spremljanje stanja okolja	61
5.3.1	Omilitveni ukrepi	61
5.3.2	Priporočila	61
5.3.3	Spremljanje stanja okolja	61
6	Sklepna ocena in opozorilo o celovitosti poročila	62
6.1.	Sklepna ocena	62
6.2.	Opozorilo o celovitosti	62
7	Viri in literatura	64
8	Priloge	66

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 1: Vrsta oz. značaj vpliva načrta upravljanja na okolje	9
Preglednica 2: Lestvica velikostnih razredov vplivov izvedbe programa na uresničevanje okoljskih ciljev programa.....	10
Preglednica 3: Okoljski in operativni cilji načrta upravljanja z vodami po deskriptorjih	13
Preglednica 4: Utemeljitev obravnave posameznih delov okolja/področij obravnave v okoljskem poročilu	23
Preglednica 5: Število kazalnikov in kazalnikov s podano oceno po deskriptorjih	27
Preglednica 6: Začetna presoja za habitatne tipe po obalnih pasovih	32
Preglednica 7: Habitatni tipi na območju NUMO.....	33
Preglednica 8: Naravne vrednote na območju NUMO	34
Preglednica 9: Zavarovana območja na območju NUMO	35
Preglednica 10: EPO na območju NUMO.....	35
Preglednica 11: Območja Natura 2000 na območju NUMO.....	36
Preglednica 12: Seznam enot kulturne dediščine.....	38
Preglednica 13: Varovana, varstvena, zavarovana in degradirana območja in povzetek pravnih režimov.....	41
Preglednica 14: Predvideno stanje okolja, če se načrt upravljanja ne bi izvedel	43
Preglednica 15: Izbrani deskriptorji in kazalci za opredelitev ocene vpliva načrta upravljanja na postavljen okoljski cilj »doseganje dobrega stanja morskega okolja«	45
Preglednica 16: Podcilji in kazalci za opredelitev ocene vpliva načrta upravljanja na postavljen okoljski cilj »ohranjena kulturna dediščina«.....	45
Preglednica 17: Merila za ugotavljanje in vrednotenje vplivov za okoljski podcilj: »učinkovito izvajanje Okvirne direktive o morski strategiji«	46
Preglednica 18: Vrednost kazalcev stanja okolja za okoljski podcilj »učinkovito izvajanje Okvirne direktive o morski strategiji« in predvidena smer gibanja.....	46
Preglednica 19: Merila za ugotavljanje in vrednotenje vplivov za okoljski podcilj: »izboljšano stanje morskega okolja«	48
Preglednica 20: Vrednost kazalcev stanja okolja za okoljski podcilj »izboljšano stanje morskega okolja« in predvidena smer gibanja	48
Preglednica 21: Merila za ugotavljanje in vrednotenje vplivov za okoljski podcilj: »ohranjanje/izboljšanje ugodnega stanja habitatnih tipov in vrst«	51
Preglednica 22: Vrednost kazalcev stanja okolja za okoljski podcilj »ohranjanje/izboljšanje ugodnega stanja habitatnih tipov in vrst« in predvidena smer gibanja.....	51
Preglednica 23: Merila za ugotavljanje in vrednotenje vplivov za okoljski podcilj: »učinkovit sistem ravnanja z odpadki«	55
Preglednica 24: Vrednost kazalcev stanja okolja za okoljski podcilj »učinkovit sistem ravnanja z odpadki« in predvidena smer gibanja ..	55
Preglednica 25: Merila za ugotavljanje in vrednotenje vplivov za okoljski podcilj: »ohranjene arheološke ostaline«.....	57
Preglednica 26: Vrednost kazalcev stanja okolja za okoljski podcilj »ohranjene arheološke ostaline« in predvidena smer gibanja	57
Preglednica 27: Spremljanje stanja okolja pri izvedbi NUMO.....	61

KAZALO SLIK

Slika 1: Območje izvajanja Načrta upravljanja z morskim okoljem za obdobje 2016-2021 – teritorialno morje in epikontinentalni pas RS12	
Slika 2: Stanje ohranjenosti habitatnih tipov	33
Slika 3: Stanje ohranjenosti vrst razvrščenih po deblih.....	34

PRILOGE

Priloga 1: Pregled pričakovanih vplivov izvajanja programa ukrepov na posamezne dele okolja/področja obravnave	66
--	----

1 SPLOŠNO

1.1. OZADJE ZA PRIPRAVO POROČILA

Ministrstvo za okolje in prostor (MOP) pripravlja *Načrt upravljanja z morskim okoljem za obdobje 2016 – 2021* (NUMO). Pravne podlage za pripravo načrta so regulative Evropske skupnosti, mednarodne pogodbe in sporazumi ter nacionalna zakonodaja.

Zakon o varstvu okolja /ZVO-1/ (Uradni list RS, št. 39/06 – UPB, 49/06 – ZMetD, 66/06 – odl. US, 33/07 – ZPNačrt, 57/08 – ZFO-1A, 70/08, 108/09, 108/09 – ZPNačrt-A, 48/12, 57/12, 92/13, 56/15 in 102/15) v 40. členu določa, da je zaradi uresničevanja načel trajnostnega razvoja, celovitosti in preventive, treba v postopku priprave plana, programa, načrta ali drugega splošnega akta in njegovih sprememb, katerega izvedba lahko pomembno vpliva na okolje, izvesti celovito presojo vplivov njegove izvedbe na okolje (CPVO). Poleg tega se CPVO izvede za plan, ki ga na podlagi zakona sprejme pristojni organ države za področje upravljanja voda, če se z njim določa ali načrtuje poseg v okolje, za katerega je treba izvesti presojo vplivov na okolje (PVO), skladno z določbami 51. člena ZVO-1, če je zanj zahtevana presoja sprejemljivosti po predpisih o ohranjanju narave ali če ministrstvo oceni, da bi lahko njegova izvedba pomembneje vplivala na okolje. Glede na *Odločbo Ministrstva za okolje in prostor* (Odločba, št. 35409-58/2015/7 iz dne 4. 8. 2015) je CPVO potrebno izvesti, medtem ko, na podlagi mnenja Zavoda RS za varstvo narave (ZRSVN) izvedba presoje sprejemljivosti vplivov izvedbe planov in posegov na varovana območja po 101. členu *Zakona o ohranjanju narave /ZON/* (Uradni list RS, št. 96/04 – UPB, 61/06 – ZDru-1, 8/10 – ZSKZ-B in 46/14) ni potrebna.

1.2. METODA DELA

Za potrebe priprave okoljskega poročila so uporabljeni javno dostopni podatki ter posredovani podatki s strani naročnika in pristojnih institucij. Na podlagi pridobljenih podatkov je bil na internem scopingu (vsebinjenju) projektne skupine izveden pregled ukrepov, ki jih načrt obravnava. Določeni so bili potencialni vplivi (pozitivni in negativni) izvedbe programa na posamezne dele okolja/področja obravnave.

Potencialni vplivi predvidenih ukrepov so najprej definirani po ukrepih, kjer je bila znakovno opredeljena lastnost vpliva (pozitiven / negativen vpliv) izvedbe ukrepa na posamezen del okolja/področje obravnave (pomen oznak: ++ = večji pozitiven vpliv; + = manjši (posreden) pozitiven vpliv; 0 = ni vpliva; – = manjši negativen vpliv; – – = večji negativen vpliv) ter podan opis kateri dogodki lahko povzročijo vplive, katere obremenitve lahko pričakujemo, kakšne posledice lahko nastopijo in kako so vplivi povezani z značilnostmi območja. Ugotovljeni vplivi so v fazi vrednotenja natančneje opredeljeni tako, da je določena vrsta oz. značaj vpliva v skladu z *Uredbo o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje* (Uradni list RS, št. 73/05).

Preglednica 1: Vrsta oz. značaj vpliva načrta upravljanja na okolje

Vrsta oz. značaj vpliva	Opis
Neposreden vpliv	Se ugotavlja, če se z načrtom upravljanja načrtuje poseg v okolje, ki neposredno vpliva na izbrana merila vrednotenja.
Daljinski vpliv	Se ugotavlja, če se z načrtom upravljanja načrtuje poseg v okolje z vplivi, ki so posledica izvedbe načrta in se zgodijo oddaljeno od posega v okolje.
Kumulativen vpliv	Se ugotavlja, če se z načrtom upravljanja načrtuje poseg v okolje, ki sicer zanemarljivo vpliva na izbrana merila vrednotenja, ima pa skupaj z obstoječimi posegi v okolje ali s posegi, ki so načrtovani ali se izvajajo na podlagi drugih planov, programov ali načrtov, velik vpliv na izbrana merila vrednotenja, ali kadar ima več posameznih, za okolje zanemarljivih vplivov istega posega ali več posegov istega načrta vpliv, katerega učinki na izbrana merila vrednotenja niso zanemarljivi.
Sinergijski vpliv	Se ugotavlja, če se z načrtom upravljanja načrtuje poseg v okolje z vplivi, ki so v celoti večji od vsote posameznih vplivov.
Trajanje vpliva	Začasen vpliv: predstavlja vpliv začasne narave. Kratkoročen vpliv: je vpliv, ki preneha vplivati na izbrane kazalce stanja okolja v petih (5) letih od začetka. Srednjeročen vpliv: je vpliv, ki preneha vplivati na izbrane kazalce stanja okolja med petimi (5) in desetimi (10) leti od začetka. Dolgoročen vpliv: je vpliv, ki preneha vplivati na izbrane kazalce stanja okolja po desetih (10) letih od začetka. Trajen vpliv: predstavlja vpliv, ki pusti trajne posledice.

Vir: *Uredba o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje* (Uradni list RS, št. 73/05)

V nadaljevanju so vplivi vseh ukrepov obravnavani združeno po posameznih delih okolja. V skladu s postavljenimi merili (glede na lastnost in obseg vpliva) so v nadaljevanju okoljskega poročila obravnavani zgolj vplivi, za katere je bil prepoznan večji vpliv. Vplivi so ocenjeni na podlagi obsega sprememb po posameznih kazalcih stanja okolja in njihovi pomembnosti, stopnje upoštevanja varstvenih ciljev oz. drugih meril vrednotenja glede na stanje okolja ali njegovih delov, varstvo naravnih virov, varstvo naravnih vrednot, ohranjanje biotske raznovrstnosti, značilnosti prebivalstva in zdravje ljudi.

Metodologija vrednotenja in velikostni razredi vplivov načrta upravljanja na doseganje okoljskih ciljev so določeni na podlagi *Uredbe o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje* (Uradni list RS, št. 73/05) in imajo oznake od A do E z razredom X za primer, ko vplivov ni mogoče oceniti.

Preglednica 2: Lestvica velikostnih razredov vplivov izvedbe programa na uresničevanje okoljskih ciljev programa

Razred učinka	Opredelevitev razreda učinka
A	Ni vpliva oz. je lahko pozitiven
B	Nebistven vpliv
C	Nebistven vpliv zaradi izvedbe omilitvenih ukrepov
D	Bistven vpliv
E	Uničujoč vpliv
X	Ugotavljanje vpliva ni možno

Vir: *Uredba o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje* (Uradni list RS, št. 73/05)

Če se ocene za katerokoli posledico izvedbe načrta upravljanja uvrstijo v velikostni razred A ali B, so vplivi predmetnega načrta sprejemljivi. Če se ocene za katerokoli posledico izvedbe načrta upravljanja uvrstijo v velikostni razred C, so vplivi predmetnega načrta sprejemljivi zaradi izvedbe omilitvenih ukrepov. Če se ocene za katerokoli posledico izvedbe načrta upravljanja uvrstijo v velikostni razred D ali E, so vplivi izvedbe predvidenih posegov na uresničevanje okoljskih ciljev nesprejemljivi. Za okoljske cilje, za katere je vpliv predmetnega programa ocenjen z D, vendar je prav tako ocenjeno, da obstajajo omilitveni ukrepi, ki jih predmetni program ne vključuje, vendar bi lahko vpliv omilili do te mere, da bi imel slednji značilnosti nebistvenega vpliva, je podana ocena C (vpliv je nebistven zaradi izvedbe omilitvenih ukrepov). Uredba v 12. členu navaja, da je treba, če se zaradi izvedbe programa ugotovijo bistveni ali uničujoči vplivi (oceni D in E), preveriti, ali jih je mogoče z omilitvenimi ukrepi omiliti do te mere, da postanejo zanemarljivi. V primeru neupoštevanja oz. neizvedbe podanih omilitvenih ukrepov se smatra, da je vpliv bistven in zanj velja ocena D. Podani omilitveni ukrepi so obrazloženi, časovno in krajevno določeni, določen je tudi izvajalec omilitvenega ukrepa. Opredeljeno je spremljanje stanja in vplivov izvedbe programa na okolje z opredeljenim nosilcem spremljanja, načinom spremljanja, obdobjem in pogostostjo ter virom.

1.3. PROCES IZDELAVE IN STRUKTURA OKOLJSKEGA POROČILA

Priprava okoljskega poročila obsegala več faz. V okviru I. faze je bilo na podlagi dopolnjenega osnutka dokumenta iz dne 5. 3. 2016 pripravljeno poročilo (082_OP_NUMO_I_faza_DO_11032016_oddaja), ki je vsebovalo analizo upoštevanja smernic nosilcev urejanja prostora, scoping (opredelitev vplivov izvedbe posameznih ukrepov na posamezne dele okolja/področja obravnave) in predlog okoljskih ciljev in kazalcev. Na podlagi pripomb podanih na odprtem scopingu (dne 30. 3. 2016), katerega so se poleg pripravljavcev NUMO udeležili tudi nosilci urejanja prostora, je bilo poročilo, ki se v predmetnem okoljskem poročilu nahaja pod poglavjem 3 Vsebinjenje oz. scoping, dopolnjeno.

V vmesnem času je bil izdelan dopolnjen osnutek NUMO iz dne 13. 4. 2016 (NUMO_20160413), kjer je prišlo do nadgradnje in dopolnitve ukrepov, uskladitve programa ukrepov z NUV II in vključitve dela zahtev smernic nosilca urejanja prostora za področje varstva narave. Na podlagi dopolnjen osnutka NUMO je bilo izdelano Okoljsko poročilo (082_OP_NUMO_II_faza_2242016), kjer so bila na podlagi vrednotenja podana priporočila za izboljšanje NUMO oz. povečanje pozitivnih vplivov predlaganih ukrepov in zmanjšanje negativnih vplivov.

Način upoštevanja priporočil podanih v Okoljskem poročilu iz dne 22. 4. 2016 in smernic nosilca urejanja prostora za področje narave je bil dogovorjen na sestanku glede dopolnitve okoljskega poročila za Program ukrepov za doseganje, ohranitev ali obnovo dobrega stanja voda v okviru Načrta upravljanja z morskim okoljem, dne 14. 6. 2016, ki so se ga poleg pripravljavcev NUMO in pripravljavcev okoljskega poročila udeležili tudi predstavniki ZRSVN in Sektorja za strateško presojo vplivov na okolje.

Predmetno Okoljsko poročilo se tako nanaša na dokument NUMO iz dne 16. 11. 2016 (0-NUMO_20161116) NUMO iz dne 16. 6. 2016 in poleg vrednotenja vplivov izvedbe ukrepov NUMO vsebuje tudi pregled upoštevanja priporočil podanih s strani pripravljavca Okoljskega poročila v postopku CPVO ter spremembe, ki so nastale v času javne razgrnitve.

Okoljsko poročilo je sestavljeno iz dveh delov. Prvi del predstavlja opis NUMO in stanja okolja ter zajema:

- podatke o načrtu upravljanja,
- opredelitev vplivov načrta upravljanja,
- stanje okolja in opredelitev glavnih obremenitev okolja.

Drugi del pa te vsebine povezuje in združuje v okviru:

- opredelitve okoljskih ciljev načrta upravljanja in kazalcev za spremljanje doseganja teh ciljev,
- opredelitve meril in metod ugotavljanja in ocenjevanja vplivov,
- vrednotenja vplivov izvedbe načrta upravljanja na okoljske cilje, opredelitve omilitvenih ukrepov in spremljanja stanja okolja.

1.3.1 JAVNA RAZGRNITEV IN JAVNA OBRAVNAVA

V času med 14. 10. 2016 in 14. 11. 2016 je potekala javna razgrnitev. Gradivo je bilo v tem času dostopno na spletni strani Ministrstva za okolje in prostor. Javna obravnava je bila izvedena v prostorih Sejne sobe Občinskega sveta Občine Izola, dne 24. 10. 2016. Predstavljeno je bilo okoljsko poročilo za Načrt upravljanja z morskim okoljem skupaj z osnutkom Načrta upravljanja z morskim okoljem. Nobena od pripomb podanih v času javne razgrnitve se ni nanašala na okoljsko poročilo. Na podlagi pripomb na načrt upravljanja je bil NUMO dopolnjen v naslednjih sklopih (dokument NUMO iz dne 16. 11. 2016 (0-NUMO_20161116)):

- Izvedli so se nomotehnični popravki in vsebinska pojasnila besedila NUMO.
- Program ukrepov se je dopolnil tudi v vsebinskem delu, in sicer:
 - V poglavju D1-D11 se je ukrep *TU2 (1a) Vzpostavljanje povezav med prostorskim načrtovanjem in upravljanjem z vodami v obalnem pasu in trajnostno prostorsko načrtovanje* prestavil v ukrep *TU7 (1b) Vzpostavljanje povezav med prostorskim načrtovanjem in upravljanjem z vodami v obalnem pasu in trajnostno prostorsko načrtovanje* - in ga je posledično okoljsko poročilo vključilo v vrednotenje vplivov (v prejšnji verziji je bil kot temeljni a ukrep upoštevan zgolj na nivoju kumulativnih vplivov),
 - se je dodal nov ukrep *TU5 (1a) Monitoring stanja morskega okolja* - ker gre za temeljni ukrep oz. izvajanje že veljavne zakonodaje je bil v okoljskem poročilu dodatno upoštevan na nivoju kumulativnih vplivov,
 - se je prejšnji ukrep *TU7 (1b) Informiranje, ozaveščanje in izobraževanje javnosti o upravljanju z vodam* preštevilčil v ukrep *TU8 (1b) Informiranje, ozaveščanje in izobraževanje javnosti o upravljanju z vodam*; poleg tega sta iz ukrepa izpadli predvideni aktivnosti »Izdelava strokovnih podlag za akcijski načrt kodeksa ravnanja ob srečanjih z morskimi sesalci.« in »Sprememba relevantnih predpisov.«, na podlagi česar je bilo vrednotenje ustrezno dopolnjeno,
 - zaradi navedenih sprememb so se preštevilčili tudi vsi nadaljnji ukrepi v poglavju D1-D11.
 - V poglavju D1,3,4,6,7 je bila ukrepu *DU2(2a) Preprečevanje poškodb morskega dna zaradi sidranja – ureditev privezov* dodana vsebina »Priprave se bodo tudi ustrezne pravne podlage za izvajanje aktivnosti.«, kar predstavlja dodaten pozitiven vpliv na podlagi katerega je bilo to okoljsko poročilo ustrezno dopolnjeno.
 - V poglavju D2 sta bila ukrepa *TU2(1b) Preprečevanje in obvladovanje vnosa ter širjenja tujerodnih vrst* in *TU3(1b) Dopolnitev zakonodaje s področja tujerodnih vrst* vsebinsko združena na podlagi česar je bilo to okoljsko poročilo ustrezno dopolnjeno,
 - se je ukrep *DU2(2a) Uveljavitev sistema za preprečevanje širjenja tujerodnih vrst na regionalnem/globalnem nivoju* se prestavil v ukrep *TU3(1b) Uveljavitev sistema za preprečevanje širjenja tujerodnih vrst na regionalnem/globalnem nivoju* na podlagi česar je bilo to okoljsko poročilo ustrezno dopolnjeno.
 - V poglavju D5 je bil ukrep *TU3(1b) Vzpostavitev monitoringa stanja voda v izlivnem območju rek* vsebinsko spremenjen na podlagi česar je bilo to okoljsko poročilo ustrezno dopolnjeno.
 - V poglavju D8 je bil ukrep *DU1(2a) Priprava predloga ukrepov za reševanje problemov v kvaliteti morja zaradi prisotnosti tributikositrovih spojin (TBT)* vsebinsko dopolnjen, saj je predvidena aktivnost »Priprava strokovnih podlag (razvoj metodologij) in vzpostavitev monitoringa vplivov TBT na bioto (imposeks)« na podlagi česar je bilo to okoljsko poročilo ustrezno dopolnjeno.
 - V poglavju D11 se je ukrep *DU1(2a) Zmanjšanje podvodnega hrupa v pristaniščih* se prestavi v *TU2(1b) Zmanjšanje podvodnega hrupa v pristaniščih* na podlagi česar je bilo to okoljsko poročilo ustrezno dopolnjeno.

Na podlagi tako dopolnjenega NUMO je bilo pripravljeno to okoljsko poročilo. Na tem mestu poudarjamo, da spremembe NUMO niso vplivale na ugotovitve, ocene in zaključke okoljskega poročila na podlagi katerega je bilo pridobljeno mnenje o ustreznosti okoljskega poročila.

2 PODATKI O NAČRTU UPRAVLJANJA

Ime načrta upravljanja: Načrt upravljanja z morskim okoljem za obdobje 2016-2021 (NUMO), verzija poslana s strani naročnika 16. 11. 2016 (0-NUMO_20161116))

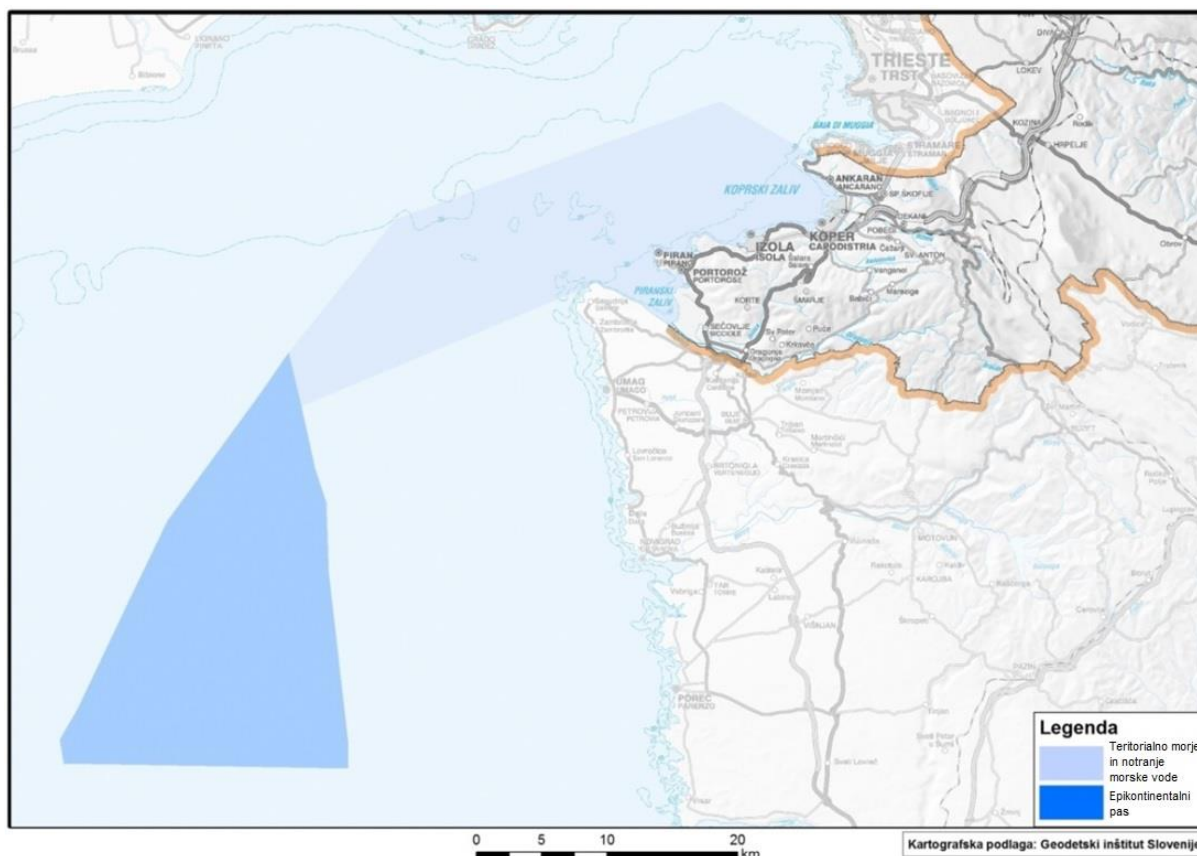
Pripravljalavec: Republika Slovenija, Ministrstvo za okolje in prostor, Dunajska cesta 48, 1000 Ljubljana

Obdobje izvajanja: 2016–2021

Območje izvajanja*: Notranje morske vode, teritorialno morje in epikontinentalni pas Republike Slovenije

* Meja med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško ni dokončno določena in je predmet arbitražnega postopka. Vsebine in prikazi Načrta upravljanja z morskim okoljem v ničemer ne prejudicirajo določitve ali označitve meje..

Slika 1: Območje izvajanja Načrta upravljanja z morskim okoljem za obdobje 2016-2021 – notranje morske vode, teritorialno morje in epikontinentalni pas RS

Namenska raba prostora: Program ne obravnava posameznih lokacij in ne določa namenske rabe prostora.

Področja izvajanja:

- Ukrepi za ohranjanje biotske raznovrstnosti (D1)
- Nadzor nad vnosom in prisotnostjo invazivnih in potencialno invazivnih vrst (D2)
- Ukrepi za dobro stanje ribjega staleža (D3)
- Ukrepi za vzpostavljanje funkcionalnega stanja prehranjevalnih spletov (D4)
- Nadzor in omejevanje onesnaženja s hranili (D5)
- Ukrepi za dobro stanje morskega dna (D6)
- Ukrepi za zagotavljanje dobrih hidrografskih pogojev (D7)
- Zmanjšanje onesnaženja z onesnaževali (D8)
- Nadzor nad onesnaževali v morski hrani (D9)
- Omejevanje in nadzor nad vnosom morskih odpadkov (D10)
- Omejevanje in nadzor nad vnosom podvodnega hrupa (D11)

2.1 CILJI NAČRTA UPRAVLJANJA

Stanje morskega okolja se v skladu z določili in priporočili *Direktive 2008/56/ES Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 17.junija 2008 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju politike morskega okolja (Okvirna direktiva o morski strategiji)* opiše z 11 deskriptorji: biotska raznovrstnost (D1), tujerodne vrste (D2), ribji stalež (komercialne vrste rib in lupinarjev) (D3), elementi prehranjevalnih spletov (D4), onesnaženje s hranili (eutrofikacija) (D5), neoporočenost morskega dna (D6), hidrografski pogoji (D7), zmanjšanje onesnaženja morskega okolja z onesnaževali (D8), onesnaževala v morski hrani (D9), morski odpadki (D10) in podvodni hrup (D11). Izhodišča za določitev ciljev predstavljata veljavna zakonodaja ter rezultati začetne presoje. Deskriptorjem so pripisani okoljski in operativni cilji, navedeni v nadaljevanju.

Preglednica 3: Okoljski in operativni cilji načrta upravljanja z vodami po deskriptorjih

Deskriptor	Okoljski cilji	Operativni cilji
Biotska raznovrstnost (D1)	- Okoljski cilji glede na porazdelitev in stanje vrst so v skladu s cilji Direktive o pticah 2009/147/ES. - Okoljski cilji glede porazdelitve, velikosti in stanja so v skladu s cilji Barcelonske konvencije. - Okoljski cilji glede porazdelitve, velikosti in stanja so v skladu z Direktivo o habitatih 92/43/ES. - Okoljski cilji za opis habitatov glede na porazdelitev, velikost in stanje so v skladu z Direktivo 2000/60/ES in Direktivo o habitatih 92/43/ES.	- Vzpostavitev zavarovanih območij v slovenskem morju in na območju Jadrana do leta 2020 (regionalno sodelovanje). - Vsa relevantna merila, kazalniki in cilji morajo biti upoštevani pri presoji vplivov na okolje. - Odpraviti negotovosti in vrzeli pri določitvi izhodiščnega stanja, oceni stanja in določitvi ciljev in ciljnih vrednosti za vsa merila in kazalnike.
Tujerodne vrste (D2)	Vzpostavljen je sistem za nadzor vektorjev in poti vnosa tujerodnih vrst ter sistem za hitro ukrepanje, tako da je tveganje za vnos minimalno.	- Vzpostavljen je monitoring območij, ki so z vidika naselitve tujerodnih vrst najbolj izpostavljena (npr. območje Luke Koper). - Vzpostavitev nadzora nad že ustaljenimi tujerodnimi vrstami v pod-regiji, ki imajo velik invazivni potencial in ukrepanje ob zaznavanju njihovih vplivov na okolje.
Ribji stalež (komercialne vrste rib in lupinarjev) (D3)	- Do leta 2018 je treba zmanjšati umrljivost rib na nivo, da bo zagotovljena trajnostna raba (člen 15). - Pripraviti je treba presajo vplivov na okolje zaradi rekreativnega ribištva in po potrebi ustrezen nadzor.	- Ribolovni napor mora biti v skladu z veljavnimi načrti upravljanja ribištva (regionalno usklajen). - Razvoj vseh relevantnih kazalnikov za opis komercialnih vrst rib in lupinarjev do leta 2021 oziroma skladno z razvojem dela v sub-regiji (člen 15).
Elementi prehranjevalnih spletov (D4)	Doseganje dobrega in preprečitev poslabšanja stanja glede na kazalnik »Trendi glede številčnosti funkcionalno pomembnih izbranih skupin / vrst: biomasa mezozooplanktona«.	- Pridobiti podatke za oceno relevantnosti kazalnikov za opis po merilih »Produktivnost (proizvodnja na enoto biomase) ključnih vrst ali trofičnih skupin« in »Delež izbranih vrst na vrhu prehranjevalnih spletov«, v sodelovanju s sosednjimi državami. - Pridobiti podatke za nadgradnjo ocene po merilu »Številčnost/razporeditev ključnih trofičnih skupin/vrst« v sodelovanju s sosednjimi državami. - Relevantne manjkajoče metrike je potrebno testirati in uskladiti na subregionalnem nivoju.
Onesnaženje s hranili (eutrofikacija) (D5)	- Okoljski cilji glede eutrofikacije so v skladu z Direktivo 2000/60/ES. - Doseganje dobrega in preprečitev poslabšanja stanja na sedimentnem dnu inforalora glede na stanje travnikov morskih cvetnic. - Doseganje dobrega in preprečitev poslabšanja stanja glede na koncentracije kisika pri dnu, ki morajo biti primerne za preživetje pridnene favne. Epizode pomanjkanja kisika (hipoksije) v pridnem sloju morajo biti časovno in prostorsko tako omejene, da ne povzročajo pomora pridnenih organizmov in trajne škode na morskem dnu.	/
Neoporočenost morskega dna (D6)	- Doseganje dobrega in preprečitev poslabšanja stanja glede na biomaso, številčnost in območje razširjenosti biogenega substrata. - Doseganje dobrega in preprečitev poslabšanja stanja glede na obseg morskega dna (različne vrste	- Opredeliti razširjenost, pokrovnost in biomaso biogenih substratov, da se opiše stanje in določi dobro okoljsko stanje. - Preveritev (in po potrebi omejitev) fizičnih poškodb biogenega substrata zaradi ribiških praks.

Deskriptor	Okoljski cilji	Operativni cilji
	substratov), na katerega znatno vplivajo človekove dejavnosti. Doseganje dobrega in preprečitev poslabšanja stanja glede na stanje bentoških skupnosti, ovrednoteno s pomočjo že razvitih in operativnih večmetričnih indeksov za oceno stanja in funkcionalnosti bentoške skupnosti.	
Hidrografske pogoji (D7)	- Ohranitev trajnih sprememb hidrografskih pogojev na nivoju da ne spreminjajo ekoloških razmer oz. so te spremembe minimalne. - Obseg območja, na katerem prihaja do trajnih sprememb se ne sme povečati nad mejo, ko bi bilo ogroženo doseganje dobrega okoljskega stanja: t.j. v vodnem okolju je dovolj kisika za nemoteno rast in življenje organizmov (pomemben časovni in prostorski obseg); prisotne hranilne snovi ne presegajo mejnih vrednosti, ki bi vodile k evtrofikaciji. - Cilji na zavarovanih in varovanih območjih za katere sta pomembna vodni režim in kakovost voda so v skladu s predpisi, ki urejajo ohranjanje narave.	/
Zmanjšanje onesnaženja morskega okolja z onesnaževali (D8)	- Doseganje dobrega in preprečitev poslabšanja stanja glede na koncentracije onesnaževal v vodi, sedimentu in organizmih. Koncentracije onesnaževal so v skladu s predpisanimi mejnimi vrednostmi v okviru <i>Vodne direktive</i> in <i>Direktive o okoljskih standardih kakovosti</i>. - Vrednosti izmerjenih bioloških učinkov so stabilne ali kažejo padajoči trend. - Koncentracije radionuklidov v vodi zaradi dejavnosti v skladu z <i>Uredbo o mejnih dozah, radioaktivni kontaminaciji in intervencijskih nivojih (UV2) (Uradni list RS, št. 49/04)</i>, ki prenaša določbe <i>Direktive Sveta 96/29/EURATOM o določitvi temeljnih varnostnih standardov za varstvo zdravja delavcev in prebivalstva pred nevarnostmi zaradi ionizirajočega sevanja</i>. - Verjetnost za nastanek incidentnega onesnaženja je zanemarljiva; sistem obvladovanje incidentnih dogodkov je učinkovit.	- Določitev referenčnih razmer oz. naravnega ozadja za koncentracije onesnaževal in kovin v sedimentu. - Vpeljava biomarkerjev splošnega stresa in relevantnih biomarkerjev (npr. za TBT), ki merijo specifični odziv na skupino onesnaževal. - Določitev virov onesnaženja s TBT in opredelitev ustreznih ukrepov.
Onesnaževala v ribah in drugi morski hrani (D9)	Koncentracije onesnaževal v ribah in školjkah za prehrano ljudi ne smejo presegati mejnih vrednosti, opredeljenih v zakonodaji EU ali drugih standardov, pomembnih za zdravje ljudi.	Inšpekcija mora pregledati vsaj x% ulova izkrancanega iz ribiških ladij za ribe, lupinarje ali drugih živali, ki so namenjene za prehrano ljudi (odstotek bo določen do konca leta 2017).
Morski odpadki (D10)	Preprečevanje vnosa odpadkov v morisko okolje s kopenskih in morskih virov in zmanjševanje količin odpadkov v morskem okolju.	Poglobiti znanje o značilnostih in vplivih morskih odpadkov, vključno z njihovim izvorom in razpršenostjo.
Podvodni hrup (D11)	- Regulacija dejavnosti sektorjev oz. dejavnosti, ki emitirajo impulzni hrup. - Regulacija dejavnosti sektorjev oz. dejavnosti, ki emitirajo kontinuirni hrup.	- Razviti metode in pristop k obvladovanju podvodnega hrupa na nacionalnem nivoju. - Razviti metode in pristop k obvladovanju podvodnega hrupa na regionalnem nivoju.

2.2. PROGRAM UKREPOV

Namen programa ukrepov je doseči oziroma ohraniti dobro stanje morskih voda. Pri pripravi programa ukrepov so upoštevani vsi viri onesnaževanja morskih voda (tako imenovani pritiski na morisko okolje) na način, da zagotavljajo varstvo in ohranjanje morskega okolja, preprečevanje propadanja morskega okolja, obnovo ekosistemov, ter postopno odpravljanje onesnaževanja morskih voda s preprečevanjem in zmanjševanjem vnosa snovi in energije, ki so posledica človekove dejavnosti tako, da to ne bo imelo posledic ali ogrožalo biotske raznovrstnosti, človekovega zdravja ali rabe morskega okolja.

Program ukrepov je pripravljen tako, da se navezuje na 11 deskriptorjev, ki določajo dobro stanje okolja kar je v skladu s priporočili EU Komisije. Deskriptorji so: biotska raznovrstnost (D1), tujerodne vrste (D2), ribji stalež (komercialne vrste rib in lupinarjev) (D3), elementi morskih prehranjevalnih spletov (D4), eutrofikacija (D5), neoporečnost morskega dna (D6), hidrografske pogoje (D7), onesnaženje okolja (D8), onesnaževala v ribah in drugi morski hrani (D9), podvodni hrup (D10) in morski odpadki (D11).

V programu ukrepov so obravnavane dejavnosti, ki povzročajo različne pritiske in posledično vplive zaradi onesnaževanja iz virov na kopnem, onesnaženja z odpadki, mikrobiološkega onesnaženje, potencialnih razlitij nafte zaradi nesreč in dolgotrajnega onesnaževanja zaradi ladijskega prometa ter raziskovanja nafte in plina na morju, razpršenega onesnaženje zaradi kmetijske dejavnosti, ki povzročajo fizične izgube naravnih območij v obrežnem pasu, fizične poškodbe morskega dna in povečujejo podvodni hrup. Poleg tega so zajeti vplivi komercialnega ribolova in vnosa tujerodnih vrst.

Program ukrepov je glede na cilje in pritiske, ki jih s posameznimi ukrepi in aktivnostmi zasleduje oziroma naslavlja razdeljen v 8 skupin ukrepov.

Osnova programa ukrepov znotraj teh 8 skupin so temeljni ukrepi, ki se že izvajajo na podlagi zakona, ki ureja vode, zakona, ki ureja ohranjanje narave, zakona, ki ureja varstvo okolja in na njihovi podlagi sprejetih izvršilnih predpisih. Temeljni ukrepi so lahko tipa 1a, kar pomeni, da se na podlagi nacionalnih predpisov že izvajajo, ali tipa 1b), kar pomeni, da za ukrepe obstaja predpis (na nacionalnem, EU ali regionalnem nivoju), vendar se izvajanje ukrepa še ni pričelo izvajati. Na osnovi ocene učinkov obstoječih (temeljnih) ukrepov ter ocene pomanjkljivosti, zaradi katerih se predvideva da dobro stanje morskega okolja do leta 2020 ne bo doseženo, so se opredelili dopolnilni ukrepi za doseg ali ohranjanje dobrega stanja. V dopolnilne ukrepe tipa 2a, so umeščeni ukrepi, ki nadgrajujejo izvajanje ukrepov v okviru obstoječih politik in mednarodnih sporazumov. V dopolnilne ukrepe tipa 2b pa se umeščajo novi ukrepi za ohranjanje in doseganje dobrega stanja morskega okolja. Znotraj kategorij temeljnih (1b) in dopolnilnih (2a, 2b) ukrepov so opredeljene aktivnosti s katerimi se ukrep izvaja.

2.2.1 OCENA STROŠKOV UKREPOV

Stroški temeljnih ukrepov so bili ocenjeni na približno **21,7 mio EUR** za obdobje 2016-2021.

Skoraj 50% vseh stroškov temeljnih ukrepov »a« predstavljajo stroški ukrepa *D1,3,4,6,7: TU1(1a) Preprečevanje vnosa odpadkov v morško okolje s kopenskih virov. Natura 2000, zavarovana območja, ekološko pomembna območja, naravne vrednote, zavarovane vrste in habitatni tipi*. Največji del stroškov temeljnih ukrepov »b« predstavljajo stroški ukrepov *D1,3,4,6,7: TU9(1b) Upravljanje vrst rib in lupinarjev* (več kot 45% stroškov). Pomemben je tudi ukrep *D1-D11: TU9(1b) Prilagoditev monitoringa stanja morskega okolja* (več kot 15%).

Stroški dopolnilnih ukrepov znašajo **3,6 mio EUR** za obdobje 2016-2021. Tretjino teh stroškov so stroški ukrepa *D1,3,4,6,7: DU2(2a) Preprečevanje poškodb morskega dna zaradi sidranja - ureditev privezov. Sledita ukrepa D10:DU2(2a) Zmanjšanje vnosa odpadkov (vključno z mikroplastiko) v vode in D2:DU1(2a) Zmanjšanje nevarnosti vnosa škodljivih in patogenih organizmov z balastnimi vodami*.

2.2.2 IZJEME ZA DOSEGANJE DOBREGA STANJA

V okviru NUMO so opredeljene naslednje izjeme za doseganje ciljev načrta:

- Stanje komercialnih vrst rib (D3): Slovenija glede na obseg morskega gospodarskega ribolova nima vidnega vpliva na stanje ribjih staležev, prav tako je izvedla vse ukrepe za zmanjšanje navedene dejavnosti. Slovenija tako sama z nacionalnimi ukrepi ne more doseči dobrega stanja oziroma okoljskih ciljev na področju ribjih staležev, zato je nujno aktivno skupno ukrepanje na ravni subregije oziroma regije.
- Onesnaženje s tributilkositrovimi spojinami in živim srebrom (D8): Ocenjeno je, da je stanje morskega okolja zaradi vsebnosti TBT kljub ukrepom za zmanjševanje in postopno odpravo TBT slabo, zaradi naravnih razmer, ki ne dopuščajo pravočasnega izboljšanja stanja okolja (do leta 2020). V morskem okolju so bile zaznane prekomerne vsebnosti živega srebra, ki je v veliki meri posledica starih bremen. Ocenjuje se, da je stanje okolja slabo, zaradi naravnih razmer, ki ne dopuščajo pravočasnega izboljšanja stanja okolja (do leta 2020).
- Onesnaženje morja z odpadki (D10): Celotni severni del Jadranskega morja je dokaj plitvo, polzaprt morje in ima počasno izmenjavo vode s preostalim delom sredozemskega morja, hkrati je območje podvrženo tudi velikim dotokom sladke vode (reke Pad, Adiža, Livenza, Soča). Zaradi teh značilnosti je morje RS izpostavljeno pomembnim čezmejnimi vplivom, eden od teh je tudi onesnaženje z odpadki, ki jih prinašajo tokovi in vetrovi iz sosednjih držav.

2.1 ODNOS DO DRUGIH USTREZNIH PROGRAMOV

2.1.1 NA RAVNI EVROPSKE UNIJE

STRATEGIJA EVROPA 2020

Evropa 2020 je desetletna strategija EU, katera v ospredje postavlja tri prednostna področja. To so pametna rast, ki teži k razvoju gospodarstva na osnovi znanja in inovacij, trajnostna rast, ki spodbuja bolj zeleno in konkurenčno gospodarstvo ter vključujoča rast, ki utrjuje gospodarstvo z visoko stopnjo zaposlenosti, s katero je okrepljena socialna in teritorialna kohezija. Glavni cilji so torej povezani z zaposlovanjem, izobraževanjem, raziskavami in inovacijami, s socialno vključenostjo, z zmanjševanjem revščine, s podnebnimi spremembami in z energijo. Strategija vsebuje tudi sedem vodilnih pobud, ki omogočajo sodelovanje organov EU in državnih organov na področjih, pomembnih za uresničitev ciljev strategije Evropa 2020, ki pa naj bi bile vključene v nacionalne cilje in načrtovano ukrepanje posameznih članic EU.

DIREKTIVA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA 2000/60/ES Z DNE 23. OKTOBRA 2000 O DOLOČITVI OKVIRA ZA UKREPE SKUPNOSTI NA PODROČJU VODNE POLITIKE (VODNA DIREKTIVA)

Namen *Vodne direktive* je vzpostavitev in varstvo dobrega stanja celinskih površinskih voda, somornic, obalnega morja in podzemne vode. Okvir, ki ga direktiva določa, preprečuje nadaljnje poslabšanje stanja vodnih ekosistemov, kot tudi tistih, ki so odvisni od njih, vzpodbuja trajnostno rabo vode, stremi k večjem varstvu in izboljšanju vodnega okolja, zagotavlja postopno zmanjšanje onesnaženosti podzemne vode ter prispeva k blažitvi učinkov poplav in suš.

DIREKTIVA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA 2008/56/ES Z DNE 17. JUNIJA 2008 O DOLOČITVI OKVIRA ZA UKREPE SKUPNOSTI NA PODROČJU POLITIKE MORSKEGA OKOLJA (OKVIRNA DIREKTIVA O MORSKI STRATEGIJI)

Cilj direktive je doseganje dobrega stanja morskega okolja do leta 2020. V ta namen se morske strategije oblikujejo in izvajajo z namenom varstva in ohranjanja morskega okolja, preprečujejo in zmanjšujejo vnose v morsko okolje, težijo k zmanjšanju ravni onesnaževanja in s tem posledic na morsko biotsko raznovrstnost, morske ekosisteme in človekovo zdravje.

CELOSTNA POMORSKA POLITIKA (CPP)

Celostna pomorska politika je okvir, ki lajša razvoj in usklajevanje raznolikih in včasih nasprotujočih si pomorskih dejavnosti, in sicer za kar najbolj trajnostno rabo oceanov in morij, da bi se omogočila rast pomorskih in obalnih regij na področju: ladijskega prometa, morskih pristanišč, ladjedelništva, delovnih mest v pomorskem sektorju, okolja (zmanjševanje vpliva podnebnih sprememb v obalnih območjih in prilagajanje nanje ter zmanjševanje onesnaževanja in emisij toplogrednih plinov z ladij) in upravljanja ribištva. Prav tako želi izboljšati kakovost življenja v obalnih regijah s spodbujanjem obalnega in pomorskega turizma.

JADRANSKO-JONSKA STRATEGIJA (JJMS)

Makroregionalna strategija je osredotočena na omejeno število dobro opredeljenih ciljev, ki ustrezajo posebnim potrebam po boljšem sodelovanju, predvsem na visoki ravni. Akcijski načrt, ki je povezan s strategijo, se bo izvajal in nenehno razvijal ter v pomorsko razsežnost vključil tudi zaledje. Načrt temelji na štirih medsebojno povezanih stebrih strateškega pomena in vsebuje seznam možnih, okvirnih ukrepov: modra rast, povezovanje regije (prometna in energetska omrežja), kakovost okolja ter trajnostni turizem. Poleg tega sta horizontalni načeli za vse štiri stebre blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje ter obvladovanje tveganja naravnih nesreč.

PROGRAM SODELOVANJA INTERREG V-A SLOVENIJA – ITALIJA

Program „Interreg V-A Italija - Slovenija“ je namenjen prispevanju k doseganju strateških ciljev strategije Evropa 2020 za pametno, trajnostno in vključujočo rast ter k uresničevanju ekonomske, socialne in teritorialne kohezije. Cilji programa so zagotoviti naložbe v rast in inovacije, spodbujati okoljsko trajnost in izboljšati kakovost življenja državljanov v regijah ob italijansko-slovenski meji. Med pričakovanimi rezultati je med drugimi zagotavljanje inovativnih orodij za ravnanje z vodo in odpadki z vgrajeno zeleno tehnologijo.

PROGRAM SODELOVANJA INTERREG V-A SLOVENIJA – HRVAŠKA

Strategija za prispevek programa sodelovanja k strategiji Unije za pametno, trajnostno in vključujočo rast ter k uresničevanju ekonomske, socialne in teritorialne kohezije. Vizija, ki izpostavlja splošno usmeritev v trajnostni razvoj, bo uresničena preko štirih prednostnih osi in petih specifičnih ciljev. Prednostne osi so: celostno obvladovanje poplavne

ogroženosti v čezmejnih porečjih, ohranjanje in trajnostna raba naravnih in kulturnih virov, zdrava, varna in dostopna obmejna območja ter tehnična pomoč. Med specifičnimi cilji je tudi zmanjševanje poplavne ogroženosti v čezmejnih porečjih, uvajanje trajnostnega turizma, zaščita in obnova biotske raznovrstnosti in spodbujanje ekosistemskih storitev.

Načrt upravljanja z morskim okoljem 2016–2021 (NUMO) sledi zgoraj naštetim direktivam, politikam in strategijam, z glavnim ciljem dobrega stanja morskih voda. Glede na smernice za upravljanje in varovanje voda NUMO določa ukrepe za izboljševanje kakovosti morskih voda. Podpira izboljšanje življenjskih pogojev v naravi, ohranjanje naravnih habitatov in biotske pestrosti, zmanjševanje onesnaženosti, škode in hrupa, nadzor nad ribiško dejavnostjo, preprečevanje bioloških obremenitev, vnosa tujerodnih vrst in pa mikrobnih patogenov. Nadrejeni programi EU dajejo smernice za NUMO, ki jih ustrezno povzema preko predvidenih ukrepov. Tako ugotavljamo, da je NUMO z nadrejenimi direktivami, politikami in strategijami EU skladen.

2.1.2 NA RAVNI DRŽAVE

NACIONALNI STRATEŠKI NAČRT ZA RAZVOJ AKVAKULTURE V RS ZA OBDOBJE 2014–2020 (NSNA)

Namen načrta je podati temeljne usmeritve, ki bodo spodbujale razvoj trajnostne, konkurenčne in na znanju temelječe akvakulture v RS. Načrt opredeljuje prednostne naloge za razvoj akvakulture kot gospodarske dejavnosti v RS v obdobju 2014–2020. Zastavljen je tako, da bo pomagal k uresničevanju ciljev Strategije Evropa 2020, v kateri so v ospredju tri prednostne prvine, ki se medsebojno krepijo:

- pametna rast: razvoj gospodarstva, ki temelji na znanju in inovacijah,
- trajnostna rast: spodbujanje bolj konkurenčnega in zelenega gospodarstva, ki gospodarneje izkorišča vire,
- vključujoča rast: utrjevanje gospodarstva z visoko stopnjo zaposlenosti, ki krepi socialno in teritorialno kohezijo.

Akvakultura mora temeljiti na vzpostavitvi trajnostnih oblik akvakulture v skladu z okoljskimi zahtevami in razpoložljivimi vodnimi viri.

OPERATIVNI PROGRAM ZA IZVAJANJE EVROPSKEGA SKLADA ZA POMORSTVO IN RIBIŠTVO V REPUBLIKI SLOVENIJI ZA OBDOBJE 2014–2020 (OP ESPR 2014–2020)

Z Resolucijo o pomorski usmeritvi je RS kot pomorska država zavezana, da bo v mejah prostorskih možnosti načrtno spodbujala pridobivanje hrane in drugih dobrin z morja. RS je v programskem obdobju 2014–2020 predvidela dejavnosti, namenjene ohranitvi tradicije ribištva ob hkratnem zagotavljanju ciljev reforme SRP.

Zelo pomembno bo dejavno sodelovanje ribičev pri zaščiti in obnovi morske biotske raznovrstnosti in pestrosti severnega dela Jadranskega morja, skladno z naravovarstvenimi ukrepi, opredeljenimi v PUN 2000. Izboljšanje upravljanja sektorja je namreč bistveno za ohranitev obalnega in morskega ekosistema. RS si bo tako prizadevala za zmanjševanje vpliva ribištva na morsko okolje, vključno z izogibanjem naključnemu ulovu in čim večjim zmanjšanjem le-tega na ravni morskega bazena.

Posebni cilj, h kateremu bo težil sektor v smeri trajnostnega razvoja, je varstvo in ohranjanje vodne biotske raznovrstnosti in krepitev ekosistemov, povezanih z akvakulturo, in spodbujanje z viri učinkovite akvakulture. To bo RS dosegla z uvajanjem novih tehnologij, ki imajo majhen vpliv na okolje: preusmeritev iz klasične v ekološko vzrejo ter uvedba okolju prijaznih oblik akvakulture (npr. zaprti sistemi). Za umestitev novih objektov oz. novih tehnik vzreje v akvakulturi se bodo na podlagi trenutnih razmer iskala tudi najprimernejša območja za akvakulturo, upoštevajoč naravne danosti okolja, naravovarstvene zahteve in postopke prostorskega načrtovanja na celini in morju.

Upravljanje morskega okolja in obale bo treba glede na trenutne trende celostnega pristopa upravljanja vse bolj prilagajati medsektorskemu sodelovanju med posameznimi akterji – celovitemu upravljanju morja in obale. Ukrepi ESPR bodo spodbujali varstvo morskega okolja in boljše poznavanje dejanskega stanja morskega okolja na podlagi Direktive 2008/56/ES.

PROGRAM RAZVOJA PODEŽELJA RS ZA OBDOBJE 2014–2020 (PRP 2014–2020)

Program razvoja podeželja RS je skupni programski dokument Slovenije in Evropske komisije, ki predstavlja programsko osnovo za črpanje finančnih sredstev iz *Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja* (EKSRP). Odgovorni organ za pripravo PRP 2014–2020 ter za spremljanje, nadzor in vrednotenje je Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

PRP 2014–2020 se osredotoča na tri glavna področja, s katerimi Slovenija zagotavlja izboljšanje biotske raznovrstnosti, stanje voda in tal, konkurenčnost kmetijskega sektorja in socialno vključenost ter lokalni razvoj podeželskih območij, s čimer

se v največji meri odraža nacionalne prednostne naloge, ki jih je Slovenija opredelila na podlagi analize danosti in stanja kmetijstva, živilstva in gozdarstva, pa tudi vpetosti teh gospodarskih panog v dogajanje na podeželju in celotnem prostoru.

OSNUTEK STRATEGIJE RAZVOJA PROMETA V RS

Na podlagi vizije so določeni osnovni cilji prometne politike, ki zagotavljajo uresničevanje vizije. Cilji so izboljšati mobilnost in dostopnost, oskrbo gospodarstva, prometno varnost in varovanje ter zmanjšati porabo energije, stroške uporabnikov in upravljavcev ter okoljske obremenitve. Kljub temu da ukrep posodobitve obstoječe prometne infrastrukture dosega cilj zmanjševanja okoljske obremenitve, ukrep širitve in tehnološke posodobitve pristanišča ne sledi nujno cilju zmanjševanja okoljske obremenitve. Cilj pristanišča je namreč doseči rast prometa nad 23,5 mio ton do leta 2020. Leta 2030 se pričakuje več kot 30 mio ton pretovora. Leta 2008 je bilo v koprskem pristanišču pretovorjenih 16.050.448 ton blaga.

V letih 2009 in 2010 se je količina pretovorjenega blaga zmanjšala, potem je pa spet začela hitro rasti. Do leta 2020 se bo količina pretovorjenega blaga tako predvidoma povečala za okoli 70 %, do leta 2030 pa predvidoma več kot podvojila. Najbolj se bo povečala količina blaga, prepeljanega z zabojniki. Naraščajoči pretovor zahteva pravočasno zagotovitev ustrezne dodatne pristaniške infrastrukture in večjo prepustno zmogljivost zalednih povezav, predvsem železnice, kar seveda omejuje možnost za doseganje navedenega cilja.

Zaradi padajočih cen ladijskega prevoza, ladje postajajo vse večje, pristanišče pa danes temu ni prilagojeno. Težava je, da so preplitvi vplivni kanali in bazeni ter prekratki pomoli. Projekt poglobljanja vplivnih poti v pristanišče Koper je sestavni del državnih prostorskih aktov povezanih s širitvijo Luke Koper, za katere bo pripravljen ločen CPVO.

STRATEGIJA RAZVOJA TURIZMA 2012-2016

Cilj razvoja slovenskega turizma v obdobju od leta 2012 do konca leta 2016 je: povečati obseg turistične dejavnosti, število prenočitev, število turistov in priliv iz naslova izvoza potovanj.

Za doseg splošnega cilja je potrebno: uspešno uveljaviti načela trajnostnega razvoja turizma, zagotoviti ugodno poslovno okolje, doseči višjo kakovost in ustvariti razmere, ki bodo omogočale večjo konkurenčnost slovenskega turizma, načrtovati in izvajati učinkovito in inovativno trženje ter promocijo Slovenije kot privlačne turistične destinacije. Turizem je spodbujevalec na področjih vseh treh stebrov trajnostnega koncepta razvoja. Ima pozitiven učinek na ekonomsko stanje, saj ustvarja 12% BDP Slovenije, na okoljskem področju spodbuja ohranjanje narave in kulturne dediščine in je promotor trajnostnega koncepta razvoja države, na družbenem področju pa tudi kaže izrazit pozitiven vpliv na regionalni razvoj in povečanje prepoznavnosti in ugleda Slovenije v mednarodnem prostoru. Projekt Pomorski potniški terminal Koper – Cruise Slovenia je temelj za razvoj Slovenije kot destinacije za križarjenja. Lažja dostopnost do Slovenije in v Sloveniji kot eden izmed ukrepov spodbujanja povečanja konkurenčnosti predvideva vzpostavitev potrebne logistične in spremljevalne infrastrukture v pristanišču Koper za sprejemanje velikih turističnih križark.

Na podlagi tega je jasno, da se s širjenjem dejavnosti, ki ima prepoznan pomemben negativen vpliv na stanje morske vode in okolja, povečajo tudi obremenitve in tveganje poslabšanja stanja voda.

OPERATIVNI PROGRAM ODVAJANJA IN ČIŠČENJA KOMUNALNE ODPADNE VODE (OPOČKOV) IN UREDBA O ODVAJANJU IN ČIŠČENJU KOMUNALNE ODPADNE VODE (URADNI LIST RS, ŠT. 98/15)

Na področju varstva voda pred onesnaževanjem je OPOČKOV eden ključnih izvedbenih aktov za doseganje ciljev iz Nacionalnega programa varstva okolja. Nanaša se na varstvo vseh površinskih in podzemnih voda na območju RS pred onesnaževanjem okolja, vnosom dušika ter fosforja in pred mikrobiološkim onesnaženjem na s predpisi določenih območjih s posebnimi zahtevami, zaradi odvajanja komunalne vode. Določena so tudi območja poselitve, za katere je potrebno v predpisanih rokih zagotoviti ustrezno odvajanje in čiščenje komunalne vode, z usmeritvami. Določa mejne vrednosti parametrov in učinkov čiščenja komunalne vode za komunalne čistilne naprave.

Uredba določa standarde odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode, reke in prehodne roke za doseganje teh standardov ter obvezne naloge in storitve javne gospodarske službe. Prav tako določa minimalne standarde ustreznega čiščenja komunalnih odpadnih voda.

PROGRAM UPRAVLJANJA OBMOČIJ NATURA 2000 (2015 – 2020)

Osnovni namen programa upravljanja je izpolnjevanje obveznosti varstva posebnih varstvenih območij – območij Natura 2000, v zvezi z Direktivo o pticah in Direktivo o habitatih ter zagotavljanje ugodnega stanja ohranjenosti evropsko pomembnih rastlinskih in živalskih vrst ter habitatnih tipov. S programom upravljanja so podrobneje opredeljeni varstveni cilji

in ukrepi na območjih Natura, pa tudi pristojni sektorji in odgovorni nosilci za izvajanje varstvenih ukrepov (priloga 6.1 »Cilji in ukrepi«). Tako se omogočajo horizontalne povezave s strateškimi načrti in razvojnimi programi.

Načrt upravljanja z morskim okoljem 2016-2021 (NUMO) je večinoma skladen z navedenimi strategijami in programi na ravni RS, v določenih primerih pa je potrebno opozoriti na dejavnosti, ki so posledica izvajanja ostalih strategij in bi lahko imele negativne vplive na dobro stanje morja, kar je cilj NUMO.

- *Nacionalni strateški načrt za razvoj akvakulture v RS za obdobje 2014–2020 (NSNA)* predvideva trajnostno rast gospodarstva, ki naj bi bilo zeleno in konkurenčno ter gospodarnejše izkoriščalo vire. S tega vidika sta načrta skladna. NUMO z vidika ohranjanja dobrega stanja morja ne omejuje razvoja akvakulture, v kolikor le-ta nima vpliva na poslabšanje morskega okolja.

- *Operativni program za izvajanje Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo v Republiki Sloveniji za obdobje 2014-2020 (OP ESFR 2014-2020)* sledi zagotavljanju dobrega stanja okolja. S ciljem zmanjševanja vpliva ribištva na morsko okolje, varstva in ohranjanja vodne biotske raznovrstnosti in krepitve ekosistemov ter celovit pristop k upravljanju morja in obale lahko pričakujemo pozitivne vplive programa na morsko okolje.

- *Program razvoja podeželja RS za obdobje 2014–2020 (PRP 2014–2020)* tako kot NUMO sledi zagotavljanju dobrega stanja okolja. Eno izmed glavnih področij je namreč izboljšanje biotske raznovrstnosti, stanja voda in tal, kar posledično pomeni, da lahko zaradi pozitivnih vplivov PRP 2014–2020 na površinske vode pričakujemo pozitivne kumulativne vplive obeh programov tudi na morsko okolje.

- *Strategija razvoja prometa v RS* sicer s ciljem zmanjšanja okoljskih obremenitev zasleduje cilje, skladne s ciljem NUMO, vendar obenem jasno predvideva bistveno povečanje pretovora tovarov v Luki Koper, s tem pa tudi povečanje pritiskov na okolje. Vendar je bilo za Strategijo razvoja prometa v RS pripravljeno Okoljsko poročilo, ki je podalo omilitvene ukrepe in usmeritve za pripravo podrejenih oziroma na strategiji temelječih aktov in načrtov. Tudi NUMO prepozna promet kot enega od sektorjev s pomembnejšim vplivom na morsko okolje, zaradi česar uvaja dodatne ukrepe, ki bodo prispevali k zmanjšanju navedenih pritiskov. Glede na to, da NUMO uvaja ukrepe za ugotavljanje trenutnega stanja posameznih kazalnikov morskega okolja (npr. podvodni hrup), bi njihovi rezultati lahko imeli omejevalni vpliv na izvajanje dejavnosti in s tem vplivali na naslednjo generacijo predmetne strategije.

- *Strategija razvoja turizma* sicer za dosego splošnega cilja - uspešne uveljavitve načela trajnostnega turizma in spodbuja ohranjanje narave sledi cilju NUMO, vendar obenem jasno predvideva povečanje turističnega obiska, s tem pa tudi povečanje pritiskov na okolje. NUMO prepozna turizem kot enega od sektorjev s pomembnejšim vplivom na morsko okolje, uvaja dodatne ukrepe, ki bodo prispevali k zmanjšanju navedenih pritiskov.

- Tako *Operativni program odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode (OPOČKOV)*, kot *Uredba o odvajanju in čiščenju komunalne odpadne vode (Uradni list RS, št. 98/15)*, sta s cilji in ukrepi skladna z NUMO. Nanaša se na varstvo vseh površinskih in podzemnih voda na območju RS, kar zagotavlja doseganje cilja NUMO, ki zahteva ohranjanje dobrega stanja površinskih in podzemnih voda, kar posledično pomeni, da lahko zaradi pozitivnih vplivov OPOČKOV in Uredbe na površinske vode pričakujemo pozitivne kumulativne vplive obeh programov tudi na morsko okolje.

- *Program upravljanja območij Natura 2000* predvideva horizontalne povezave z NUMO z namenom, da se pri urejanju voda upoštevajo varstveni cilji in ukrepi na območjih Natura. Z vključevanjem varstvenih ciljev, ki so predvideni s PUN se v NUMO zagotavlja ohranjanje oziroma izboljšanje stanja habitatnih tipov in vrst.

Poleg navedenega lahko pričakujemo, da bo imel NUMO kumulativne vplive tudi z vsemi ostalimi strategijami, programi in plani na regionalni in lokalni ravni, vendar gre za podrejene dokumente, ki so že skladni z predstavljenimi strateškimi dokumenti in veljavno zakonodajo, zaradi česar pomembnih negativnih kumulativnih vplivov ne pričakujemo.

2.2. POTREBE PO NARAVNIH VIRIH

V okviru NUMO ni predvidena izvedba ukrepov, ki bi pomenila pomembnejšo neposredno porabo naravnih virov.

2.3. PREDVIDENE EMISIJE, ODPADKI IN ODPADNE VODE TER RAVNANJE Z NJIMI

V okviru NUMO ni predvidena izvedba ukrepov, ki bi povzročila dodatne emisije, odpadke in odpadne vode. Sam NUMO sicer predvideva izvedbo ukrepov, ki bodo prispevali k povečanju zbranih odpadkov (npr. nove možnosti predaje odpadkov iz ladij, čistilne akcije na obali...) vendar gre za odpadke, ki se prej niso odlagali na primeren način. Zbrani odpadki bodo odloženi v skladu s področno zakonodajo.

2.4. SMERNICE NOSILCEV UREJANJA PROSTORA IN ANALIZA NJIHOVEGA UPOŠTEVANJA

V nadaljevanju so povzete prejete smernice nosilcev urejanja prostora, ki so bile podane na osnutek NUMO (predlog, november 2015) in so relevantne z vidika celovite presoje vplivov na okolje. Analiza smernic s strani naročnika ni bila pripravljena, predmetna analiza je posledično narejena s strani pripravljavca okoljskega poročila.

Ministrstvo za okolje in prostor, Zavod RS za varstvo narave, Naravovarstvene smernice za Načrt upravljanja z morskim okoljem 2015-2021, št. 8-III-424/5-O-15/MN iz dne 16. 12. 2015

Zavod za varstvo narave Republike Slovenije (ZRSVN) je podal smernice, katerimi je za območja, ki imajo na podlagi predpisov s področja ohranjanja narave poseben status, opredelil usmeritve in izhodišča za varstvo naravnih vrednot in ohranjanje biotske raznovrstnosti ter pogoje za varstvo zavarovanih območij.

V naravovarstvenih smernicah so po vsebinah NUMO (predlog, november 2015) pripravljeni komentarji, predlogi, naravovarstvene usmeritve in ukrepi, ki so potrebni za zagotavljanje ugodnega stanja vrst in habitatnih tipov Natura 2000 in ekološko pomembnih območij, ohranjanje vrednostnih lastnosti naravnih vrednot, spoštovanje varstvenih režimov zavarovanih območij in ohranjanje biotske raznovrstnosti izven območij z naravovarstvenim statusom. Naravovarstvenim smernicam so priloženi tabelarni in grafični prikazi območij z naravovarstvenim statusom.

Na podlagi osnutka z dne 13. 4. 2016 je bila pripravljena analiza smernic, v okoljskem poročilu pa so bila podana priporočila. Priporočila podana v Okoljskem poročilu iz dne 22. 4. 2016 in smernice nosilcev urejanja prostora s področja varstva narave so bile vključene v NUMO (dopolnjen osnutek z dne 16. 6. 2016) v času pridobivanja mnenja o ustreznosti okoljskega poročila. V nadaljevanju povzemamo ugotovitve.

SPLOŠNI DEL

V splošnem delu so podana izhodišča za pripravo smernic in usmeritve za pripravo NUMO. Besedilni del v splošnem povzema strokovne podlage, ki so jih pripravile strokovne institucije in so navedene v prilogah, ki so bile objavljene skupaj s predlogom NUMO. Nadalje je bilo ugotovljeno, da v postopku priprave NUMO strokovne podlage s področja varstva narave niso bile pridobljene, zato ZRSVN predlaga da se med priloge NUMO uvrsti tudi grafične in tabelarne prikaze območij in habitatnih tipov, pomembnih z vidika ohranjanja narave, ki so priloga naravovarstvenim smernicam.

V zvezi z oceno stanja za biotsko raznovrstnost (D1) ZRSVN ugotavlja, da je zanesljivost ocene stanja za večino kazalnikov bodisi nizka, bodisi zanesljivosti sploh ni mogoče oceniti. Navedeno kaže na zaskrbljujočo odsotnost spremljanja stanja tako ogroženih kot prevladujočih habitatnih tipov v morju in na morskem obrežju ter posledično na nizko zanesljivost primernosti predlaganih ukrepov.

POSEBNI DEL

Posebni del opredeljuje usmeritve in ukrepe, za doseganje varstvenih ciljev območij z naravovarstvenim statusom in varstvo zavarovanih vrst in habitatnih tipov izven območij z naravovarstvenim statusom.

Programi monitoringa / 3.1.1 Podprogram: Združbe morskega dna

Predlog, da se v program monitoringa vključi tudi habitatni tip infralitorala - travniki morskih cvetnic. Enako ugotovitev podaja ZRSVN v mnenju za pripravo Okoljskega poročila v postopku celovite presoje vplivov na okolje številka 7- II-39/2-0-16/RT z dne 04. 04. 2016.

Upoštevanje predloga iz dokumenta NUMO ni razvidno.

Programi ukrepov:

- *TU2 (1a) – Vzpostavljane povezav med prostorskim načrtovanjem in upravljanjem z vodami v obalnem pasu:* ZRSVN predlaga spremembo besedila ukrepa, ki se nanaša na varovanje naravnih vrednot in naravovarstvene zahteve. Predlog je bil pri pripravi NUMO upoštevan. Tekst je v dopolnjenem osnutku NUMO ustrezno spremenjen.
- *DU2 (2a) – Vzpostavitev sistema za učinkovito izvajanje okoljskih presoj za področje vplivov planov/posegov na morske vode:* ZRSVN predlaga spremembo imena ukrepa. Predlog je bil pri pripravi NUMO upoštevan. Ime ukrepa se je spremenilo v - *Vzpostavitev sistema za učinkovito izvajanje okoljskih presoj za področje vplivov planov/ dejavnosti/ posegov na morske vode.*
- *TU1 (1a) – Natura 2000 in zavarovana območja:* ZRSVN predlaga spremembo imen in besedila ukrepa, ki se poleg območij Nature 2000 navezuje še na zavarovana območja, ekološko pomembna območja, naravne

vrednote, zavarovane vrste in habitatne tipe. Predlog je v NUMO upoštevan. Ime ukrepa je spremenjeno v - Natura 2000, zavarovana območja, ekološko pomembna območja, naravne vrednote, zavarovane vrste in habitatni tipi.

- TU3 (1a) – Paket temeljnih ukrepov za ohranjanje integritete morskega dna (omejitve oz. prepovedi sidranja na morju): ZRSVN predlaga, da se zaradi natančnejše opredelitve dejanskega stanja se zadnji stavek razlage ukrepa spremeni. Predlog je v NUMO upoštevan. Spremenjeno je besedilo.
- TU5 (1a) – *Upravljanje morskih območij Natura 2000*: ZRSVN predlaga, da se spremeni razlaga ukrepa in vključitev Priloge 1 iz podanih smernic v razlago. Ukrepi imajo novo oznako TU6 (1a). Predlog je bil pri pripravi NUMO upoštevan. Spremenjena je razlaga ukrepa.
- TU7 (1b) – Vzpostavitev in upravljanje morskih območij *Natura 2000* za *veliko pliskavko in glavato kareto*: Pogoja za opredelitev in kasnejše upravljanje morebitnega varovanega območja sta boljše poznavanje stanja obeh vrst in predvsem opredelitev tistih območij, ki so ključna za zagotavljanje ugodnega ohranitvenega stanja. Pri pripravi NUMO je bil predlog upoštevan. Ime ukrepa je spremenjeno v - *Identifikacija območij Natura 2000 za Veliko pliskavko in Glavato kareto in povzema ugotovitve ZRSVN*.
- TU10 (1b) – Opredelitev (začasnih ali stalnih) varovanih območij za vzpostavitev koncepta »ekoloških koridorjev« v različnih funkcionalnih območjih: ZRSVN predlaga spremembo imen in besedila ukrepa. V presojanem dokumentu z dne 13. 4. 2016 oz. v dokumentu z dne 16. 6. 2016 je ukrep umaknjen.
- DU2 (2a) *Preprečevanje poškodb morskega dna zaradi sidranja*: Zaradi ustrežnejše opredelitve območij, na katerih je potrebna omejitev ali ureditev sidranja s pomočjo namestitve priveznih mest, se razlaga aktivnosti spremeni tako, da se glasi: »Nadgradnja pravne podlage – omejitve sidranja. Omejitev sidranja ali ureditev priveznih mest izven pristanišč, predvsem na zavarovanih območjih in območjih Natura 2000 ter na območjih naravnih vrednot (primeroma NS Debeli rtič, rastišče pozejdovke, NR Strunjan, med Strunjanom in Piranom).« Predlog je pri pripravi NUMO upoštevan, tekst je ustrezno spremenjen.
- DU3 (2a) *Omejitev hitrosti plovil*: ZRSVN predlaga, da se opredelijo trije sklopi aktivnosti in sicer: »Opredelitev vplivnih območij (tamponskih con) zavarovanih območij in območij Natura 2000. Vzpostavitev zakonodajnega okvira – omejitev hitrosti rekreacijskih plovil v Piranskem zalivu, v in ob (tamponske cone) zavarovanih območjih in območjih Natura 2000. Izvajanje nadzora omejitve hitrosti plovil.« Predlog je bil pri pripravi NUMO upoštevan delno. Izvedba aktivnosti ne vključuje tudi nadzora, ki pa je del izvajanja Pomorskega zakonika.

Ministrstvo za kulturo, Smernice za pripravo Načrta upravljanja z morskim okoljem 2016-2021 z vidika varstva kulturne dediščine, št. 354-29/2015/11 iz dne 21. 12. 2015

V smernicah so podani predlogi za vključitev kulturnovarstvenih podatkov in določil, ki bodo prispevali k njenemu varstvu in ohranitvi. Celovitejša obravnava nepremične kulturne dediščine v morskih vodah je predvidena v postopkih sprejema prostorskih aktov za območje morja.

Smernice so z vidika dojemanja enot kulturne dediščine kot dela okolja in s tem zagotavljanja njihovega ohranjanja primerne in jih je v NUMO potrebno smiselno upoštevati. Smernice so bile do določene mere upoštevane, pomen kulturne dediščine je opredeljen v okviru socioekonomskega pomena rabe morja, v okviru ukrepa D1,3,4,6,7: TU1(1a) *Natura 2000, zavarovana območja, ekološko pomembna območja, naravne vrednote, zavarovane vrste in habitatni tipi* je prepoznan prispevek k omejevanju posegov v morsko okolje zaradi opredeljenih varstvenih režimov. Preostali predlogi v NUMO niso upoštevani, se pa pri izvajanju ukrepov upoštevajo tako varstveni režimi kot lokacije enot kulturne dediščine.

2.5. ALTERNATIVE

Skladno z Uredbo o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe programov na okolje (Uradni list RS, št. 73/05) mora presoja vsebovati opis alternativnih rešitev za plane/programme/načrte ter njihovo vrednotenje. S strani naročnika nismo prejeli alternativ, ki bi bile obravnavane v okviru priprave NUMO.

Kot alternativno »rešitev« lahko tako v okviru CPVO obravnavamo le t.i. »ničelno alternativo« oz. verjeten razvoj stanja okolja ob izvajanju temeljnih ukrepov in neizvajanju dopolnilnih ukrepov za doseganje ciljev NUMO. Podrobneje opisano v poglavju 4.3 *Verjeten razvoj v primeru neizvajanja načrta upravljanja*. Ob tem ugotavljamo, da neizvedba NUMO ni verjetna, saj gre za temeljni programski dokument upravljanja z morskim okoljem na državnem nivoju, ki med drugim implementira tudi zaveze RS do EU in mednarodne skupnosti. Tako je v nadaljevanju okoljskega poročila kot izbrana alternativa obravnavana izvedba NUMO v obliki kot ga je pripravil pripravljavec.

3 VSEBINJENJE OZ. SCOPING

Vsebinjenje oz. »scoping« je korak v procesu Celovite presoje vplivov na okolje v katerem se prepoznajo pomembne vsebine in definirana obseg okoljskega poročila (npr. kateri posegi/ukrepi imajo pomemben vpliv, kakšen je obseg obravnavanega območja, podatkovni viri in metodologije, itd.).

Poglavje povzema zaključke izvedbe internega vsebinjenja oz. scopinga projektne skupine pripravljavca okoljskega poročila, na katerem je projektna skupina na podlagi izkušenj in strokovne usposobljenosti opredelila potencialne vplive izvedbe posameznih ukrepov na okolje. Potencialni vplivi predvidenih ukrepov so bili definirani najprej po posameznih ukrepih (Priloga 1), kjer je znakovno opredeljena značaj vpliva izvedbe ukrepa na posamezen del okolja/področje obravnave, nato pa so vplivi obravnavani združeno, po posameznih delih okolja (preglednica spodaj).

Velikost (majhen/velik) in značaj (pozitiven/negativen) vpliva na okolje (npr. morsko okolje, naravo, kulturno dediščino...) in/ali elemente okolja (npr. zrak, hrup, ravnanje z odpadki...) sta prikazana z naslednjimi oznakami in barvami:

++	večji pozitiven vpliv
+	manjši (tudi posreden) pozitiven vpliv
0	ni vpliva
-	manjši negativen vpliv
--	večji negativen vpliv

Ukrepi so v Prilogi 1 razdeljeni 8 skupin ukrepov in v tri kategorije, kot jih v skladu s priporočili EU opredeljuje že sam NUMO:

- Temeljni ukrepi:
 - Kategorija 1.a: ukrepi se izvajajo v okviru drugih politik;
 - Kategorija 1.b: ukrepi so predpisani vendar se še ne izvajajo v celoti v okviru drugih politik.
- Dopolnilni ukrepi:
 - Kategorija 2.a: dopolnilni ukrepi, ki nadgrajujejo izvajanje ukrepov v okviru drugih politik;

Vplivi izvedbe ukrepov NUMO na dele okolja/področja obravnave so opredeljeni za vsak ukrep znotraj posameznega sklopa posebej. Opisi so podani, v kolikor gre za povezljive ukrepe, skupaj za celoten sklop oz. ločeno, kadar so vplivi posameznih ukrepov različni.

V skupini temeljnih ukrepov, kjer gre predvsem za izvajanje področne zakonodaje, vplivi niso opredeljeni saj ne izhajajo iz NUMO in zato niso predmet CPVO za NUMO. Poleg tega so bili zakoni medresorsko usklajeni. Enako velja tudi za izvajanje programov in načrtov, ki so bili že vrednoteni v okviru CPVO in usklajeni do te mere, da njihovo izvajanje nima bistvenih negativnih vplivov na okolje (npr. NUV II, kjer je CPVO v pripravi). Ker lahko izvajanje druge področne zakonodaje, izvajanje programov in planov iz drugih področij prinese pozitivne vplive tudi na področju upravljanja z morskim okoljem so v okviru NUMO ti ukrepi sicer navedeni, v nadaljevanju okoljskega poročila pa zaradi prej navedenega dejstva, niso obravnavani. Obravnavani so zgolj na nivoju opredelitve kumulativnih vplivov s preostalimi ukrepi.

Pri opredelitvi vplivov posameznih ukrepov je kot dejstvo vzeto upoštevanje področne zakonodaje pri izvajanju posameznih posegov (npr. predpisana pridobitev kulturnovarstvenega, naravovarstvenega in/ali okoljevarstvenega soglasja).

Preglednica 4: Utemeljitev obravnave posameznih delov okolja/področij obravnave v okoljskem poročilu

Del okolja/področje obravnave	Smer vpliva	ID ukrepa	Določitev/obrazložitev potencialnih vplivov	Nadaljnja obravnava v okoljskem poročilu
Izvajanje Okvirne direktive o morski strategiji	++	Vsi ukrepi	<u>Možne posledice:</u> Ukrepi, ki se izvajajo v okviru NUMO, postavljajo osnovo sistemu izvajanja direktive, saj bodo preko dopolnitve in priprave novih zakonskih aktov, priprave smernic, ki jih bo potrebno upoštevati v prostorskem načrtovanju, izvedbe monitoringa, vzpostavitve informacijskih sistemov, sodelovanja z javnostjo in uporabniki morja ipd. kumulativno prispevali k izvajanju direktive in omogočili pripravo ukrepov v okviru NUMO II, ki bodo usmerjeni v zmanjševanje pritiskov na okolje in izboljšanje stanja v okviru posameznih deskriptorjev. Pri tem je potrebno poudariti, da se brez vzpostavitve celotnega sistema izvajanja direktive (od zakonodajnih okvirov do izvajanja monitoringa in obdelave podatkov) za nekatera področja dejansko ne ve, kakšni so pritiski, kje prihaja do preobremenjenosti okolja in kako konflikte v prostoru rešiti. <u>Značaj vpliva:</u> Vplivi izvedbe ukrepov bodo pozitivni in bodo posredno pripomogli k doseganju ciljev NUMO.	DA z vidika izvajanja direktive in s tem zagotavljanja možnosti doseganja dobrega stanja morja v okviru cilja »Doseganje dobrega stanja morskega okolja«
	-	/	Z NUMO ni predvidena izvedba ukrepov, ki bi pomenila negativen vpliv na izvajanje direktive.	
Morsko okolje	+	Glej Prilogo 1	<u>Možne posledice:</u> Večina temeljnih in dopolnilnih ukrepov je zasnovana tako, da bi lahko imela pozitivne vplive na kakovost morskega okolja in sicer na kakovost vode, morsko dno, stabilnost ekosistema, zmanjšanje konfliktov med različnimi rabami in zmanjšanje obremenitev morskega okolja (npr. emisije hrupa, odpadki, balastne vode...). <u>Značaj vpliva:</u> Vplivi bodo neposredni in posredni, predvsem dolgoročni in kumulativni s temeljnimi ukrepi ter med seboj.	DA z vidika zagotavljanja dobrega stanja morskega okolja, »Doseganje dobrega stanja morskega okolja«
	++	D1,3,4,6,7: DU2 (2a), DU3(2a), D2: TU2 (1b), TU3 (1b), D8: TU7 (1b), DU1 (2a), D10: TU4 (1b), DU1 (2a)	<u>Možne posledice:</u> Navedeni ukrepi so zasnovani tako, da bi lahko imel pomembne pozitivne vplive na kakovost morskega okolja in sicer preko preprečevanja nenadzorovanega sidranja, omejevanjem vnašanja tujerodnih vrst v morsko okolje in primerne odzivanja v primeru pojava tujerodnih vrst v morskem okolju, zmanjšanja obremenitev morskega okolja s podvodnim hrupom, odpadki in tributilkositrovimi spojinami (TBT) ter posledično zagotavljanja stabilnosti ekosistema. <u>Značaj vpliva:</u> Vplivi bodo posredni, predvsem dolgoročni in kumulativni s tistimi temeljnimi ukrepi in dopolnilnimi ukrepi, ki vplivajo na zmanjšanje obremenitev morskega okolja s sidranjem, podvodnim hrupom, odpadki in onesnaževali.	
	-	/	Z NUMO ni predvidena izvedba ukrepov, ki bi pomenila negativen vpliv na morsko okolje.	
Narava	+	Glej prilogo 1	<u>Možne posledice:</u> Večina temeljnih in dopolnilnih ukrepov je zasnovana tako, da bo imela pozitivne vplive na naravo in sicer na biotsko raznovrstnost, vrste in habitatne tipe, upravljanja z varovanimi oziroma zavarovanimi območji, združbe morskega dna, stabilnost ekosistema, zmanjšanje konfliktov med različnimi rabami in zmanjšanje obremenitev morskega okolja (npr. emisije hrupa, odpadki, balastne vode...). Ukrepi bodo imeli pozitiven učinek v primeru, da se bodo dosledno in korektno izvajali. <u>Značaj vpliva:</u> Vplivi bodo neposredni in posredni, predvsem dolgoročni in kumulativni s temeljnimi ukrepi ter med seboj.	DA z vidika ohranjanja ali doseganja ugodnega stanja habitatnih tipov, rastlinskih in živalskih vrst v okviru okoljskega

Del okolja/področje obravnave	Smer vpliva	ID ukrepa	Določitev/obrazložitev potencialnih vplivov	Nadaljnja obravnava v okoljskem poročilu
	+ -	/	Z NUMO ni predvidena izvedba drugih ukrepov, ki bi pomenila pozitiven ali negativen vpliv na kulturno dediščino.	
Zdravje ljudi in kakovost življenja	+	D1-11: TU6 (1b), TU8 (1b), TU9 (1b), TU10 (1b), DU1 (2a), DU2 (2a), D1,3,4,6,7: TU9 (1b), DU2 (2a), DU3 (2a), D2: DU1 (2a), TU3 (1b), D5: TU3 (1b), D8: TU6 (1b), TU7 (1b), DU1 (2a), D9: TU3 (1b), D10: TU4 (1b), TU5 (1b), DU1 (2a), DU2 (2a), DU3 (2a)	<u>Možne posledice:</u> Večina temeljnih in dopolnilnih ukrepov je zasnovana tako, da bi lahko imela pozitivne vplive na zdravje ljudi in kakovost življenja in sicer predvsem z vidika zagotavljanja: • zagotavljanja ribjega staleža in s tem možnost izvajanja ribolovne dejavnosti ter rekreativnega ribištva, • omejevanje hitrosti plovil in s tem povečanje varnosti vseh uporabnikov morja, • omejevanje vnosa škodljivih snovi in patogenih organizmov, ki bi lahko bile nevarni za človeka, • zagotavljanje čiste vode, kar omogoča njeno rekreativno rabo, • preko izboljšanja stanja voda in izvajanja nadzora zagotavljanje varne morske hrane, • zagotavljanje kakovostnega okolja z odstranjevanjem odpadkov in izboljšanim ravnanjem z odpadki. <u>Značaj vpliva:</u> Vplivi bodo posredni, predvsem dolgoročni in kumulativni s temeljnimi ukrepi ter med seboj.	NE
	-	/	Z NUMO ni predvidena izvedba ukrepov, ki bi pomenila negativen vpliv na zdravje ljudi in kakovost življenja.	
Zrak	+ -	/	Z NUMO se ne predvideva izvedba ukrepov, ki bi pomenila neposreden vpliv na obremenjevanje zraka z emisijami ali njihovo zmanjšanje.	NE
Vpliv na podnebne spremembe	+ -	/	Z NUMO ni predvidena izvedba ukrepov, ki bi pomenila vpliv na podnebne spremembe.	NE
Prilagoditev na podnebne spremembe	+ -	/	Z NUMO ni predvidena izvedba ukrepov, ki bi pomenila prilagoditev na podnebne spremembe.	NE
Hrup	+	D1-11: TU6 (1b), TU8 (1b), TU9 (1b), TU10 (1b), DU1 (2a), DU2 (2a), D11: TU2 (1b), DU1 (2a), DU2 (2a)	<u>Možne posledice:</u> Ukrepi so v prvi vrsti naravnani k vzpostavitvi zakonodajnega okvira, vključno s pripravo strokovnih podlag. Ker gre za pridobivanje znanj in vzpostavitev pravnega sistema, ki bo podlaga za nadaljnje izvajanje ukrepov, lahko pričakujemo dolgoročne pozitivne vplive na zmanjšanje podvodnega hrupa. <u>Značaj vpliva:</u> Gre za posredne in dolgoročne vplive na obremenjevanje okolja s hrupom.	DA z vidika vplivov na morske organizme v okviru okoljskega cilja »Doseganje dobrega stanja morskega okolja«
	++	D1,3,4,6,7: DU3 (2a)	<u>Možne posledice:</u> Ukrepi predvideva konkretno omejevanje emisij hrupa na virih in bo s tem pomembno zmanjšal obremenitve okolja s hrupom. <u>Značaj vpliva:</u> Vpliv bo pozitiven, neposreden in dolgoročen.	
	-	/	Z NUMO ni predvidena izvedba ukrepov, ki bi pomenila povečano obremenjevanje okolja s hrupom.	
Elektromagnetno sevanje	+ -	/	Z NUMO se ne predvideva izvedba ukrepov, ki bi imela neposreden ali posreden vpliv na obremenjevanje okolja z elektromagnetnim sevanjem.	NE
Svetlobno onesnaževanje	+ -	/	Z NUMO se ne predvideva izvedba ukrepov, ki bi imela neposreden ali posreden vpliv na svetlobno onesnaževanje okolja.	NE
Ravnanje z odpadki	+	D1-11: TU6 (1b), TU8 (1b), TU9 (1b), TU10 (1b), DU1 (2a), DU2 (2a), D10: TU4 (1b), TU5 (1b), DU2 (2a), DU3 (2a)	<u>Možne posledice:</u> v okviru NUMO bo prišlo do posrednih pozitivnih vplivov na področju ravnanja z odpadki zaradi izvedbe ukrepov, ki zajemajo implementacijo zakonodaje in ozaveščanje javnosti (neposredno in posredno preko čistilnih akcij). Ukrepi bodo skupaj doprinesli k ravnanju z odpadki v morju. <u>Značaj vpliva:</u> vplivi bodo neposredni, saj gre za nadgradnjo in dopolnitev obstoječega sistema, ki se izvaja na kopnem, ter dolgoročni.	DA z vidika sprememb na področju ravnanja z odpadki v morju v okviru okoljskega cilja

Del okolja/področje obravnave	Smer vpliva	ID ukrepa	Določitev/obrazložitev potencialnih vplivov	Nadaljnja obravnava v okoljskem poročilu
	++	D1,3,4,6,7: DU2 (2a), D10: DU1 (2a)	<u>Možne posledice:</u> sistem ravnanja z odpadki v RS je vzpostavljen. V okviru NUMO bo prišlo do nadgradnje sistema ravnanja z odpadki, zmanjšanja vnosa odpadkov in odstranjevanja odpadkov (npr. preko čistilnih akcij, zbiranja odpadkov na privezih ipd.). Ukrepi predstavljajo vzpostavitev novega sistema ravnanja z odpadki, ki nastajajo na morju oz. plovilih. <u>Značaj vpliva:</u> vplivi bodo neposredni, saj gre za nadgradnjo in dopolnitev obstoječega sistema, ki se izvaja na kopnem, ter dolgoročni.	»Doseganje dobrega stanja morskega okolja«
	-	/	Z NUMO ni predvidena izvedba ukrepov, ki bi pomenila povečano obremenjevanje okolja z odpadki oz. predstavljala ravnanje, ki ne bi bilo v skladu z zastavljenim sistemom ravnanja v RS.	

4 OPIS STANJA OKOLJA, VARSTVENI REŽIMI IN VERJETEN RAZVOJ STANJA PROSTORA

4.1. STANJE OKOLJA

Stanje morskega okolja je odraz fizikalno–kemijskih in bioloških lastnosti morskega okolja, ki opredeljujejo njegove samočistilne sposobnosti, in pritiskov (fizične izgube habitatov, fizične škode, druge fizične motenja (tj. povodni hrup in odpadki), onesnaženje, vnos hranilnih in organskih snovi, biološke obremenitve) predvsem poselitve, turizma, pomorskega prometa in ribištva. Za potrebe priprave ukrepov NUMO so bile te lastnosti morskega okolja skupaj s pritiski in dejanskim stanjem morskega okolja natančno analizirane. Rezultati analiz pa uporabljeni pri sami pripravi programa ukrepov. Ukrepi NUMO so tako usmerjeni v zmanjševanje pritiskov ob upoštevanju lastnosti morskega okolja.

V okviru poglavja je predstavljeno stanje morskega okolja skozi kazalce, ki so uporabljeni v nadaljevanju Okoljskega poročila za potrebe vrednotenja vplivov izvedbe NUMO na okolje. V opis stanja morskega okolja niso vključene vsebine oz. podatki za dele okolja oz. obravnavana področja, ki jih NUMO na naslavlja (npr. elektromagnetno sevanje, svetlobno onesnaževanje, podnebne spremembe), saj nanje izvedba NUMO ne bo imela vpliva. Deli okolja/področja na katera bo imela izvedba ukrepov NUMO vpliv so posledično omejena na stanje morskega okolja, ki ga podajajo deskriptorji opredeljeni na podlagi *Okvirne direktive o morski strategiji*.

Dodatno je opisano stanje narave in enot kulturne dediščine, saj se je v scopingu pokazala potreba po vrednotenju vplivov izvedbe NUMO na ta dela okolja. Za preostale dele okolja oz. področja obravnave so vsi relevantni podatki zajeti v okviru deskriptorjev.

4.1.1 PRVA OCENA STANJA MORSKEGA OKOLJA

Stanje morskega okolja se v skladu z določili in priporočili *Okvirne direktive o morski strategiji* opiše z 11 deskriptorji: biotska raznovrstnost (D1), tujerodne vrste (D2), ribji stalež (komercialne vrste rib in lupinarjev) (D3), elementi prehranjevalnih spletov (D4), onesnaženje s hranili (eutrofikacija) (D5), neoporečnost morskega dna (D6), hidrografski pogoji (D7), zmanjšanje onesnaženja morskega okolja z onesnaževali (D8), onesnaževala v morski hrani (D9), morski odpadki (D10) in podvodni hrup (D11). Stanje okolja je podrobneje obrazloženo v strokovnih podlagah *Bistvene lastnosti in značilnosti morja RS (2013, dopolnjeno avgust 2016)* in *Opis dobrega stanja morskega okolja in okoljski cilji (2013, dopolnjeno avgust 2016)*. V tem poglavju so povzete zgolj ključne informacije, ki so pomembne za nadaljnje vrednotenje. Strokovni podlagi zajemata vse razpoložljive relevantne podatke iz tega področja in sta bili ciljno pripravljena za potrebe priprave NUMO.

Preglednica 5: Število kazalnikov in kazalnikov s podano oceno po deskriptorjih

Deskriptor	Število kazalnikov	Število kazalnikov s podano oceno	Število kazalnikov z ocenjenim dobrim stanjem	Število kazalnikov z ocenjenim slabim stanjem
Biotska raznovrstnost (D1)	15/20/1	6/16/0	6/9/0	0/7/0
Tujerodne vrste (D2)	3	1	1	0
Ribji stalež (komercialne vrste rib in lupinarjev) (D3)	8	1	0	1
Elementi prehranjevalnih spletov (D4)	4	2	1	1
Onesnaženje s hranili (eutrofikacija) (D5)	8	8	8	0
Neoporečnost morskega dna (D6)	12	5	4	1
Hidrografski pogoji (D7)	3	2	0	0
Zmanjšanje onesnaženja morskega okolja z onesnaževali (D8)	3	2	1	1
Onesnaževala v ribah in drugi morski hrani (D9)	2	1	1	0
Morski odpadki (D10)	4	0	0	0
Podvodni hrup (D11)	2	0	0	0

Vir: *Bistvene lastnosti in značilnosti morja RS (2013, dopolnjeno avgust 2016)*

4.1.1.1. BIOTSKA RAZNOVRSTNOST (D1)

Dobro stanje na področju biotske raznovrstnosti je opredeljeno v kolikor se le ta se ohranja, kakovost in prisotnost habitatov ter razporeditev in številčnost vrst pa so v skladu s prevladujočimi fiziografskimi, geografskimi in podnebnimi pogoji. Človek na stanje biotske raznovrstnosti vpliva z mehanskimi poškodbami morskega dna (sidranje, ribolov), onesnaževanjem morskega okolja (s poudarkom na organskem onesnaževanju), ki med drugim vpliva na razpoložljivost svetlobe in hranilnih snovi, s povečevanjem hidromorfoloških sprememb od naravnih razmer. Antropogeni vplivi so prisotni tako iz kopnega:

urbanizacija, nasutja in odvzemi materiala, onesnaževanje in hrup, kot tudi zaradi dejavnosti na morju: ribarjenja, ladijskih prevozov in turističnih aktivnosti.

V morju je bilo do sedaj prepoznanih okoli 230.000 živalskih in rastlinskih vrst, od tega okoli 17.000 v Sredozemskem morju, v Jadranu pa okoli 8.000, ter še nekaj tisoč bakterij in arhej. Upoštevana merila za opis okolja glede na biotsko raznovrstnost so združena v tri ravni (vrste, habitati in ekosistemi) in opisana glede na: porazdelitev vrst, velikost in stanje populacije, porazdelitev, velikost in stanje habitatov ter strukturo ekosistemov.

Celovita ocena stanja biotske raznovrstnosti ni podana zaradi pomanjkanja podatkov. Še najbolj so raziskana plitve obalne vode, ki so zelo produktivna in za katera je značilna visoka biodiverziteteta. Trenutno je stanje vrst opredeljeno na nivoju slovenskega morja. Ovrednotenje stanja je potrebno opraviti na nivoju Tržaškega zaliva ali severnega Jadrana. Na podlagi obstoječih podatkov in prvega vrednotenja stanja morskega okolja je kot dobro ocenjeno stanje za naslednje vrste: navadna čigra (*Sterna hirundo*), mala čigra (*Sternula albifrons*), pozejdonka (*Posidonia oceanica*), Kolenčasta cimodoceja (*Cymodocea nodosa*) glede porazdelitve vrst, navadna čigra (*Sterna hirundo*), mala čigra (*Sternula albifrons*) glede velikosti populacij. Za ostale vrste stanje ni bilo ocenjeno.

Za habitate trdno dno infralitorala in cirkalitorala, sedimentno dno infralitorala in cirkalitorala in habitatni tip v vodnem stolpu je ocenjeno dobro stanje tako porazdelitve kot tudi velikosti in stanja habitatov medtem ko je stanje habitatov kamnito dno v bibavičnem pasu in sedimentno dno v bibavičnem pasu za vsa tri merila ocenjeno kot slabo. Kot slabo je ocenjeno tudi stanje habitatov meduze v vodnem stolpu. Za vzorec porazdelitve, obseg habitatov, relativno številčnost in/ali biomasa stanja in strukturo ekosistemov ni mogoče oceniti.

Kot učinkovit ukrep za ohranjanje biodiverzitete je bila prepoznana vzpostavitev mreže morskih zavarovanih območij. Morska območja Natura 2000 sicer le delno izboljšujejo stanje, razmišlja se tudi o ureditvi novih območij Natura 2000 za veliko pliskavko (*Tursiops truncatus*) in kareto (*Caretta caretta*).

4.1.1.2. TUJERODNE VRSTE (D2)

Dobro stanje morskega okolja glede na tujerodne vrste bo doseženo pod pogojem, da je vpliv invazivnih tujerodnih vrst, ki so posledica človekovih dejavnosti, na ekosistem zanemarljiv. Prepoznane človekove dejavnosti, ki v največji meri vplivajo na vnos tujerodnih vrst v morjsko okolje so pomorski promet (balastne vode), marikultura, ter tudi nenamerni vnosi.

Celovita ocena stanja morskega okolja glede na prisotnost tujerodnih vrst ni podana, zaradi pomanjkanja podatkov. Na podlagi obstoječih podatkov in prvega vrednotenja stanja morskega okolja je bilo ocenjeno, da je stanje tujerodnih vrst v slovenskem morju dobro in stabilno in so prisotne v takšnem številu in razsežnosti, da ne ogrožajo avtohtonih vrst, ne spreminjajo habitatov in ne slabijo genetsko avtohtone populacije. Pri navedeni oceni je treba upoštevati dejstvo, da ni rednega spremljanja stanja tujerodnih vrst, zaradi česar je zaupanje v oceno nizko in se nakazuje možnost, da so ocene stanja za slovensko morje podcenjene. V Jadranskem morju je prepoznanih 28 invazivnih vrst ter 47 potencialno invazivnih vrst., v slovenskem morju je bilo ugotovljenih 17 vrst tujerodnih vrst rastlin in živali. Že uveljavljene vrste v slovenskem morju so cevkaš (*Muggiaea atlantica*), japonska ostriga (*Crassostrea gigas*), filipinska vongola (*Ruditapes (Tapes) philippinarum*) in školjko (*Arcuatula senhousia*), za polža vrste (*Bursatella leachi*) in (*Rapana venosa*), za gambuzijo (*Gambusia holbrooki*) ter za sesilnega mnogoščetinca (*Ficopomatomus enigmaticus*). Med algami se lahko kot ustaljeno upošteva zeleno algo (*Codium fragile subsp. fragile*).

Zaenkrat sistematičnega zbiranja podatkov o tujerodnih vrstah še ni vzpostavljenega, ovrednotenje stanja pa je potrebno opraviti tudi na nivoju severnega Jadrana in vzpostaviti redni monitoring vsaj za ustaljene in pogoste tujerodne vrste v slovenskem morju. Vzpostavljen je sistem za nadzor vektorjev in poti vnosa ter za hitro ukrepanje, kjer je to primerno, monitoring območij, ki so z vidika naselitve tujerodnih vrst najbolj izpostavljena ter nadzor nad že uveljavljenimi tujerodnimi vrstami v regiji, ki imajo velik invazivni potencial in ukrepanje ob zaznavanju njihovih vplivov na okolje.

4.1.1.3. RIBJI STALEŽ (KOMERCIALNE VRSTE RIB IN LUPINARJEV) (D3)

Opis dobrega stanja, v skladu z Direktivo, opredeljuje stanje populacij vseh rib in lupinarjev, ki se izkoriščajo v komercialne namene, znotraj varnih bioloških meja in razporeditev starosti in velikosti populacije, ki je značilna za zdrav stalež. Prepoznana človekova dejavnost, ki v največji meri vpliva na ribji stalež je morski ribolov. S samim izlovom rib obremenjuje morjsko okolje, saj manjša stabilnost sistema. Zaradi prelova se lahko preveč zmanjšajo staleži rib, kar vpliva na diverzitetu vrst in spremembo naravne dinamike med plenilcem in plenom ter posledično na spremembo razmerja znotraj

prehranjevalnega spleta. V kolikor se stanje ne bo začelo izboljševati, bo potrebno cilje in z njimi povezane ukrepe nujno preverjati še naprej.

Ocene staležev gospodarsko pomembnih vrst so bile opravljene na regionalni ravni (GSA17), sprejete pa v okviru Znanstveno svetovalnega odbora (Scientific Advisory Committee; SAC) Generalne komisije za ribištvo v Sredozemlju (General Fisheries Commission for the Mediterranean; GFCM). V obdobju zadnjih 10 let je bilo v ulovu oz. iztovu slovenskih ribičev 122 komercialnih vrst ali višjih taksonomskih skupin rib in lupinarjev. Za oceno stanja je bilo 33 relevantnih vrst, izmed teh pa je zaenkrat stalež ocenjen le za tri vrste - sardelo, sardona in morski list. Stalež morskoga lista (*Solea solea*) je v prelovu, stalež sardele (*Sardina pilchardus*) in sardona (*Engraulis encrasicolus*) je v celoti izkoriščen. Stanje staležev ostalih vrst še ni bilo določeno. Z izjemo ribolovne umrljivosti ocene okoljskega stanja ni mogoče oceniti zaradi pomanjkanja podatkov. Ocena je trenutno podana zgolj za kazalnik ribolovna umrljivost, kjer je stanje slabo.

Pomembno vlogo igra regionalno združevanje podatkov za druge kazalnike in določiti stalež še za ostalih 30 vrst rib in lupinarjev, do česar pa zaenkrat še ni prišlo.

4.1.1.4. ELEMENTI PREHRANJEVALNIH SPLETOV (D4)

Opis dobrega stanja opredeljuje stanje, ko so vsi elementi morskih prehranjevalnih spletov prisotni v normalnih količinah in so normalno raznoliki ter se pojavljajo na ravneh, ki lahko zagotavljajo dolgoročno številčnost vrst in ohranitev njihove polne sposobnosti razmnoževanja.

Ribištvo povzroča velik pritisk na morske prehranjevalneplete. Izlov večjih osebkov povzroča zmanjševanje povprečne velikosti populacij, velik ribolov manjših pelaških rib (kot na primer sardin) vpliva na razpoložljivost hrane za plenilce na višjih trofičnih nivojih. Na spremembe prehranjevalnih spletov vplivajo še številni drugi antropogeni pritiski, kot so evtrofikacija, gradnja podvodnih struktur, klimatske spremembe in vnos tujerodnih vrst. V kompleksnem pelaškem prehranjevalnem spletu predstavljajo zooplanktonski organizmi pomemben vezni člen med fitoplanktonom in organizmi višjih trofičnih nivojev od rib do želv in sesalcev. Zato so poleg fitoplanktona ključni element, ki vpliva na produktivnost in zdravje morskih ekosistemov. Tako kot biotska raznovrstnost (D1), je tudi deskriptor prehranjevalne verige (D4) namenjen samo opisu stanja. Omenjena deskriptorja sta najbolj kritična, saj odražata kumulativne dejavnosti človeka (onesnaževanje, ribolov, pristaniške dejavnosti, gradnja objektov na obali...).

Merila za opredelitev ocene stanja okolja so: produktivnost ključnih vrst ali trofičnih skupin, delež izbranih vrst na vrhu prehranjevalnega spleta ter številčnost/razporeditev ključnih trofičnih skupin/vrst. Zaradi pomanjkanja podatkov in znanja o prehranjevalni ekologiji ključnih vrst in trofičnih nivojev je za zdaj nemogoče celovito ovrednotiti stanje dveh kazalnikov. Trendi glede številčnosti funkcionalno pomembnih izbranih skupin/vrst: biomasa mezozooplanktona so opredeljujejo dobro oceno okoljskega stanja z visoko zanesljivostjo, trendi glede funkcionalno pomembnih izbranih skupin: klobučnjaške meduze pa so opredeljujejo slabo oceno okoljskega stanja s srednjo stopnjo zanesljivosti. Celostne ocene za deskriptor ni bilo mogoče podati zaradi pomanjkanja podatkov.

Do sedaj zbrani podatki temeljijo predvsem na posameznih naključnih opazovanjih. Prav tako je za zdaj zaradi pomanjkanja razpoložljivih virov o prehranjevalni ekologiji ključnih vrst in trofičnih nivojev v slovenskem delu Jadrana nemogoče oceniti pretok energije v višje nivoje prehranjevalnega spleta.

4.1.1.5. ONESNAŽENJE S HRANILI (EVTROFIKACIJA) (D5)

Dobro stanje za deskriptor onesnaženje s hranili (eutrofikacija) je opredeljeno v primeru ko je evtrofikacija, ki jo povzroči človek, in zlasti njeni škodljivi učinki, kot so upad biotske raznovrstnosti, degradacija ekosistemov, škodljivo cvetenje alg in pomanjkanje kisika v spodnjih plasteh voda, minimalni.

Največ emisij dušika prihaja iz kopenskih virov, to pa so: komunalne in industrijske odplake, kmetijstvo, urbanizacija obalnih območij ter množični turizem predvsem v poletnih mesecih. Določen delež vnosa dušika predstavljajo tudi marikulture. Fosfati večinoma prihajajo iz komunalnih odplak ter industrijskih virov. Pomemben vir fosfatov je lahko tudi izpiranje kmetijskih površin v zaledju, saj je fosfat pomemben element v gnojilih, nastaja tudi v živinorejski dejavnosti. K občasnem povečanem obremenjevanju slovenskega morja s hranili lahko prispevajo tudi čezmejni vplivi izlivov reke Soče in Pad. Po drugi strani se zaradi naravnih hidrografskih pogojev, kot tudi dogajanja v vodnem stolpcu v Tržaškem zalivu, skoraj vsako leto pojavljajo območja, kjer prihaja do pomanjkanja kisika (hipoksije). Poleg tega sta potencialno pomembna vira hranilnih snovi tudi atmosferska depozicija (posedanje snovi iz atmosfere) in upwelling.

Onesnaževanje s hranili s seboj prinese tako neposredne kot posredne posledice. Neposredne posledice pri fitoplanktonu so porast biomase, spremembe sestave fitoplanktonske združbe in pogostejša škodljiva cvetenja, s tem pa je povezano usedanje organske biomase na dno. Posredne posledice eutrofikacije so lahko raznolike in zajemajo spremembe celotnega ekosistema, npr. pridnene anoksije in s tem povezani pomori organizmov, spremembe bentoške združbe ali celo spremembe strukture prehranjevalnih spleto.

Merila za oceno stanja okolja so: vsebnost hranilnih snovi, neposredni vplivi obogatitve s hranilnimi snovmi ter posredni vplivi obogatitve s hranilnimi snovmi. Vsi kazalniki dajejo dobro oceno okoljskega stanja, ki pa v vseh primerih ni stabilna. Stanje obalnih voda je glede stopnje eutrofikacije dobro, čeprav vrstna sestava fitoplanktona, makroalge in morske cvetnice mestoma kažejo na prekomerno obremenitev obalnih voda s hranili.

Tudi v tem primeru je zaradi pomanjkanja historičnih podatkov o koncentracijah hranilnih snovi v slovenskem morju potrebno stanje primerjati z ostalimi območji severnega Jadrana. Pri ocenjevanju stanja po makroalgah je največja pomanjkljivost enkratno vzorčenje na večini merilnih mest. To ne omogoča določitve naravne variabilnosti kot tudi ne določitve morebitnega trenda. Najpomembnejša pomanjkljivost pri ocenjevanju stanja glede na koncentracije raztopljenega kisika je premajhna prostorska in časovna pokritost meritev. To onemogoča zaznavo vseh dogodkov anoksij in hipoksij ter določitev trajanja dogodkov.

4.1.1.6. NEOPOREČNOST MORSKEGA DNA (D6)

Dobro stanje za deskriptor neoporečnost morskega dna je opredeljeno, v primeru da je neoporečnost morskega dna na ravni, ki zagotavlja zaščito strukture in funkcij ekosistemov ter preprečuje škodljive vplive zlasti na bentoške ekosisteme. Merili za oceno stanja okolja sta fizična škoda ob upoštevanju značilnosti substrata in stanje bentoške skupnosti. Morsko ribištvo (t.j. ribarjenje s stoječimi in pridnenimi vlečnimi mrežami) ter pomorski promet (t.j. sidranje, resuspenzija sedimenta, poglobljanje plovnih poti) sta prepoznana kot človekovi dejavnosti, ki v največji meri prispevata k poškodbam morskega dna.

Oceno stanja okolja je možno podati za pet kazalnikov. Obseg morskega dna, na katerega znatno vplivajo človekove dejavnosti, za različne vrste substratov je ocenjen v slabem stanju z nizko stopnjo zanesljivosti, dobro ocenjeno stanje pa je stanje bentoških nevretenčarjev mehkega sedimentnega dna v globini 7-10 m, makroalg v zgornjem infralitoral, kolenčaste cimodeje (*Cymodocea nodosa*) ter pozejdonce (*Posidonia oceanica*). Vrste, številčnosti, biomase in območja razširjenosti zadevnega biogenega substrata še ni mogoče oceniti zaradi pomanjkanja podatkov, prav tako zaradi pomanjkanja podatkov ni mogoče oceniti stanja ostalih bentoških skupnosti. Za tipe biogenih substratov ni podatkov o biomasi, sama območja razširjenosti pa so poznana le v grobem. V prihodnjih letih je treba območja bolj natančno preučiti in kartirati, tako da bo mogoče določiti območje razširjenosti in oceniti biomaso. Potrebne so tudi raziskave in vzorčenje širšega območja, kar zahteva mednarodno sodelovanje z namenom ovrednotenja stanja na nivoju severnega Jadrana.

4.1.1.7. HIDROGRAFSKI POGOJI (D7)

Dobro stanje za deskriptor hidrografski pogoji opredeljujejo trajne spremembe hidrografskih pogojev, ki ne škodujejo morskim ekosistemom. Edino območje v slovenskem morju, za katerega se lahko trdi, da je v njem prišlo do trajnih sprememb nekoliko večjih razsežnosti, je notranji del Koprškega zaliva. Trajne hidrografske spremembe v notranjosti Koprškega zaliva botrujejo spremembam cirkulacije sveže morske vode in spremenjenemu režimu vnosa sladke vode in hranil. Opazen je trend rasti poletnih temperatur v polzaprtem zalivu, ki lahko v naslednjem desetletju ali dveh privede do sprememb nasičenosti s kisikom pri dnu v najtoplejšem delu leta. To pa posledično pomeni dodatno poslabšanje razmer za organizme, živeče na morskem dnu ali v sloju tik nad njim. Z izjemo notranjega dela Koprškega zaliva ob slovenski obali (4 km²) je le malo trajno spremenjenih habitatov, ki bi presegali 0,5 km². To so posamezna območja v Piranskem zalivu (marine, kopališča).

Oceno okoljskega stanja se poda na podlagi prostorske opredelitve trajnih sprememb in učinka trajnih hidrografskih sprememb. Zaradi pomanjkanja podatkov in kratkega časovnega niza ni bilo moč ovrednotiti trendov kazalnikov in stanja za vse kazalnike. Za opredelitev sprememb habitatov zaradi spremenjenih hidrografskih razmer stanja ni mogoče oceniti. Pomanjkljivost predstavljajo posamezne, enkratne meritve, ki pa so opredeljene zgolj na nivoju slovenskega morja. Stanje je potrebno ovrednotiti na nivoju Tržaškega zaliva ali severnega Jadrana.

4.1.1.8. ZMANJŠANJE ONESNAŽENJA MORSKEGA OKOLJA Z ONESNAŽEVALI (D8)

Dobro stanje za deskriptor zmanjšanje onesnaženja morskega okolja z onesnaževali je opredeljeno, kadar so koncentracije onesnaževal na ravneh, ki ne povzročajo škodljivih vplivov zaradi onesnaženja. Emisije onesnaževal in nevarnih snovi so

posledica različnih dejavnosti ljudi. Emisije onesnaževal in nevarnih snovi so evidentirane iz kopenskih virov neposredno ali z vnosi rek (industrija, urbanizacija, kmetijstvo). Drugi viri na morju pa so onesnaženje iz ladij, terminali na morju (nafta, plin), odvzemi mineralnih snovi in atmosferska depozicija.

Dobro stanje morskega okolja glede na onesnaženje je doseženo takrat, kadar koncentracije onesnaževal ne povzročajo škodljivih vplivov na organizmih, populacijah, združbah ali ekosistemih. Ocenjuje se na podlagi koncentracije in vplivov onesnaževal. Glede na koncentracijo navedenih onesnaževal, izmerjenih v ustrezni matriki (živi organizmi, sediment in voda), je stanje okolja ocenjeno kot slabo zaradi preseženih koncentracij tributilkositrovih spojin (TBT). Kljub temu je stanje okolja ocenjeno dobro, saj ni povečanih bioloških učinkov zaradi nekaterih onesnaževal (kovine in PAH-i). Za nekatere parametre so na razpolago le rezultati enkratnih meritev. Raven vplivov onesnaženosti na zadevne sestavne dele ekosistema, pri čemer se izbrani biološki procesi in taksonomske skupine, v zvezi s katerimi je bila ugotovljena vzročno-posledična zveza in ki jih je treba spremljati, je le delno ovrednoteno, trenda pa ni mogoče ovrednotiti. Do sedaj ni bilo znatnega akutnega onesnaženja in posledično vpliva na žive organizme, ki so fizično ogroženi zaradi tega onesnaženja.

Trenutno je stanje opredeljeno na nivoju slovenskega morja. Ovrednotenje stanja je potrebno opraviti na nivoju Tržaškega zaliva ali severnega Jadrana (torej manjše področje kot subregija), v sodelovanju z drugimi državami.

4.1.1.9. ONESNAŽEVALA V RIBAH IN DRUGI MORSKI HRANI (D9)

Dobro stanje za deskriptor onesnaževala v ribah in drugi morski hrani je opredeljeno, v primeru da onesnaževala v ribah in drugi morski hrani, namenjeni za prehrano ljudi, ne presegajo ravni, ki jih določajo zakonodaja Evropske skupnosti ali drugi ustrezní standardi. V največji meri k onesnaženju morskega okolja z onesnaževali in posledično k prisotnosti onesnaževal v morskih organizmih prispevajo pomorski promet, turizem, industrija, poselitve ter kmetijstvo v obalnih občinah.

Ocena stanja je podana glede na ravni, število in pogostost onesnaževal. Koncentracije kovin in še nekaterih drugih elementov v sledeh so bile določene v naslednjih vrstah organizmov, ki se uporabljajo za prehrano ljudi: školjkah užitnih klapavica (*Mytilus galloprovincialis*), morski bogomoljki (*Squilla mantis*) in ribah inčunu (*Engraulis encrasicolus*), sardeli (*Sardina pilchardus*), skuši (*Scomber* sp.), ciplju (*Mugil cephalus*) in brancinu (*Dicentrarchus labrax*). Rezultati kažejo, da so koncentracije večine kovin višje v školjkah v primerjavi z ribami.

Stanje dejanske ugotovljene ravni onesnaževal in število onesnaževal, ki so presegli najvišje regulativne ravni je ocenjeno dobro, z nizko stopnjo zanesljivosti, pogostosti preseženih regulativnih ravni pa ni mogoče ovrednotiti zaradi enkratnih meritev, preozkega izbora vrst organizmov, upoštevanih za vrednotenje ter neupoštevanja referenčnih razmer koncentracij onesnaževal zaradi naravnega ozadja. Ovrednotenje stanja je potrebno razširiti na nivo Tržaškega zaliva ali severnega Jadrana.

4.1.1.10. MORSKI ODPADKI (D10)

Dobro stanje za deskriptor morski odpadki je ocenjeno dobro, ko lastnosti in količine morskih odpadkov ne škodujejo ekosistemu obalnih voda in morja. To so vsi trdni odpadki antropogenega izvora, ki na kakršenkoli način pridejo v morsko okolje. Največ odpadkov je iz plastičnih materialov, izvirajo pa tako iz aktivnosti na kopnem (poselitve, turizem, industrija) kot na morju (ribištvo, marikultura, pomorski promet).

Merili, na katerih se poda ocena stanja okolja sta značilnosti odpadkov v morskem okolju in vplivi odpadkov na morske organizme. Celostne ocene za deskriptor morski odpadki ni mogoče podati zaradi pomanjkanja podatkov. Trend je mogoče opaziti le za trde odpadke, s kopnega ali z morja, katerih količina se zmanjšuje. Podatki za odpadke na obali so na voljo le za pretekla 3 leta. Velik izziv predstavlja tudi določanje izvora odpadkov, predvsem na mednarodnem nivoju.

4.1.1.11. PODVODNI HRUP (D11)

Dobro stanje za deskriptor podvodni hrup je uvedba energije, ki je vključno s podvodnim hrupom na ravneh, ki ne škodujejo morskemu okolju. Na obremenjevanje morskega okolja s kontinuiranim podvodnim hrupom v slovenskem morju pomembno vplivajo pomorski promet, turizem ter pristanišča in marine, medtem ko so glavni viri obremenitev morskega okolja z impulznim hrupom v slovenskem morju predvsem sonarji in gradbeni posegi v obalnih vodah (npr. zabijanje pilotov za temeljenje obalnih konstrukcij) ter poselitve.

Oceno stanja okolja se poda na podlagi dveh meril: časovne in prostorske razporeditve impulznega hrupa pri visoki, nizki in srednji frekvenci ter neprekinjen nizkofrekvenčni hrup (ambientni hrup). Število meritev prisotnosti podvodnega hrupa v slovenskem morju je izredno majhno. Zaradi tega ni možno sklepati o trendih niti o prostorski razporeditvi pritiskov in oceniti

stanja. Vpliv na morske sesalce (delfini, ki živijo pri nas), ribe in druge organizme ni znan. Dosedanji rezultati meritev podvodnega hrupa kažejo, da ravni, izmerjene pri nas, neposredno vplivajo na vedenjske značilnosti morskih organizmov, vendar bo treba tovrstne domneve dodatno potrditi s pomočjo velikega števila meritev in analiz podvodnega hrupa ob sodelovanju strokovnjakov iz drugih področij, zlasti biologov.

4.1.2 STANJE NARAVE

4.1.2.1 HABITATI MORSKEGA OKOLJA

V slovenskem morju najdemo naslednje bentoške pasove: supralitoral, mediolitoral, infralitoral in cirkalitoral. Po obsegu oz. površini je daleč največji cirkalitoralni pas, drugi pa so omejeni na neposredno bližino obale. Začetna presoja za habitatne tipe je pripravljena ločeno za tri pasove – mediolitoral, infralitoral in cirkalitoral.

Preglednica 6: Začetna presoja za habitatne tipe po bentoških pasovih

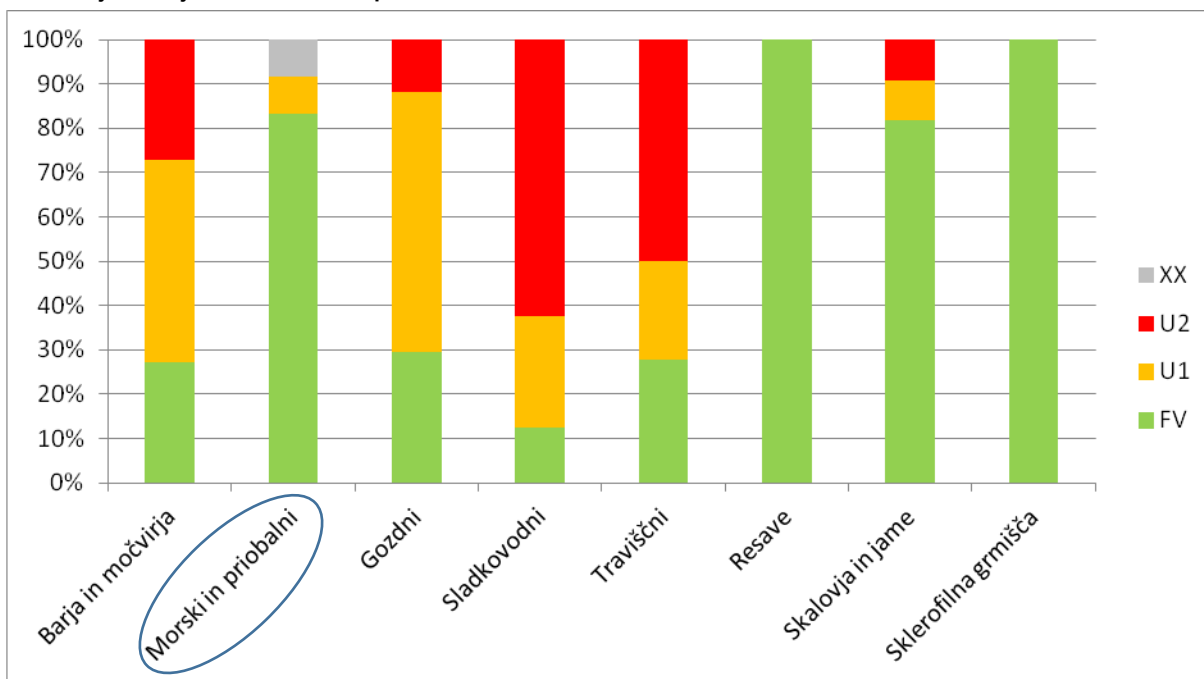
Bentoški pasovi	Začetna presoja za habitatne tipe
Mediolitoral	V mediolitoralni se pojavljajo biocenoze zgornjih mediolitoralnih skal in biocenoza spodnjih mediolitoralnih skal ter biocenoza mediolitoralnega detritnega dna (tj. sestoji kritosemenk). Stanje habitatov v mediolitoralni je ocenjeno kot slabo, opazno pa je tudi nadaljnje slabšanje stanja le-teh.
Infralitoral	Na stanje habitatov (tj. biotsko raznovrstnost) kamnitega infralitorala v slovenskih obalnih vodah vplivajo vegetacijska odeja, prostorska heterogenost in obrežna ribja združba. V infralitoralni najdemo habitate vezane tako na sedimentno podlago kot tudi na kamnito dno. Na sedimentnem dnu večinoma prevladujejo morski travniki kolenčaste cimotoceje. V kamnitem infralitoralni pasu slovenskih obalnih voda prevladuje vegetacija velikih rjavih alg ter ribje združbe, katerih vrstna prisotnost je odvisna od tipa vegetacije. Stanje habitatov v kamnitem infralitoralni je ocenjeno kot dobro.
Cirkalitoral	V cirkalitoralni prevladujejo habitatni vezani na sedimentno podlago, medtem ko se habitatni cirkalitorala vezanega na kamnito dno pojavljajo le v obliki osamelcev. V cirkalitoralni sedimentnega dna prevladujeta dve biocenozi: biocenoza muljastega detritnega dna in biocenoza obrežnega detritnega dna. Stanje habitatov je ocenjeno kot dobro.
Vodni stolpec	Habitatni vodnega stolpca se razprostirajo od površine morja do morskega dna. Stanje habitatov vodnega stolpca je le delno ocenjeno. Za skupino fitoplanktona in zooplanktona je ocena stanja opredeljena kot dobra in stabilna, medtem ko je za mezozooplankton (tj. klobučnjaške meduze) podana ocena stanja opredeljena kot slaba.

Vir: Začetna presoja morskih voda v pristojnosti RS: Bistvene lastnosti in značilnosti morja RS. Ministrstvo za okolje in prostor, 2013, dopolnjeno avgust 2016

V skladu z Zbirnim poročilom po Direktivi o habitatih je bilo v Sloveniji leta 2013 43 % evropsko pomembnih habitatnih tipov (kvalifikacijski habitatni tipi za območja Natura 2000) v ugodnem stanju ohranjenosti (FV), 28 % v neugodnem stanju (U1), 28 % v slabem stanju (U2), za 1 % habitatnih tipov pa ni bilo mogoče oceniti stanja (XX). Habitatni tipi, ki so neposredno povezani z vodami in posledično z morjem, so morski, obalni in priobalni habitatni tipi (ZRSVN, 2013).

V skladu z Analizo HT – delež posameznih ocen stanja ohranjenosti habitatnih tipov glede na vse ocene ter po posameznih skupinah habitatnih tipov – je večina morskih habitatov v Sloveniji v ugodnem stanju, razen HT Sestoji metličja (*Spartinion maritimae*) (Koda: 1320), ki je v neugodnem stabilnem stanju in HT Morski grebeni (koda 1170), za katerega stanja še ni bilo mogoče oceniti. V primerjavi z letom 2007 je v obdobju do leta 2013 prišlo do izboljšanja stanja pri habitatnem tipu Obalne lagune (ZRSVN, 2013).

Slika 2: Stanje ohranjenosti habitatnih tipov

Vir: Zbirno poročilo po Direktivi o habitatih, ZRSVN, 2013

Preglednica 7: Habitatni tipi na območju NUMO

Habitatni tip	Koda PHYSIS	Koda NATURA	Barcelonska konvencija
Peščena obrežja, stalno prekrita s tanko plastjo morske vode	11.2	1110	
Morski grebeni	11.25	1170	
Travniki morske trave	11.3		
Podmorski travniki s pozejdonovko	11.34	1120	III.5.1
Izlivi rek, estuariji	13.2	1130	
Muljasti in peščeni položi brez vegetacije višjih rastlin	14	1140	
Združbe enoletnic na obalnem drobirju	17.2	1210	
Poplavljeni muljasti položi s sestoji slanuš enoletnic	15.1	1310	
Muljaste morske obale s prevladujočo travo iz rodu Spartina	15.2	1320	
Obmorska močvirja	15.5	1410	
Sestoji slanuš trajnic na muljastih polsuhih tleh	15.6	1420	
Sredozemski obmorski klifi v območju delovanja valov in pršča	18.22	1240	
Obalne lagune	21	1150	
Biocenoza supralitoralnih skal in peskov			I.2.1
Biocenoza zgornjih mediolitoralnih skal			II.4.1
Biocenoza spodnjih mediolitoralnih skal (asociacija z bračičem)			II.4.2.7
Biocenoza mediolitoralnega detritnega dna			II.3.1
Biocenoza infralitoralnih alg (asociacije s cistoziro)			III.6.1
Facies s kameno koralo			III.6.1.14
Biocenoza obrežnega detritnega dna			
Biocenoza muljastega detritnega dna			IV.2.2
Koraligenska biocenoza			IV.3.1

Vir: ZRSVN, 2015. Naravovarstvene smernice za Načrt upravljanja z morskim okoljem 2015-2021, Ministrstvo za okolje in prostor, Zavod RS za varstvo narave, št. 8-III-424/5-O-15/MN iz dne 16. 12. 2015

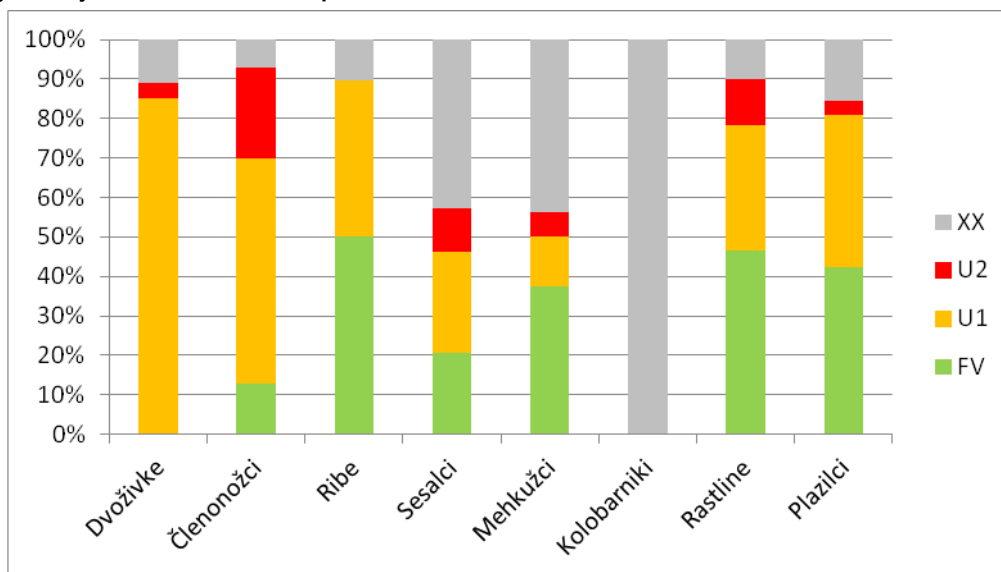
4.1.2.1. VRSTE MORSKEGA OKOLJA

Stanje ohranjenosti vrst v Sloveniji kaže, da več kot 60 % vrst ne dosega »ugodnega« stanja ohranjenosti, prav tako so neugodni tudi trendi. Za doseganje ciljev Strategije bo treba dosledneje upoštevati njene usmeritve in pripraviti ustrezne načrte upravljanja varovanih območij (ARSO, 2013).

Ohranjenost evropsko pomembnih vrst v Sloveniji (kvalifikacijske vrste Natura 2000) bi lahko bila boljša. V skladu z Zbirnim poročilom po Direktivi o habitatih je bilo v Sloveniji leta 2013 29 % vrst v ugodnem stanju ohranjenosti (FV), 40 % v

neugodnem stanju (U1), 11 % v slabem stanju (U2), za 20 % vrst stanja ni bilo mogoče oceniti (XX). Stanje ohranjenosti je najslabše pri vrstah iz skupin dvoživke (FV = 0 %), členonožci (FV < 15 %) in sesalci (FV = 20 %). Ugodno stanje ohranjenosti imajo predvsem vrste iz skupin ribe (FV = 50 %) (ZRSVN, 2013).

Slika 3: Stanje ohranjenosti vrst razvrščenih po deblih

Legenda: FV – ugodno stanje, U1 – neugodno stanje, U2 – slabo stanje, XX – stanja ni mogoče določiti

Vir: Zbirno poročilo po Direktivi o habitatih, ZRSVN, 2013

Vrste vezane na morsko okolje, ki so prisotne v slovenskem morju so plankton, klobučnjaki (meduze), morske trave (za ščitev avrsta je Pozejdanka (*Posidonia oceanica*)), makroalge, nevretenčarji v obalnem pasu (6 vrst spužev in 5 vrst mehkužcev spada med redke in ogrožene vrste), ribe, hrustančnice, morski sesalci (6 vrst je na seznamu ogroženih vrst med drugim tudi velike pliskavke (*Tursiops truncatus*)), morski plazilci (vrste kareta (*Caretta caretta*) je na seznamu ogroženih vrst) in morske ptice (7 vrst je na seznamu ogroženih vrst).

4.1.2.2. OBMOČJA OHRANJANJA NARAVE

Preglednica 8: Naravne vrednote na območju NUMO

NARAVNE VREDNOTE				
ID	Ime	Kratka oznaka	Zvrst	Pomen
4275	Zaliv sv. Jerneja - trstišča	Obrežna močvirja v zalivu Sv. Jerneja	botanična, ekosistemska	lokalni
1609	Debeli rtič - klif z morjem	Flišni klif in obalno morje na zahodnem delu Debelega rtiča	geološka, geomorfološka, hidrološka, botanična, zoološka	državni
4273	Debeli rtič – Valdoltra - klif	Flišni klif med zdraviliščem Debeli rtič in Valdoltro z ozko abrazijsko teraso, skladi podvodnega grebena in travnikom cimodoceje	geomorfološka, geološka, botanična, zoološka	lokalni
3671	Ankaran - obrežno močvirje pri sv. Nikolaju	Obrežno močvirje pri sv. Nikolaju, sestoj obmorskega ločja, rastišče obmorskega lanu in klasaste tavžentrože	botanična, ekosistemska	državni
1611	Žusterna - rastišče pozejdonce	Rastišče ogrožene morske cvetnice pozejdonce pri Žusterni	botanična, ekosistemska	državni
4243	Izola – apnenčasta obala	Ostanek naravne apnenčaste obale v Izoli	geomorfološka, geološka, botanična, ekosistemska	državni
1615	Korbat	Odsek apnenčaste obale pri Izoli	geološka, geomorfološka, hidrološka, zoološka	državni
1610	Kane	Profil flišnih plasti na rtu Kane	geomorfološka, geološka	državni
306	Strunjanski klif	Klif med Strunjanskim in Simonovim zalivom	geomorfološka, geološka, ekosistemska	državni
1612	Bele skale pod Strunjanskim klifom	Nahajališče kamnotvornih foraminifer pri Strunjanu	geomorfološka, geološka	državni
4809	Strunjan – rt Ronek – podvodni greben	Podvodni greben pred rtom Ronek	botanična, ekosistemska, zoološka	državni
1613	Zaliv sv. Križa	Zaliv s flišnim klifom in podvodnim travnikom kolenčaste cimodoceje v Zalivu Svetega Križa med Izolo in Strunjanom	hidrološka, geološka, geomorfološka, botanična, ekosistemska	državni

NARAVNE VREDNOTE				
ID	Ime	Kratka oznaka	Zvrst	Pomen
1614	Strunjan - rt	Rt s slikovito nagubanimi in prelomljenimi plastmi fliša pri Strunjanu	geomorfološka, geološka	državni
2846	Strunjan - Stjuža	Brakični biotop, plitva laguna z zamuljenim dnom v Strunjanu	ekosistemska	državni
915	Strunjanske soline	Soline, nahajališče halita, rastišče slanljubne vegetacije pri Strunjanu	geomorfološka, hidrološka, geološka, ekosistemska	državni
4270	Strunjan – Pacug – klif z morjem	Flišni klif in obalno morje med Strunjanom in Pacugom z izrazitim podvodnim grebenom	geomorfološka, hidrološka, geološka, ekosistemska	državni
4268	Pacug – Fiesa – klif z morjem	Flišni klif in obalno morje med Pacugom in Fieso z izrazitim podvodnim grebenom	geomorfološka, hidrološka, geološka, ekosistemska	državni
4269	Fiesa – Piran – klif z morjem	Flišni klif in obalno morje med Fieso in Piranom	geomorfološka, hidrološka, geološka, ekosistemska	državni
1366	Piran – rt Madona	Rt Madona, morje z morskim dnom pri Piranu	geomorfološka, geološka, hidrološka, botanična, zoološka, ekosistemska	državni
270	Sečoveljske soline	Soline, nahajališče halita pri Sečovljah	geomorfološka, hidrološka, geološka, botanična, zoološka	državni
3195	Sečovlje – Curto Pichetto	Del solin pri Sečovljah	botanična, zoološka, ekosistemska	državni
3628	Sečovlje – Stare soline	Del solin pri Sečovljah	botanična, zoološka, ekosistemska	državni

Vir: Naravovarstveni atlas, ZRSVN

Preglednica 9: Zavarovana območja na območju NUMO

ZAVAROVANA OBMOČJA		
Zaporedna številka	Ime	Status
1	Debeli rtič	naravni spomenik
2	Škocjanski zatok	naravni rezervat
3	Strunjanski polotok	krajinski park
3	Strunjan	naravni rezervat
4	Strunjan - Stjuža	naravni rezervat
5	Rt Madona	naravni spomenik
6	Sečoveljske soline	krajinski park

Vir: Naravovarstveni atlas, ZRSVN

Preglednica 10: EPO na območju NUMO

EKOLOŠKO POMEMBNA OBMOČJA		
Koda	Ime	Opis
70000	Morje in morsko obrežje	Najsevernejši del Sredozemskega morja z veliko pestrostjo rastlinskih in živalskih vrst ter habitatnih tipov.
78300	Debeli rtič	Morsko obrežje s flišnim klifom in abrazijsko teraso ter obsežno plitvino z veliko raznolikostjo habitatnih tipov trdnega in muljevitega morskega dna. Je življenjski prostor redkih in ogroženih rastlinskih ter živalskih vrst (primeroma navadna morska trava, leščur).
78900	Sv. Nikolaj	Plitvo in muljasto morsko obrežje pri Ankaranu, poraslo z združbo morskega ločka; edino potrjeno rastišče klasnate tavžentrože in obmorskega lanu v Sloveniji.
79700	Rižana - estuarij	Območje ogroženih habitatnih tipov (Izlivi rek, estuariji).
78600	Žusterna	Morsko dno med Koprom in Izolo, tik ob obalni cesti, območje rastišča pozejdonovke in kolenčaste cimodoceje ter habitat ogroženih vrst (npr. leščur)
96800	Strunjan	Severno obrežje Strunjanskega polotoka z ohranjenimi naravnimi procesi ter značilnimi bentoškimi združbami (travniki kolenčaste cimodoceje, združbe s cistoziro, s kameno koralo), s Strunjanskim zalivom ter laguno in solinami.
79300	Piranski klif	Flišni klif z obalo in obalnim morjem med Fieso in Piranom z značilnimi obalnimi in priobalnimi habitatnimi tipi (biocenoza supralitoralne skal in peskov, travniki cimodoceje, združbe s cistoziro).
78700	Rt Madona	Območje z veliko pestrostjo habitatnih tipov trdnega morskega dna, ogroženimi habitatnimi tipi (npr. združba s kameno koralo, združbe s cistoziro) in habitatni ogroženih vrst (npr. morski datelj, dolgonosi morski konjiček).
75200	Sečoveljske soline s Sečo	Obsežno morsko obrežno mokrišče, življenjski prostor ogroženih habitatnih tipov (halofitne združbe) ter rastlinskih in živalskih vrst (ptice, solinarka, sklednica).

Vir: Naravovarstveni atlas, ZRSVN

Preglednica 11: Območja Natura 2000 na območju NUMO

OBMOČJA NATURA 2000			
Koda	Ime	Opis	Kvalifikacijske vrste in habitatni tipi
SI3000243	Debeli rtič	Odseka klifa na SZ in JZ obrežju polotoka Debeli rtič in morsko dno pred skrajnim zahodnim delom rta. Klif gradijo različno debele plasti peščenjaka, muljevca, meljevca in laporovca. Plasti so pretežno vodoravne in rahlo nagnjene proti zahodu oz. severozahodu, debelina plasti pa večinoma ne presega 20 cm. Strme stene klifa so visoke do 20 m, odvisno od ekspozicije pa imajo različno geomorfološko in vegetacijsko podobo. Položnejše brežine klifa so poraščene z avtohtonimi topoljubnimi grmovnimi in drevesnimi vrstami. Gornji rob klifa porašča obmorski bor, ponekod se mednje vrivajo hrasti, črni gabri in mali jeseni. Hrasti tvorijo na severnem robu območja strnjen sesto. Spodnji rob klifa poraščajo fragmenti halofitnih združb na obalnem drobirju, pred skrajnim delom rta je v morju oblikovano pešчено obrežje, ki je stalno prekrito s tanko plastjo morske vode in je na svojem južnem delu omejeno z izrazitim podvodnim grebenom.	(1110) Peščene plitvine stalno pokrite s tanko plastjo morske vode (1210) Združbe enoletnic na obalnem drobirju (1240) Porasli obmorski klifi sredozemskih obal z endemičnimi vrstami rodu <i>Limonium</i>
SI5000028	Debeli rtič	Območje obsega notranji del zaliva sv. Jerneja ter morje pred Debelim rtičem. Zaradi zelo položnega obrežja je za območje značilen širok bibavični pas in zelo plitev zgornji infralitoral z dobro razvito algalno zarastjo ter travniki kolenčaste cimodoceje. Pred skrajnim delom rta je v morju oblikovano pešчено obrežje, ki je stalno prekrito s tanko plastjo morske vode in je na svojem južnem delu omejeno z izrazitim podvodnim grebenom. Zaliv sv. Jerneja, v katerem so nameščena gojišča užitnih klapavic, je pomembno prenočišče sredozemskega vranjeka.	<i>Phalacrocorax aristotelis desmarestii</i> (vranjek)
SI3000241	Ankaran – Sv. Nikolaj	Območje med Sv. Katarino in Sv. Nikolajem, južno od Ankarana z muljevito, vlažno in plitvo morsko obalo z obsežnim sestojem obmorskega ločja tvori redek habitatni tip sredozemska slana travišča. Posebnost sestoj sta dve halofitni vrsti, obmorski lan, za katerega je to eno od dveh znanih nahajališč v Sloveniji ter klasnata tavžentroža, ki v Sloveniji uspeva samo tukaj. Na robnih delih območja se je razvil sesto ozkolistnega jesena, ki je v slovenskem merilu redek tip poplavnega gozda. Na stiku z morjem so oblikovani muljasti in peščeni položi, ki so kopni ob oseki.	(1140) Muljasti in peščeni položi kopni ob oseki (1410) Sredozemska slana travišča (<i>Juncetalia maritimi</i>)
SI3000252	Žusterna – rastišče pozejdonke	Območje rastišča pozejdonke se razteza na kilometer dolgem in 50 m širokem pasu od Žusterne proti Izoli. Travniki ni homogen, pač pa ga tvorijo različno velike »zaplate«, ki prekrivajo peščene in muljevite dele morskega dna. Iz razpoložljivih podatkov se da sklepati, da je to – ob skromnem ostanku travnika pri Gradežu, ki meri približno 2m ² , tudi edino rastišče pozejdonke v Tržaškem zalivu.	(1120*) Podmorski travniki s pozejdonovko (<i>Posidonium oceanicae</i>)
SI3000249	Med Izolo in Strunjanom - klif	Med rtom Kane in Strunjanskimi solinami se v dolžini nekaj kilometrov razprostira flišni klif, visok do 80 metrov. Prepadne stene klifa so mestoma prekinjene z erozijskimi grapami, stik morja in kopnega pa je v celoti ohranjen v svojih naravnih oblikah in procesih, ki vzdržujejo ustrezne pogoje za uspevanje ozkolistne mrežice in prisotnost združbe enoletnic na obalnem drobirju. Strme severne in zahodne stene ter robove klifa prerašča značilna združba listopadne submediteranske vegetacije črnega gabra in ojstrice. Pred rtom Ronek je na morskem dnu oblikovan izrazit podvodni greben, v veliki meri zgrajen iz mrtvih koralitov kamene korale.	(1170) Morski grebeni (1210) Združbe enoletnic na obalnem drobirju (1240) Porasli obmorski klifi sredozemskih obal z endemičnimi vrstami rodu <i>Limonium</i>
SI5000031	Strunjan	Območje obsega strunjanske soline z laguno Stjuža, notranji del Strunjanskega zaliva ter 200 metrski pas morja in morskega dna med rtoma Strunjan in Kane.	<i>Egretta garzetta</i> (mala bela čaplja) <i>Larus melanocephalus</i> (črnoglav galeb) <i>Phalacrocorax aristotelis desmarestii</i>

OBMOČJA NATURA 2000			
Koda	Ime	Opis	Kvalifikacijske vrste in habitatni tipi
		Morsko dno je povsod precej položeno in v 80 m obrežnem pasu redko preseže globino 8 m. Razvita sta oba osnovna habitatna tipa: morsko dno brez semenk, ki ga tu v pretežni meri tvorijo združbe s cistoziro ter sestoji morskih cvetnic, v katerih prevladuje kolenčasta cimodoceja. Notranji del strunjanskega zaliva je v veliki meri namenjen gojenju užitne klapavice, sicer pa je celotno območje življenjski prostor črno glavega galeba in male bele čaplje ter pomembno prenočišče sredozemskega vranjeka.	(vranjek) <i>Sterna sandvicensis</i> (kričava čigra)
SI3000238	Strunjanske soline s Stjužo	Laguna Stjuža v Strunjanu je edina morska laguna na slovenski obali. Vodna površina, ki obsega prbl. 15 ha, je na svojem južnem delu, tik ob Strunjanskih solinah, preko kanala neposredno povezana s Strunjanskim zalivom. Na južni strani vhoda v laguno so na obeh bregovih Strunjanskega potoka solinska polja Strunjanskih solin. Brežine lagune, solinske nasipe in predvsem solinska polja, na katerih se pripravlja slanica, porašča značilna halofitna vegetacija. Brežine kanalov so mestoma poraščene z gostimi sestoji navadnega trsta. Muljasto dno lagune je pretežno poraščeno s kolenčasto cimodocejo. Na delih lagune, ki so pod vplivom bibavice je dno poraščeno z malo in pravo morsko travo. Številni drobni nevretenčarji na dnu lagune in veliko organskega drobirja predstavlja pomembno prehrambeno osnovo tako za mladice različnih vrst rib, kakor tudi za različne močvirske ptice.	(1130) Izlivi rek, estuariji (1140) Muljasti in peščeni položji kopni ob oseki (1150*) Obalne lagune (1310) Pionirski sestoji vrst rodu <i>Salicornia</i> in drugih enoletnic na mulju in pesku (1420) Sredozemska slanoljubna grmičevja (<i>Sarcocornetea fruticosi</i>) <i>Aphanius fasciatus</i> (solinarka) <i>Vertigo angustior</i> (ozki vrtenec)
SI3000307	Med Strunjanom in Fieso	Flišni klif s pripadajočim 100 m pasom morja med Strunjanom in Fieso je visok blizu 80 m, v dolžino pa se razteza približno 1000 m in poteka v smeri vzhod-zahod. Menjajoče se plasti laporja in peščenjaka potekajo v celotni dolžini klifa izrazito vodoravno, ob vznožju je oblikovana ozka abrazijska terasa, plastovita struktura klifa pa je dobro vidna tudi pod morsko gladino. Živoskalno morsko dno se od obrežja spušča proti severu v blagem naklonu, na oddaljenosti med 50 in 80 m od obrežne črte pa se strmo spusti v sedimentno dno in tako tvori izrazit podvodni greben. Morfološka heterogenost in prostorska kompleksnost morskega dna se kaže v pestrosti bentoških habitatnih tipov, med katerimi prevladujejo združbe z bradato in stisnjeno cistoziro ter habitatov bentoških rastlinskih in živalskih vrst. Med slednjimi velja omeniti predvsem kameno koralo in datljevko.	(1170) Morski grebeni (1210) Združbe enoletnic na obalnem drobirju (1240) Porasli obmorski klifi sredozemskih obal z endemičnimi vrstami rodu <i>Limonium</i>
SI3000247	Piranski klif	Flišni klif z obalo in obalnim morjem med Fieso in Piranom z značilnimi obalnimi in priobalnimi habitatnimi tipi. V dolžino se razteza 1 km, višina klifa pa mestoma presega 60 m. Klif gradijo različno debele plasti peščenjaka, muljevca, meljevca in laporovca, ki v celotni dolžini potekajo pretežno vodoravno. Ob vznožju klifa je oblikovana abrazijska terasa, ki je širša v smeri proti Piranu. Klif prečka utrjena sprehajalna pot, ki je v Fiesi ob vznožju klifa, pri Piranu pa na zgornjem robu. Klif je zaradi tega deloma utrjen, a so erozijski procesi večinoma ohranjeni in s tem tudi življenjski pogoji, ključni za razvoj združb enoletnic na obalnem drobirju.	(1210) Združbe enoletnic na obalnem drobirju (1240) Porasli obmorski klifi sredozemskih obal z endemičnimi vrstami rodu <i>Limonium</i>
SI3000239	Kanal Sv. Jerneja	Območje obsega kanal sv. Jerneja, vključno s sladkovodnim močvirjem ob nekdanjem sečoveljskem rudniku. Desna brežina kanala in izlivni del sta degradirana zaradi neurejenih privezov plovil, kljub temu pa so na položnih brežinah plovnega kanala razviti sestoji metličja.	(1130) Izlivi rek, estuariji (1140) Muljasti in peščeni položji kopni ob oseki (1310) Pionirski sestoji vrst rodu <i>Salicornia</i> in drugih enoletnic na mulju in pesku (1320) Sestoji metličja (<i>Spartinion</i>)

OBMOČJA NATURA 2000			
Koda	Ime	Opis	Kvalifikacijske vrste in habitatni tipi
			<i>maritimae</i> <i>Emys orbicularis</i> (močvirska sklednica)
SI3000240	Sečoveljske soline in estuarij Dragonje	Sečoveljske soline so nastale na obsežni poplavni ravnici ob izlivu reke Dragonje v Piranski zaliv. Območje zavzema 650 ha površine in sega od Seče do vzhodja Savudrijskega polotoka, na vzhodu pa je meja območja cesta Koper – Buje. Reka Drnica jih deli na dva dela, še delujoči del Lera in opuščeni del Fontanigge. Na območju solin so se vzporedno s pridobivanjem soli izoblikovale povsem specifične naravne razmere, ki se odražajo v prehajanju flore in favne iz značilno kopne v izrazito obmorsko in povsem morsk. Poleg mednarodno priznanega pomena Sečoveljskih solin z vidika varovanja ptic (Ramsarska konvencija) je območje tudi izjemno rastišče slanoljubne vegetacije. Na Fontaniggah, kjer so soline že desetletja opuščene, so razvite najbolj obsežne združbe halofitov na slovenski obali. Skupno na območju uspeva kar 45 vrst iz Rdečega seznama rastlin Slovenije.	(1130) Izlivi rek, estuariji (1140) Muljasti in peščeni položji kopni ob oseki (1310) Pionirski sestoji vrst rodu <i>Salicornia</i> in drugih enoletnic na mulju in pesku (1320) Sestoji metličja (<i>Spartinion maritimae</i>) (1410) Sredozemska slana travnišča (<i>Juncetalia maritimi</i>) (1420) Sredozemska slanoljubna grmičevja (<i>Sarcocornetea fruticosi</i>) <i>Aphanius fasciatus</i> (solinarka) <i>Emys orbicularis</i> (močvirska sklednica) <i>Eriogaster catax</i> (hromi volnoritec)
SI5000018	Sečoveljske soline	Sečoveljske soline so nastale na obsežni poplavni ravnici ob izlivu reke Dragonje v Piranski zaliv. Območje zavzema skoraj 900 ha površine in obsega celotne Sečoveljske soline ter ves notranji del Sečoveljskega zaliva med vzhodjem polotoka Seča in vzhodjem Savudrijskega polotoka. Reka Drnica jih deli na dva dela, na še delujoči del Lera in opuščeni del Fontanigge. Na območju solin so se vzporedno s pridobivanjem soli izoblikovale povsem specifične naravne razmere, ki se odražajo v prehajanju flore in favne iz značilno kopne v izrazito obmorsko in povsem morsk. Poleg mednarodno priznanega pomena Sečoveljskih solin z vidika varovanja ptic, je območje tudi izjemno rastišče slanoljubne vegetacije.	<i>Anthus campestris</i> (rjava cipa) <i>Charadrius alexandrinus</i> (beločeli deževnik) <i>Egretta alba</i> (velika bela čaplja) <i>Egretta garzetta</i> (mala bela čaplja) <i>Gavia arctica</i> (polarni slapnik) <i>Grus grus</i> (sivi žerjav) <i>Himantopus himantopus</i> (polojnik) <i>Larus cachinnans</i> (rumenonogi galeb) <i>Larus melanocephalus</i> (črnoglav galeb) <i>Phalacrocorax aristotelis desmarestii</i> (vranjek) <i>Phoenicopterus ruber</i> (veliki plamenec) <i>Pluvialis apricaria</i> (zlata prosenka) <i>Recurvirostra avosetta</i> (sabljarka) <i>Sterna albifrons</i> (mokož) <i>Sterna hirundo</i> (navadna čigra) <i>Sterna sandvicensis</i> (kričava čigra)

Vir: Naravovarstveni atlas, ZRSVN

4.1.3 STANJE ENOT KULTURNE DEDIŠČINE

Nepremična dediščina v morskih vodah ni le nosilka kulturnih vrednot ampak predstavlja tudi sestavni del biotopov morskih ekosistemov, tvori habitate in je v interakciji z naravnimi prvinami morskega okolja. Morske vode sicer za ohranjanje dediščine predstavljajo specifično okolje, saj omogočajo razmere za trajno ohranjanje lesa in drugih materialov, ki v suhem okolju običajno hitro propadejo. Njeno stanje in ohranjanje je odvisno od fizikalno-kemijskih lastnosti morja in pritiskov, ki so posledica urbanizacije, turizma, morskega prometa, ribištva ter drugih človekovih dejavnosti. Na območju morja RS, na njegovem dnu oz. v priobalnem pasu se nahaja skupno 37 enot arheološke dediščine, pretežno gre za razbitine in ostanke plovil. Poleg navedenega se v priobalnem pasu oz. na obali nahaja še 13 enot arheološke dediščine. Na obali in v manjši meri v priobalnem pasu se nahajajo še: 4 enote kulturne krajine, 3 enote naselbinske dediščine, 2 enoti profane stavbne dediščine in 1 enota memorialne dediščine (MK, 2015; eVRD_15_11_20_9).

Preglednica 12: Seznam enot kulturne dediščine

Ime	EŠD	Režim	Lokacija / Opis
Arheološka dediščina – na morskem dnu			
Koprski zaliv - Ladja Rex	21615	arheološko najdišče	Razbitina (odtis ladje z ostanki njene razbitine) je na morskem dnu (od -10 do -20 m), približno 200 m od obale, med Viližanom in Žusterno.
Tržaški zaliv - Stojanov bark	27899	arheološko najdišče	Razbitina je na blago vegastem morskem dnu (-26 m), blizu morske meje Slovenije z Italijo, severozahodno od Debelega rtiča.
Tržaški zaliv - Barka Aura	27900	arheološko najdišče	Razbitina je na morskem dnu (-22 m), približno 3 NM severozahodno od Kopra.
Piranski zaliv - Maona	29386	arheološko	Razbitina je na morskem dnu (-22 m), 1,33 NM jugozahodno od Punte

Ime	EŠD	Režim	Lokacija / Opis
Rosa		najdišče	Piran, 237 stopinj.
Sečoveljski zaliv - Tovorna ladja Sečovlje	29387	arheološko najdišče	Ostanki plovila so na morskem dnu (-13 m), 0,6 NM severozahodno od izliva reke Dragonje, 336 stopinj.
Tržaški zaliv - Arheološko najdišče Sidrišče	29388	arheološko najdišče	Ostanki sidrišča so na morskem dnu (-17 m), ob italijanski meji, severozahodno od pomola ob rimskodobni ribogojnici v Jernejevem zalivu, 347 stopinj.
Tržaški zaliv - Plovilo II	29389	arheološko najdišče	Ostanki plovila so na morskem dnu (-23 m), 2,64 NM severno od Punte Piran, 351 stopinj.
Tržaški zaliv - Plovilo III	29390	arheološko najdišče	Ostanki plovila so na morskem dnu (-23 m), 2,64 NM severozahodno od Punte Piran, 345 stopinj.
Tržaški zaliv - Plovilo I	29391	arheološko najdišče	Ostanki plovila so na morskem dnu (-22 m), 2,7 NM severozahodno od Punte Piran, 327 stopinj.
Tržaški zaliv - Lesenjača Podbel EKO VII	29392	arheološko najdišče	Razbitina je na morskem dnu (-14 m), 400 m zahodno od severozahodnega vogala Marine Izola; kamnita struktura je na globini 9 m in 1200 m zahodno v isti smeri, 266 stopinj.
Tržaški zaliv - Katraska barka	29393	arheološko najdišče	Razbitina je na morskem dnu (-24 m), 2,87 NM severozahodno od rta Ronki, 341 stopinj.
Portoroški zaliv - Hidroplan Bernardin	29394	arheološko najdišče	Razbitina je na morskem dnu (-14 m), približno 350 m jugovzhodno od pomola hotela Bernardin, 160 stopinj.
Tržaški zaliv - Barka T4 III	29395	arheološko najdišče	Ostanki plovila so na morskem dnu (-22 m), 6,5 NM zahodno od Punte Piran, 294 stopinj.
Tržaški zaliv - Barka T4 II	29397	arheološko najdišče	Ostanki plovila so na morskem dnu (-22 m), 6,7 NM zahodno od Punte Piran, 287 stopinj.
Tržaški zaliv - Barka T4 I	29398	arheološko najdišče	Ostanki plovila so na morskem dnu (-22 m), 6,7 NM zahodno od Punte Piran, 289 stopinj.
Tržaški zaliv - Barka Skale	29399	arheološko najdišče	Razbitina je na morskem dnu (-25 m), 4 NM severno od rta Ronki, 347 stopinj.
Tržaški zaliv - Barka Punta Piran	29400	arheološko najdišče	Ostanki plovila so na morskem dnu (-21 m), 1,5 NM zahodno od Punte Piran, 281 stopinj.
Tržaški zaliv - Barka NW III	29401	arheološko najdišče	Ostanki plovila so na morskem dnu (-23 m), 4,89 NM severozahodno od Punte Piran, 310 stopinj.
Tržaški zaliv - Barka NW II	29402	arheološko najdišče	Ostanki plovila so na morskem dnu (-22 m), 4,5 NM severozahodno od Punte Piran, 318 stopinj.
Tržaški zaliv - Barka NW I	29403	arheološko najdišče	Ostanki plovila so na morskem dnu (-22 m), 4,25 NM severozahodno od Punte Piran, 319 stopinj.
Tržaški zaliv - Barka N III	29404	arheološko najdišče	Ostanki plovila so na morskem dnu (-23 m), 4,73 NM severozahodno od Punte Piran, 294 stopinj.
Tržaški zaliv - Barka N II	29405	arheološko najdišče	Ostanki plovila so na morskem dnu (-23 m), 5,6 NM zahodno od Punte Piran, 292 stopinj.
Tržaški zaliv - Barka N I	29406	arheološko najdišče	Ostanki plovila so na morskem dnu (-23 m), 5,5 NM zahodno od Punte Piran, 293 stopinj.
Koprski zaliv - Barka Luka	29407	arheološko najdišče	Ostanki plovila so na morskem dnu (-14 m), približno 240 m severno od Marine Koper.
Tržaški zaliv - Barka Kope Izola	29408	arheološko najdišče	Razbitina je na morskem dnu (-23 m), 2,06 NM severno od Izole, 344 stopinj.
Tržaški zaliv - Barka Brajde Piran	29409	arheološko najdišče	Razbitina je na morskem dnu (-19 m), 3,21 NM severozahodno od Punte Piran, 292 stopinj.
Portoroški zaliv - Barka Bernardin	29410	arheološko najdišče	Ostanki plovila so na morskem dnu (-12 m), 0,35 NM južno od rta Bernardin, 189 stopinj.
Tržaški zaliv - Tovorni splav Konji I	29411	arheološko najdišče	Ostanki plovila so na morskem dnu (-26 m), 3,76 NM severno od rta Ronki, 350 stopinj.
Tržaški zaliv - Vojaška ladja 17OS	29414	arheološko najdišče	Razbitina je na morskem dnu (-24 m), 2,59 NM od svetilnika v Izoli, 315 stopinj.
Tržaški zaliv - Vojaška ladja Fišeklija	29415	arheološko najdišče	Razbitina je na morskem dnu (-23 m), 1,90 NM severozahodno od Punte Piran, 348 stopinj.
Tržaški zaliv - Tovorni splav Konji II	29416	arheološko najdišče	Ostanki plovila so na morskem dnu (-16 m), severno od pomola ob rimskodobni ribogojnici v Jernejevem zalivu, 346 stopinj.
Tržaški zaliv - Tovorni splav Kozel Lazaret	29417	arheološko najdišče	Ostanki plovila so na morskem dnu (-15 m), severno od pomola ob rimskodobni ribogojnici v Jernejevem zalivu, 026 stopinj.
Tržaški zaliv - Vojaška ladja DTM KEC	29418	arheološko najdišče	Razbitina je na morskem dnu (-23 m), 1,55 NM severozahodno od Punte Piran, 024 stopinj.
Tržaški zaliv - Tovorni	29419	arheološko	Ostanki plovila so na morskem dnu (-23 m), 1,38 NM severozahodno od

Ime	EŠD	Režim	Lokacija / Opis
splav Bromboli		najdišče	pomola ob rimskodobni ribogojnici v Jernejevem zalivu, 312 stopinj.
Koprski zaliv - Plovilo Belador	29420	arheološko najdišče	Ostanki plovila so na morskem dnu (-20 m), 0,88 NM severno od Izole, 355 stopinj.
Portorož - Maone v Fizinah	29421	arheološko najdišče	Razbitine maon so na morskem dnu (-6 m), 40 m južno od vzhodnega roba pomola skladišč soli v Fizinah, Portorož.
Koprski zaliv - Arheološko najdišče Koprške šeke	29422	arheološko najdišče	Arheološko najdišče je na morskem dnu (-19 m), 2,1 NM severozahodno od koprskega ribiškega pomola, 311 stopinj.
Arheološka dediščina – v priobalnem pasu / na obali			
Izola - Arheološko najdišče Simonov zaliv	195	spomenik	Naselbina s pristaniščem leži zahodno od mesta Izola, na dnu zaliva sv. Simon, na obrežju in temenu rta.
Koper - Arheološko najdišče Koper	236	arheološko najdišče	Arheološko najdišče obsega območje nekdanjega koprskega otoka.
Ankaran - Arheološko območje Debeli Rtič	1278	arheološko najdišče	Arheološko območje obsega področje Mladinskega okrevališča s priobalnim pasom na Debelem Rtiču, severozahodno od naselja Ankaran.
Ankaran - Arheološko najdišče Zaliv sv. Jerneja	1303	arheološko najdišče	Arheološko najdišče obsega del zaliva sv. Jerneja in severozahodni del polotoka Debeli Rtič. Leži severozahodno od naselja Ankaran.
Ankaran - Arheološko najdišče Hotel Adria	1330	arheološko najdišče	Arheološko najdišče obsega turistično območje hotela Adria.
Ankaran - Arheološko najdišče Valdoltra	1332	arheološko najdišče	Arheološko najdišče obsega obalo, priobalni pas in dno morja pri bolnišnici Valdoltra.
Piran - Arheološko najdišče Fornače	7167	spomenik	Arheološko najdišče obsega območje Fornače.
Portorož - Arheološko najdišče Fazine	7199	spomenik	Arheološko najdišče obsega prostor med Bernardinom in skladiščem soli.
Strunjan - Arheološko najdišče San Basso	7201	spomenik	Arheološko najdišče leži na območju današnje vile Tartini in parka.
Izola - Arheološko območje Viližan	7220	spomenik	Ob cesti Koper - Izola, vzhodno od mesta pri Rudi.
Koper - Arheološko najdišče Žusterna	17032	arheološko najdišče	Arheološko najdišče obsega predel hotelskega kompleksa v Žusterni ter priobalni pas morja oz. morskega dna.
Seča - Villa maritima Rt Seča	26281	arheološko najdišče	Območje ville maritime obsega Rt Seča z območjem Škvera.
Ankaran - Arheološko najdišče Sv. Katarina	29698	arheološko najdišče	Arheološko najdišče obsega zaliv Sv. Katarina in zaliv Polje ter obalo jugovzhodno od hotela Adria v Ankaranu, do ceste Koper - Ankaran.
Kulturna krajina			
Sečovlje - Sečoveljske soline	7868	spomenik	Soline na ravnici ob Dragonji pred njenim izlivom v morje segajo od državne meje, do Sečovelj na vzhodu in do polotoka Seča na severu.
Strunjan - Strunjanske soline	8077	spomenik	Soline ležijo v Strunjanskem zalivu med Izolo in Piranom, severozahodno od ceste Portorož - Izola.
Strunjan - Kulturna krajina Strunjanska dolina	28262	dediščina	Kulturna krajina obsega Strunjansko dolino in pobočja, sega na severu in zahodu do morja in do doline sv. Duha, na jugu do grebena Lucan, na vzhodu do doline Strunjanskega potoka in Belvedera.
Seča - Kulturna krajina Seča polotok	28601	dediščina	Kulturna krajina obsega polotok Seča in na vzhodu sega do ceste Ljubljana-Sečovlje.
Naselbinska dediščina			
Izola - Mestno jedro	193	spomenik, vplivno območje	Staro mestno jedro Izole je na severozahodni istrski obali med Koprom in Piranom, na nekdanjem otoku v Tržaškem zalivu.
Koper - Mestno jedro	235	vplivno območje spomenika	Mestno jedro je na severnem območju istrskega polotoka, ob Koprskem zalivu in ob izlivih Rižane.
Piran - Mestno jedro	513	spomenik, vplivno območje	Na ozkem polotoku na severni strani Piranskega zaliva v Istri, severno od Portoroža.
Profana stavbna dediščina			
Sečovlje - Muzej solinarstva v Sečoveljskih solinah	13697	spomenik, vplivno območje	Muzej je del Sečoveljskih solin v bazenu Fontanigge. Južno ga omejuje nova struga reke Dragonje, na zahodu pa morje.
Seča - Škver	25999	dediščina	Škver stoji na desni obali, ob izlivu kanala sv. Jerneja v morje, blizu gostilne Ribič.
Memorialna dediščina			
Izola - Lokacija škvera	29847	dediščina priporočilno	Škver je bil med današnjo Srednjo gostinsko in turistično šolo ter izolsko marino.

Vir: eVRD_15_11_20_9

4.2. VARSTVENA, VAROVANA, ZAVAROVANA IN DEGRADIRANA OBMOČJA

Območje izvajanja NUMO zajema območje morja RS, zato je pri potencialnih posegih v okolje, ki so navedeni v NUMO oz. bodo v prostoru prisotni kot posledica izvajanja ukrepov NUMO treba upoštevati vsa varstvena, varovana, zavarovana in degradirana območja, ki se nahajajo na območju morja. Zakonodajni okvir s kratkimi povzetki so po posameznih segmentih okolja/področjih navedeni v spodnji preglednici. Kartografski prikazi varstvenih, varovanih in zavarovanih območij so dosegljivi na portalih: Atlas okolja (ARSO), Naravovarstveni atlas – NV (ZRSVN), Register nepremične kulturne dediščine (Ministrstvo za kulturo). Degradirana območja se na območju morja ne pojavljajo.

Preglednica 13: Varovana, varstvena, zavarovana in degradirana območja in povzetek pravnih režimov

Del okolja/področje obravnave	Varovano območje in pravni akt	Povzetek omejitev
Varovana območja narave	Območja Natura2000 <i>Uredba o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) (Uradni list RS, št. 49/04, 110/04, 59/07, 43/08, 8/12, 33/13, 35/13 – popr., 39/13 – odl. US, 3/14 in 21/16)</i>	Na območjih Natura se posege in dejavnosti načrtuje tako, da se v čim večji možni meri: • ohranja naravna razširjenost habitatnih tipov ter habitatov rastlinskih ali živalskih vrst; • ohranja ustrezne lastnosti abiotskih in biotskih sestavin habitatnih tipov, njihove specifične strukture ter naravne procese ali ustrezno rabo; • ohranja ali izboljšuje kakovost habitatov rastlinskih in živalskih vrst, zlasti tistih delov habitatov, ki so bistveni za najpomembnejše življenjske faze, kot so zlasti mesta za razmnoževanje, skupinsko prenočevanje, prezimovanje, selitev in prehranjevanje živali; • ohranja povezanost habitatov populacij rastlinskih in živalskih vrst ter omogoča ponovno povezanost, če je ta prekinjena. Pri izvajanju posegov in dejavnosti, ki so načrtovani v skladu s prejšnjim odstavkom, se izvedejo vsi možni tehnični in drugi ukrepi, da je neugoden vpliv na habitatne tipe, rastline in živali ter njihove habitate čim manjši. Čas izvajanja posegov, opravljanja dejavnosti ter drugih ravnanj se kar najbolj prilagodi življenjskim ciklom živali in rastlin tako, da se: • živalim prilagodi tako, da poseganje oziroma opravljanje dejavnosti ne ali v čim manjši možni meri sovpada s obdobji, ko potrebujejo mir oziroma se ne morejo umakniti, zlasti v času razmnoževalnih aktivnosti, vzrejanja mladičev, razvoja negibljivih ali slabo gibljivih razvojnih oblik ter prezimovanja, • rastlinam prilagodi tako, da se omogoči semenenje, naravno zasajevanje ali druge oblike razmnoževanja. Na območja Natura se ne vnaša živali in rastlin tujerodnih vrst ter gensko spremenjenih organizmov. Pri izvajanju posegov in dejavnosti na potencialnih območjih Natura2000, ki so načrtovani v skladu z usmeritvami iz prejšnjega odstavka, se izvedejo vsi možni tehnični in drugi ukrepi, da je neugoden vpliv na habitatne tipe, rastline in živali ter njihove habitate čim manjši.
	Zavarovana območja <i>Zakon o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1 in 8/10 – ZSKZ-B in 46/14)</i>	Posegi in dejavnosti na zavarovanem območju se morajo izvajati v skladu s predpisanimi pravili ravnanja iz akta o zavarovanju, s katerim se ustanovi zavarovano območje. Zavarovana območja in vplivna območja so sestavni del prostorskih državnih planov in prostorskih planov lokalnih skupnosti. • naravni spomenik Na zavarovanem območju je prepovedano izvajati posege v naravo na način, ki lahko poslabša stanje, spremeni, poškoduje ali uniči naravno vrednoto, in spreminjati razmere ali stanje tako, da se spremeni, poškoduje ali uniči naravna vrednota ali pa zmanjša njen estetski pomen. Z aktom o zavarovanju se na zavarovanem območju lahko prepove ali omeji: izvajanje posegov v prostor; odkopavanje ali zasipavanje terena; odkopavanje ali odnašanje kamnin, mineralov ali fosilov; odlaganje odpadkov in odvajanje odpadnih voda; spreminjanje vodnega režima; odzemanje naplavin; povzročanje vibracij in eksplozij; gospodarsko izkoriščanje naravnih virov; plovba in sidranje; promet z motornimi vozili in plovili; letanje pod določeno višino, vzletanje ali pristajanje zrakoplovov; lov in ribolov ter nabiranje rastlin ali živali; spreminjanje vegetacije; raziskovanje in odnašanje raziskovalnega materiala iz narave; športnorekreativne dejavnosti; postavljanje reklamnih in drugih označb; obiskovanje in ogledovanje; kurjenje; opravljanje vojaških dejavnosti; vse druge

Del okolja/področje obravnave	Varovano območje in pravni akt	Povzetek omejitev
		dejavnosti, ki lahko bistveno ogrozijo zavarovano območje. • naravni rezervat Na zavarovanem območju je prepovedano opravljati dejavnosti s sredstvi in na način, ki bi lahko povzročil bistvene spremembe biotske raznovrstnosti, strukture in funkcije ekosistemov, in opravljati dejavnosti v času, ko je lahko ogrožen obstoj rastlin ali živali. Z aktom o zavarovanju se na zavarovanem območju lahko prepove ali omeji: izvajanje posegov v prostor; odkopavanje ali zasipavanje zemljišč; spreminjanje vodnega režima; odzemanje naplavin; povzročanje hrupa, eksplozij in vibracij; gospodarsko izkoriščanje naravnih virov; plovba in sidranje; promet z motornimi vozili in plovili; letanje pod določeno višino, vzletanje ali pristajanje zrakoplovov; izvajanje agro- in hidromelioracij; spreminjanje kemičnih značilnosti tal; spreminjanje vegetacije; odstranjevanje živih meja, posameznih dreves in drugih drobnih naravnih struktur; zasajanje monokultur; nabiranje plodov, gob ali rastlin ter njihovih delov; vznemirjanje, ubijanje ali jemanje živali iz narave; naseljevanje in doseljevanje živali prosto živečih vrst; lov in ribolov ter nabiranje rastlin ali živali; umetno zasneževanje in osneževanje; raziskovanje in odnašanje raziskovalnega materiala iz narave; športno-rekreativne dejavnosti; obiskovanje in ogledovanje; opravljanje vojaških dejavnosti; kurjenje; vse druge dejavnosti, ki lahko bistveno ogrozijo zavarovano območje. • krajinski park Z aktom o zavarovanju se določijo podrobnejša pravila ravnanja na območju krajinskega parka.
	Naravne vrednote <i>Uredba o zvrsteh naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 52/2002, 67/2003)</i>	Posegi in dejavnosti se izvajajo na naravni vrednoti, če ni drugih prostorskih ali tehničnih možnosti za izvedbo posega ali opravljanje dejavnosti. Če ni drugih prostorskih ali tehničnih možnosti, se posegi in dejavnosti: • na površinski in podzemeljski geomorfološki, hidrološki in geološki naravni vrednoti izvajajo v obsegu in na način, da se ne uničijo, poškodujejo ali bistveno spremenijo lastnosti, zaradi katerih je del narave opredeljen za naravno vrednoto, oziroma v obsegu in na način, da se v čim manjši možni meri spremenijo druge fizične, fizikalne, kemijske, vidne in funkcionalne lastnosti naravne vrednote; • na botanični in zoološki naravni vrednoti izvajajo tako, da se ne poslabšajo življenjske razmere rastlin in živali, zaradi katerih je del narave opredeljen za naravno vrednoto, do takšne mere, da jim je onemogočeno dolgoročno preživetje; • na ekosistemski naravni vrednoti izvajajo tako, da se ne spremenijo kakovosti ekosistema ter naravni procesi v njem do takšne mere, da se poruši naravno ravnoesje; Posegi in dejavnosti zunaj naravnih vrednot na območju vpliva na naravno vrednoto se izvajajo tako, da vpliv posega ali dejavnosti ne povzroči uničenja ali bistvene spremembe lastnosti, zaradi katerih je bil del narave opredeljen za naravno vrednoto ali uničenja naravne vrednote. Za potrebe priprave prostorskih aktov se območje vpliva na naravno vrednoto opredeli glede na nameravani poseg ali dejavnost na podlagi naslednjih izhodišč: • za hidrološko naravno vrednoto je območje vpliva na naravno vrednoto območje porečja ali dela porečja, v katerem se naravna vrednota nahaja; za naravne vrednote drugih zvrsti je območje vpliva na naravno vrednoto območje, na katerem vplivi posegov in dejavnosti človeka lahko ogrozijo tiste lastnosti, zaradi katerih je bil del narave opredeljen za naravno vrednoto: za geomorfološke in geološke naravne vrednote je to zlasti njihova stabilnost, za botanične, zoološke, ekosistemske in drevesne naravne vrednote je to zlasti kakovost habitatov rastlin in živali.
	Ekološko pomembna območja <i>Uredba o ekološko pomembnih območjih (Uradni list RS, št. 48/04, 33/13 in 99/13)</i>	Varstvene usmeritve za ohranjanje ekološko pomembnih območij se določajo na osnovi varstvenih ciljev za ohranjanje habitatnih tipov ter rastlinskih in živalskih vrst in njihovih habitatov, ki so določeni v predpisih iz drugega odstavka 3. člena te člena Uredbe o ekološko pomembnih območjih (Uradni list RS, št. 48/04, 33/13 in 99/13) ter programih, strategijah in načrtih s področja ohranjanja narave, ki sta jih sprejela Državni zbor Republike Slovenije ali Vlada Republike Slovenije. Na ekološko pomembnih območjih, ki niso tudi posebna varstvena območja,

Del okolja/področje obravnave	Varovano območje in pravni akt	Povzetek omejitev
		skladno s predpisom, ki ureja posebna varstvena območja (območja Natura 2000), so vsi posegi in dejavnosti možni, načrtuje pa se jih tako, da se v čim večji možni meri ohranja naravna razširjenost habitatnih tipov ter habitatov rastlinskih ali živalskih vrst, njihova kakovost ter povezanost habitatov populacij in omogoča ponovno povezanost, če bi bila ta z načrtovanim posegom ali dejavnostjo prekinjena. Naravna razširjenost habitatnega tipa ali habitata vrste je območje, znotraj katerega so prisotni naravno obstoječi deli habitatnega tipa ali habitata osebkov oziroma populacij vrste, za selilske vrste živali, tudi tisti, kjer so živali prisotne samo v določenih letnih obdobjih, ter za izumrle vrste tudi tisti, v katerih še obstajajo približno enaki abiotski in biotski dejavniki, kot so bili pred iztrebitvijo. Pri izvajanju posegov in dejavnosti, ki so načrtovani v skladu s prejšnjim odstavkom, se izvedejo vsi možni tehnični in drugi ukrepi, da je neugoden vpliv na habitatne tipe, rastline in živali ter njihove habitate čim manjši.
Kulturna dediščina	Enote kulturne dediščine <i>Zakon o varstvu kulturne dediščine /ZVKD-1/ (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 – ORZVKD39, 90/12 in 111/13)</i>	Z dediščino je treba ravnati tako, da se zagotavlja čim večja ohranitev njenih kulturnih vrednot za prihodnost. S spomenikom je treba ravnati tako, da se dosledno upoštevajo in ohranjajo njegove kulturne vrednote in družbeni pomen. Za posege v spomenik, vplivno območje spomenika, če to obveznost določa akt o razglasitvi, varstvena območja dediščine in registrirano nepremično dediščino je treba pridobiti kulturnovarstveno soglasje.

4.3. VERJETEN RAZVOJ V PRIMERU NEIZVAJANJA NAČRTA UPRAVLJANJA

NUMO obsega temeljne ukrepe za ohranjanje in doseganje dobrega stanja morskega okolja, ki se izvajajo v okviru drugih politik, posledično neizvedba NUMO na izvajanje teh ukrepov ne bo imela vpliva. Na drugi strani NUMO uvaja vrsto novih in dopolnilnih ukrepov, ki so razdeljeni v naslednja sklopa:

- Kategorija 2.a: Dopolnilni ukrepi za ohranjanje in doseganje dobrega stanja morskega okolja, ki nadgrajujejo izvajanje ukrepov v okviru drugih politik;
- Kategorija 2.b: Novi ukrepi za ohranjanje in doseganje dobrega stanja morskega okolja.

Preglednica 14: Predvideno stanje okolja, če se načrt upravljanja ne bi izvedel

Del okolja/področje obravnave	Predvideno stanje
Izvajanje Okvirne direktive o morski strategiji	Neizvedba NUMO ni verjetna, saj gre za temeljni programski dokument upravljanja z morskim okoljem na državnem nivoju, ki med drugim implementira tudi zaveze RS do EU in mednarodne skupnosti. Če bi do navedene situacije vseeno prišlo, bi to pomenilo, da do pozitivnih vplivov NUMO ne bi prišlo. Še naprej bi se izvajala veljavna zakonodaja, RS pa bi za zagotavljanje dobrega stanja morskega okolja, uveljavitev zahtev direktive in izpolnitev mednarodnih zavez morala uporabiti drugačne mehanizme. Doseganje dobrega stanja morskega okolja bi bilo oteženo oz. upočasnjeno. Samo stanje morskega okolja pa se na račun veljavne zakonodaje na krajši rok ne bi poslabšalo. Dolgoročno bi prišlo do povečanja pritiskov izvajanja določenih dejavnosti (npr. promet, turizem, itd.), s tem pa, ob odsotnosti drugih mehanizmov, morda tudi do poslabšanja stanja morskega okolja.
Morsko okolje	Zaradi neizvedbe NUMO ne bi prišlo do izboljšanja stanja morskega okolja oz. posameznih deskriptorjev s področja hrupa, odpadkov, vnosa onesnažil in ohranjenosti morskega dna. Še naprej se bi izvajala področna zakonodaja.
Narava	Večina ukrepov predvidenih z NUMO bo imela pozitivne vplive na stanje vrst in habitatnih tipov saj so naravnani na izboljšanje stanja morskega okolja in s tem posredno tudi na stanje vrst in habitatnih tipov (biotska raznovrstnost, tujerodne vrste, elementi morskih prehranjevalnih spletov, onesnaženje s hranili, neoporečnost morskega dna, hidrografske pogoje, onesnaženje z onesnaževali, morski odpadki in podvodni hrup). V obstoječem stanju prihaja do posameznih obremenitev (pritiski na vodno okolje, onesnaževanje, podvodni hrup). Neizvajanje ukrepov pomeni v najboljšem primeru ohranjanje obstoječega stanja in trendov ter odsotnost pozitivnih vplivov, ki so namenjeni izboljšanju morskega okolja (tako organizacijski kot izvedbeni ukrepi). Z vidika varstva narave oz. morskega okolja ocenjujemo, da je za zagotavljanje ugodnega stanja morskega okolja in s tem ohranjenost habitatnih tipov in vrst pomembno izvajanje ukrepov, kjer so prepoznani problemi (sidranje, hitrost plovil, upravljanje z območji z navarovarstvenim statusom). Z neizvajanjem ukrepov na občutljivih območjih lahko to pomeni resno ogroženost za vrste in habitatne tipe.

Del okolja/področje obravnave	Predvideno stanje
Kulturna dediščina	Z NUMO se ne predvideva izvedba ukrepov, ki bili usmerjeni v spremembo stanja enot kulturne dediščine, je pa z NUMO predvideno omejevanje sidranja (ukrep D1,3,4,6,7: DU2 (2a) <i>Preprečevanje poškodb morskega dna zaradi sidranja – ureditev privezov</i>). V primeru neizvedbe NUMO tako ne bi prišlo do zmanjšanja pritiskov sidranja in s tem se stanje enot kulturne dediščine, kjer bo sidranje omejeno ne bi ohranjalo. Še naprej se bi izvajala področna zakonodaja, ki v primeru izvedbe posega v enoto kulturne dediščine predpisuje pridobitev kulturnovarstvenih pogojev in kulturnovarstvenega soglasja.
Zdravje ljudi in kakovost življenja	Z NUMO se ne predvideva izvedba ukrepov, ki bi imela direkten vpliv na zdravje ljudi in kakovost življenja. Vendar zaradi neizvedbe NUMO oz. neizvedbe posameznih ukrepov, ki imajo pozitiven vpliv na izboljšanje stanja morskega okolja, ne bi prišlo izboljšanja kakovosti vode, ki se uporablja za šport in rekreacijo in pridelavo hrane. Še naprej se bi izvajala področna zakonodaja.
Zrak	Z NUMO se ne predvideva izvedba ukrepov, ki bi imela neposreden vpliv na obremenjevanje zraka z emisijami. V primeru neizvedbe NUMO tako ne bi prišlo do izboljšanja/poslabšanja stanja na tem področju, še naprej se bi izvajala področna zakonodaja.
Vpliv na podnebne spremembe	Z NUMO ni predvidena izvedba ukrepov, ki bi pomenila vpliv na podnebne spremembe. V primeru neizvedbe NUMO tako ne bi prišlo do izboljšanja/poslabšanja stanja na tem področju, še naprej se bi izvajala področna zakonodaja.
Prilagoditev na podnebne spremembe	Z NUMO ni predvidena izvedba ukrepov, ki bi pomenila prilagoditev na podnebne spremembe. V primeru neizvedbe NUMO tako ne bi prišlo do izboljšanja/poslabšanja stanja na tem področju, še naprej se bi izvajala področna zakonodaja.
Hrup	Z NUMO se predvideva izvedba ukrepov, ki bi imela neposreden vpliv na zmanjšanje obremenjevanja okolja s hrupom. V primeru neizvedbe NUMO tako ne bi prišlo do izboljšanja stanja na tem področju. Še naprej se bi izvajala področna zakonodaja.
Elektromagnetno sevanje	Z NUMO se ne predvideva izvedba ukrepov, ki bi imela neposreden vpliv na obremenjevanje okolja z elektromagnetnim sevanjem. V primeru neizvedbe NUMO tako ne bi prišlo do izboljšanja/poslabšanja stanja na tem področju, še naprej se bi izvajala področna zakonodaja.
Svetlobno onesnaževanje	Z NUMO se ne predvideva izvedba ukrepov, ki bi imela neposreden vpliv na svetlobno onesnaževanje okolja. V primeru neizvedbe NUMO tako ne bi prišlo do izboljšanja/poslabšanja stanja na tem področju, še naprej se bi izvajala področna zakonodaja.
Ravnanje z odpadki	Z NUMO se predvideva nadgradnja sistema ravnanja z odpadki. V primeru neizvedbe NUMO tako ne bi prišlo do izboljšanja stanja na tem področju, še naprej pa se bi izvajala področna zakonodaja.

5 OKOLJSKI CILJI IN KAZALCI ZA SPREMLJANJE DOSEGANJA TEH CILJEV

V okviru CPVO za NUMO je opredeljen je naslednji okoljski cilj: »doseganje dobrega stanja morskega okolja«.

Cilj se nanaša na *Okvirno direktivo o morskii strategiji (Direktiva 2008/56/ES)*, kjer je določen okvir, znotraj katerega morajo države članice najpozneje do leta 2020 sprejeti potrebne ukrepe za doseg ali ohranitev dobrega okoljskega stanja v morskem okolju. Morske strategije se oblikujejo z namenom, da:

- zagotavljajo varstvo in ohranjanje morskega okolja, preprečijo njegovo propadanje ali, če je mogoče, obnovijo morske ekosisteme na območjih, ki so jih prizadeli škodljivi učinki;
- preprečujejo in zmanjšujejo vnose v morsko okolje za postopno odpravljanje onesnaževanja, kakor je opredeljeno v členu 3(8), ter tako zagotavljajo, da ni večjih posledic za morsko biotsko raznovrstnost, morske ekosisteme, človekovo zdravje ali zakonito uporabo morja ter da ti niso pretirano ogroženi.

Preglednica 15: Izbrani deskriptorji in kazalci za opredelitev ocene vpliva načrta upravljanja na postavljen okoljski cilj »doseganje dobrega stanja morskega okolja«

Podcilj	Kazalci za opredelitev ocene vpliva načrta upravljanja na okoljski cilj
Učinkovito izvajanje Okvirne direktive o morskii strategiji	Pripravljen in sprejet NUMO
	Delež ukrepov NUMO, ki je izveden v celoti/delno
	Pripravljene strokovne podlage za trajnostno pomorsko prostorsko načrtovanje in doseganje dobrega stanja okolja
	Delež deskriptorjev in delež kazalnikov v okviru posameznega deskriptorja, kjer je podana ocena stanja okolja
Izboljšano stanje morskega okolja	Delež deskriptorjev, kjer je stanje na podlagi kazalnikov ocenjeno kot dobro
Ohranjanje/izboljšanje ugodnega stanja habitatnih tipov in vrst	Izvedba ukrepa D1,3,4,6,7: DU2 (2a) Preprečevanje poškodb morskega dna zaradi sidranja – ureditev privezov
	Obseg morskega dna, na katerega znatno vplivajo človekove dejavnosti, za različne vrste substratov
	Površina območij z naravovarstvenim statusom
	Stopnja obremenitve morskega okolja s hrupom
	Koncentracija onesnaževal
Učinkovit sistem ravnanja z odpadki	Količina zbranih in na primeren način odloženih odpadkov v okviru ukrepov D1,3,4,6,7: DU2 (2a) Preprečevanje poškodb morskega dna zaradi sidranja – ureditev privezov in D10: DU1 (2a) Vzpostavitev sistema zbiranja naključno ujetih odpadkov v ribiških mrežah in zbiranje odpadne ribiške opreme (»Fishing For Litter«)

Z namenom ohranjanja in varstva enot kulturne dediščine, v danem primeru arheološke dediščine, bodo v okviru predmetnega okoljskega poročila obravnavani tudi vplivi izvedbe NUMO na del okolja oz. področje obravnave in sicer v okviru okoljskega cilja »ohranjena kulturna dediščina«.

Preglednica 16: Podcilji in kazalci za opredelitev ocene vpliva načrta upravljanja na postavljen okoljski cilj »ohranjena kulturna dediščina«

Podcilj	Kazalci za opredelitev ocene vpliva načrta upravljanja na okoljski cilj
Ohranjene arheološke ostaline	Število enot arheološke dediščine v morju

5.1. VREDNOTENJE VPLIVOV IZVEDBE NAČRTA UPRAVLJANJA NA OKOLJSKI CILJ

5.1.1 OKOLJSKI CILJ: »DOSEGANJE DOBREGA STANJA MORSKEGA OKOLJA«

5.1.1.1. OKOLJSKI PODCILJ: »UČINKOVITO IZVAJANJE OKVIRNE DIREKTIVE O MORSKI STRATEGIJI«

Preglednica 17: Merila za ugotavljanje in vrednotenje vplivov za okoljski podcilj: »učinkovito izvajanje Okvirne direktive o morski strategiji«

Razred učinka	Merila vrednotenja
A	Ni vpliva oz. je vpliv pozitiven: zaradi izvedbe ukrepov NUMO bo prišlo do učinkovitega izvajanja direktive.
B	Nebistven vpliv: izvedba ukrepov NUMO bo sicer prispevala k vzpostavitvi zakonskega in sistemskega okvirja, kot ga predvideva direktiva, vendar ne bo neposredno prispevala k njenemu izvajanju v praksi.
C	Nebistven vpliv zaradi izvedbe omilitvenih ukrepov: Izvedba ukrepov NUMO ne bo vplivala na uveljavljanje zahtev direktive. Možna je izvedba omilitvenih ukrepov za zmanjšanje vplivov na sprejemljivo raven.
D	Bistven vpliv: Izvedba ukrepov NUMO ne bo vplivala na uveljavljanje zahtev direktive. Izvedba omilitvenih ukrepov ni možna.
E	Uničujoč vpliv: Izvedba ukrepov NUMO je v nasprotju z zahtevami direktive.
X	Ugotavljanje vpliva ni možno: vplivi izvedbe ukrepov NUMO na izvajanje direktive so neznani, zato se vplivov ne da ugotoviti.

Preglednica 18: Vrednost kazalcev stanja okolja za okoljski podcilj »učinkovito izvajanje Okvirne direktive o morski strategiji« in predvidena smer gibanja

Kazalci stanja okolja	Zadnji dostopen podatek	Ocena smeri gibanja in vrednosti kazalca
Pripravljen in sprejet NUMO	RS do trenutka priprave tega dokumenta takšnega načrta še ni sprejela.	↑ (povečanje vrednosti) Glede na to, da že v poglavju »Alternative« ugotavljamo, da ne-izvedba NUMO ni verjetna, saj gre za temeljni programski dokument upravljanja z morskim okoljem na državnem nivoju, ki med drugim implementira tudi zaveze RS do EU in mednarodne skupnosti bo NUMO zagotovo pripravljen in sprejet. Ob tem poudarjamo, da šele dobro izvajanje ukrepov zajetih v NUMO zagotavlja prispevek k izvajanju direktive, vsekakor pa njihove izvedbe ne moremo pričakovati brez sprejema samega NUMO.
Pripravljene strokovne podlage za trajnostno pomorsko prostorsko načrtovanje in doseganje dobrega stanja okolja	RS do trenutka priprave tega dokumenta takšnih strokovnih podlag še ni pripravila.	↑ (povečanje vrednosti) Trajnostno pomorsko prostorsko načrtovanje je sestavni del trajnostnega upravljanja morskega okolja in s tem eden temeljev, ki zagotavlja doseganje dobrega stanja morskega okolja. NUMO s pripravo strokovnih podlag, oblikovanjem okvira trajnostnega pomorskega načrtovanja in vključevanjem vseh deležnikov bistveno prispeva k sistemski implementaciji načel direktive.
Delež deskriptorjev in delež kazalnikov v okviru posameznega deskriptorja, kjer je podana ocena stanja okolja	Delež deskriptorjev kjer je podana ocena stanja okolja (Opis dobrega stanja morskega okolja in okoljski cilji, 2013): • v celoti: 0% • delno: 73 % (8 deskriptorjev) Delež kazalnikov v okviru posameznega deskriptorja, kjer je podana ocena stanja okolja in okoljski cilji, 2013): • D1 – 40 % (6/15), 80 % (16/20), 0% (0/1) • D2 – 33% (1/3) • D3 – 13% (1/8) • D4 – 50% (2/4) • D5 – 100 % (8/8) • D6 – 42% (5/12) • D7 – 67% (2/3) • D8 – 2/3 • D9 – 50% (1/2) • D10 – 0% (0/4) • D11 – 0% (0/2)	↑ (povečanje vrednosti) Za uveljavitev direktive je nujno potrebno vzpostaviti okvir spremljanja stanja morskega okolja. NUMO s svojimi ukrepi odgovarja na navedeno potrebo in bo prispeval ne le k deležu deskriptorjev in deležu kazalnikov v okviru posameznega deskriptorja, kjer je podana ocena stanja okolja, temveč tudi k bistvenemu izboljšanju zanesljivosti podanih ocen.

Legenda: ↑ povečanje vrednosti; ↓ zmanjšanje vrednosti; ↔ vrednost bo ostala enaka

OPREDELITEV LASTNOSTI VPLIVOV IZVEDBE NUMO

1 - izvedba ukrepov NUMO bo pomenila prenos zahtev direktive v zakonodajni/upravljaljski/načrtovalski/izobraževalni okvir RS in izboljšano izvajanje direktive v praksi

Vpliv	Pozitiven/ Negativen	Neposreden	Posreden	Daljinski	Kratkoročen	Srednjeročen	Trajen	Kumulativen	Sinergijski	Čezmejni
1	+	✓	×	✓	×	×	✓	✓	×	✓

Legenda: + vpliv je pozitiven, - vpliv je negativen, ✓ vpliv ima to lastnost, × vpliv nima te lastnosti

VREDNOTENJE VPLIVOV IZVEDBE NUMO

Ukrepi predvideni v okviru NUMO, postavljajo osnovo za uveljavitev sistemskega izvajanja *Okvirne direktive o morski strategiji*, saj bodo preko dopolnitve in priprave novih zakonskih aktov, priprave smernic, ki jih bo potrebno upoštevati v prostorskem načrtovanju, izvedbe monitoringa, vzpostavitve informacijskih sistemov, sodelovanja z javnostjo in uporabniki morja ipd. kumulativno pozitivno prispevali k izvajanju direktive. Prav tako bodo dolgoročno gledano omogočili pripravo ukrepov v okviru NUMO II, ki bodo na podlagi rezultatov NUMO lahko bolj neposredno usmerjeni v zmanjševanje pritiskov na okolje in izboljšanje stanja v okviru posameznih deskriptorjev. Pri tem je potrebno poudariti, da se brez vzpostavitve celotnega sistema izvajanja direktive (od zakonodajnih okvirov do izvajanja monitoringa in obdelave podatkov) za nekatera področja dejansko ne ve, kakšni so pritiski, kje prihaja do preobremenjenosti okolja in kako konflikte v prostoru rešiti. Tako NUMO predstavlja temeljni programski dokument upravljanja z morskim okoljem na državnem nivoju, ki med drugim implementira tudi zaveze RS do EU in mednarodne skupnosti.

Ob vsem navedenem opozarjamo, da šele dobro izvajanje ukrepov predvidenih v okviru NUMO zagotavlja pozitiven prispevek k zastavljenemu okoljskemu cilju, zato v nadaljevanju podajamo poseben kazalec za monitoring, povezan izključno z uspešnostjo izvajanja predvidenih ukrepov NUMO. Menimo, da je takšen kazalnik spremljanja uspešnosti izvajanja NUMO nujno potreben prav zaradi pravočasnega opozarjanja na uresničevanje zastavljenih ciljev in rezultatov. Na drugi strani predstavlja tudi ključno vhodno informacijo za pripravljavce NUMO II.

Prav tako opozarjamo, da bi zaradi neadekvatnega poznavanja in razumevanja pritiskov na morsko okolje ter njihovih posledic, izvedba nekaterih ukrepov NUMO lahko pomenila dolgoročno omejevanje izvajanja določenih aktivnosti na morju. Rezultati ukrepov novo predvidenih metodologij za merjenje deskriptorjev in njihovih kazalnikov ter s tem povezani monitoringi, bi namreč lahko pokazali na preobremenitev morskega okolja in posledično dodatno omejevanje določenih dejavnosti. Navedeno lahko utemeljimo na primeru ugotovitev analize odnosa NUMO do drugih ustreznih programov na državni ravni. Iz nje izhaja, da na primer *Strategija razvoja prometa v RS* in *Strategija razvoja turizma*, kot temeljna razvojna dokumenta dejavnosti prometa in turizma v RS, predvidevata pomembna povečanja pritiskov, ki jih je že NUMO (navkljub pomanjkanju kakovostnih podatkov o stanju morskega okolja) prepoznal kot pomembne pritiske. Tako že NUMO uvaža konkretne ukrepe za zmanjšanje pritiskov izvajanja teh dejavnosti na morsko okolje, vendar na vprašanje ali bodo navedeni ukrepi zadoščali v tem trenutku ni možno odgovoriti. Navedeno pomeni, da bi rezultati NUMO lahko imeli omejevalni vpliv na izvajanje določenih dejavnosti in s tem vplivali na naslednjo generacijo nekaterih sektorskih strategij.

Glede na strukturo NUMO so vplivi izvedbe temeljnih ukrepov (1b) in dopolnilnih ukrepov (2a) kumulativni z vplivi izvajanja veljavne področne zakonodaje, ki je v okviru NUMO opredeljena kot temeljni ukrepi (1a). Ker gre za ukrepe, ki so med sabo zelo povezani in se nadgrajujejo bo učinkovito izvajanje *Okvirne direktive o morski strategiji* doseženo ob izvedbi vseh ukrepov opredeljenih v NUMO (kumulativni vplivi so sicer po posameznih skupinah opredeljeni v okviru vrednotenja okoljskega cilja »izboljšano stanje morskega okolja« in jih zato na tem mestu ne ponavljamo).

Glede na oceno stroškov ukrepov NUMO se je pokazalo, da kar 76% (49,4 mio EUR) stroškov odpade na temeljne (a) ukrepe, 13% (8,7 mio EUR) na temeljne (b) ukrepe in 11% (7 mio EUR) na dopolnilne ukrepe. Finančna ocena nam tako prikazuje pomembnost izvajanja področne zakonodaje, ki ureja vode, ohranjanje narave, varstvo okolja ter uredbe, ki ureja emisije snovi in toplote pri odvajanju odpadnih voda v vode in javno kanalizacijo, za doseganje kumulativnih vplivov izvedbe NUMO na okoljski cilj »učinkovito izvajanje Okvirne direktive o morski strategiji«.

Ocenjujemo, da izvedba ukrepov NUMO ne bo pomenila sinergijski vplivov na postavljeni okoljski cilj. Bo pa izvedba ukrepov NUMO imela pozitivne čezmejne vplive, saj njegovo izvajanje pomeni uveljavitev ukrepov iz mednarodnih zavez, ki bodo vplivali na stanje morskega okolja celotnega Jadranskega morja.

Na osnovi navedenega ocenjujemo, da bo imela izvedba NUMO na okoljski podcilj »učinkovito izvajanje Okvirne direktive o morski strategiji« pozitiven vpliv (ocena A).

5.1.1.2. OKOLJSKI PODCILJ: »IZBOLJŠANO STANJE MORSKEGA OKOLJA«**Preglednica 19: Merila za ugotavljanje in vrednotenje vplivov za okoljski podcilj: »izboljšano stanje morskega okolja«**

Razred učinka	Merila vrednotenja
A	Ni vpliva oz. je vpliv pozitiven: zaradi izvedbe ukrepov NUMO bo prišlo do izboljšanja stanja morskega okolja.
B	Nebistven vpliv: zaradi izvedbe ukrepov NUMO do izboljšanja stanja morskega dna ne bo prišlo.
C	Nebistven vpliv zaradi izvedbe omilitvenih ukrepov: zaradi izvedbe ukrepov NUMO bo prišlo do lokalnega poslabšanja stanja morskega okolja. Možna je izvedba omilitvenih ukrepov za zmanjšanje vplivov na sprejemljivo raven.
D	Bistven vpliv: zaradi izvedbe ukrepov NUMO bo prišlo do lokalnega poslabšanja stanja morskega okolja. Izvedba omilitvenih ukrepov ni možna.
E	Uničujoč vpliv: zaradi izvedbe ukrepov NUMO bo prišlo do poslabšanja stanja morskega okolja do te mere, da se bo poslabšala ocena kazalnika.
X	Ugotavljanje vpliva ni možno: vplivi izvedbe ukrepov NUMO na stanje morskega okolja so neznani, zato se vplivov ne da ugotoviti.

Preglednica 20: Vrednost kazalcev stanja okolja za okoljski podcilj »izboljšano stanje morskega okolja« in predvidena smer gibanja

Kazalci stanja okolja	Zadnji dostopen podatek	Ocena smeri gibanja in vrednosti kazalca
Delež deskriptorjev, kjer je stanje na podlagi kazalnikov ocenjeno kot dobro	Delež kazalnikov po posameznih deskriptorjih, kjer je stanje na podlagi kazalnikov ocenjeno kot dobro (Opis dobrega stanja morskega okolja in okoljski cilji, 2013): - D1 – 40% (6/15) in 45% (9/20) in 0% (0/1) - D2 – 33% (1/3) - D3 – 0% (0/8) - D4 – 25% (1/4) - D5 – 100% (8/8) - D6 – 33% (4/12) - D7 – 0% (0/3) - D8 – 33% (1/3) - D9 – 50% (1/2) - D10 – 0% (0/4) - D11 – 0% (0/2)	↑ (povečanje vrednosti) Večina temeljnih (TU (1b)) in dopolnilnih ukrepov (DU) je zasnovana tako, da bo imela pozitivne vplive na kakovost morskega okolja in sicer na kakovost vode, morsko dno, stabilnost ekosistema, zmanjšanje konfliktov med različnimi rabami in zmanjšanje obremenitev morskega okolja (npr. emisije hrupa, odpadki, balastne vode...). Ker se bo del ukrepov pričel izvajati že v času izvajanja NUMO lahko pričakujemo, da se bo število kazalnikov z opredeljeno oceno dobro povečalo. Poleg tega bo v okviru NUMO vzpostavljen monitoring tudi za del kazalnikov, za katere se le ta še ne izvaja.

Legenda: ↑ povečanje vrednosti; ↓ zmanjšanje vrednosti; ↔ vrednost bo ostala enaka

OPREDELITEV LASTNOSTI VPLIVOV IZVEDBE NUMO**1 - izboljšanje stanja morskega okolja**

Vpliv	Pozitiven/ Negativen	Neposreden	Posreden	Daljinski	Kratkoročen	Srednjeročen	Trajen	Kumulativen	Sinergijski	Čezmejni
1	+	✓	×	✓	×	×	✓	✓	×	✓

Legenda: + vpliv je pozitiven, - vpliv je negativen, ✓ vpliv ima to lastnost, × vpliv nima te lastnosti

VREDNOTENJE VPLIVOV IZVEDBE NUMO

Ocenjujemo, da je večina temeljnih (1b) in dopolnilnih ukrepov zasnovana tako, da bi lahko imela kumulativne pozitivne vplive na kakovost morskega okolja v primeru implementacije rezultatov NUMO. Pozitivne kumulativne vplive pričakujemo na vse deskriptorje opredeljene v Okvirni direktivi o morski strategiji. Posledično lahko pričakujemo, da se bo stanje morskega okolja dolgoročno izboljšalo.

Pomembnejše pozitivne vplive in lokalno izboljšanje stanja morskega okolja zaradi izvajanja aktivnosti, ki so usmerjene v direktno zmanjševanje pritiskov, že v času izvajanja NUMO lahko pričakujemo zaradi izvedbe ukrepov:

- D1,3,4,6,7: DU3 (2a) Omejitev hitrosti plovil - rekreacijskih plovil in trgovskih ter potniških ladij na področju deskriptorja D11 (podvodni hrup),
- D1,3,4,6,7: DU2 (2a) Preprečevanje poškodb morskega dna zaradi sidranja – ureditev privezov na področju deskriptorja D8 (neoporečnost morskega dna) - z vzpostavitvijo sidrišč bo sicer prišlo do povečanih pritiskov in obremenitev na urejenih priveznih mestih predvsem ob višjih turistične sezone, vendar gre za ukrep, ki bo imel pomemben pozitiven vpliv, predvsem glede na dejstvo, da v obstoječem stanju ta problem, ni urejen,
- D2: TU2 (1b) Preprečevanje in obvladovanje vnosa ter širjenja tujerodnih vrst, TU3 (1b) Uveljavitev sistema za preprečevanje širjenja tujerodnih vrst na regionalnem/globalnem nivoju – s pripravo strokovnih podlag, sprejemom zakonskih predpisov in njihovim izvajanjem, se bo uredilo področje gojenja tujerodnih vrst, s tem pa zmanjšala možnost pojavljanja teh vrst v morskem okolju,

- D8: TU7 (1b) Usmeritev inšpekcijskega nadzora na vodna telesa, DU1 (2a) Priprava predloga ukrepov za reševanje problemov v kvaliteti morja zaradi prisotnosti tributilkositrovih spojin (TBT) na področju deskriptorja D8 (onesnaženje morskega okolja z onesnaževali),
- D10: TU4 (1b) Zmanjšanje vnosa odpadkov v morsko okolje iz kopenskih virov, DU1 (2a) Vzpostavitev sistema zbiranja naključno ujetih odpadkov v ribiških mrežah in zbiranje odpadne ribiške opreme (»Fishing For Litter«) na področju deskriptorja D10 (morski odpadki).

Ker obseg izvedbe ukrepov ni znan, dejanskega pozitivnega vpliva izvedbe ukrepov ne moremo kvantificirati.

Z NUMO ni predvidena izvedba ukrepov, ki bi pomenila negativen vpliv na morsko okolje.

Glede na strukturo NUMO so vplivi (po posameznih ukrepih opisani v Prilogi 1) izvedbe temeljnih ukrepov (1b) in dopolnilnih ukrepov (2a) kumulativni z vplivi izvajanja veljavne področne zakonodaje, ki je v okviru NUMO opredeljena kot temeljni ukrepi (1a). Ker gre za ukrepe, ki so med sabo zelo povezani in se nadgrajujejo, bo stajanje okolja odražalo vpliv izvajanja vseh ukrepov, medtem ko je delež vpliva posamezne vrste ukrepov nemogoče določiti. Pozitivni vplivi bodo tako posledica kumulativnih vplivov:

- omejevanja pritiskov na morsko okolje zaradi izvajanja področne zakonodaje (temeljni (1a) ukrepi),
- povečanja omejevanja/zmanjševanja pritiskov na morsko okolje zaradi nadgradnje področne zakonodaje (temeljni (1b) ukrepi) in njenega izvajanja in
- izvedbe zgoraj opisanih dopolnilnih (2a) ukrepov.

Do pomembnejših kumulativnih vplivov bo tako prišlo zaradi kombinacije ukrepov:

- Biotska raznovrstnost (D1), ribji stalež (komercialne vrste rib in lupinarjev) (D3), elementi prehranjevalnih spleto (D4), neoporočenost morskega dna (D6), hidrografski pogoji (D7): za zagotavljanje dobrega stanja opredeljenih deskriptorjev je pomembno izvajanje področne zakonodaje, ki opredeljuje varstvena območja s področja narave in njihovo upravljanje, izvajanje trajnostnih ribolovnih dejavnosti in rekreativnega ribištva, omejitve oz. prepovedi sidranja na morju ter omejuje hidromorfološko obremenjenost obale morja. NUMO predvideva nadgradnjo področne zakonodaje z identifikacijo morebitnih novih Natura2000 območij, sistema za spremljanje stanja prevladujočih habitatov morskega okolja ter izvajanje monitoringa, upravljanja vrst rib in lupinarjev. Poleg tega so predvideni tudi dopolnilni ukrepi za primere naseljenih živih ali mrtvih morskih sesalcev in želv, ureditev privezov in preprečevanje nenadzorovanega sidranja in omejitev hitrosti plovil.
- Tujerodne vrste (D2): s področno zakonodajo se do določene mere preprečuje vnos tujerodnih vrst. NUMO uvaja ukrepe, ki bodo zakonodajne okvire nadgradili za področje marikulture in vnosa škodljivih in patogenih organizmov z balastnimi vodami. Poleg tega je predvidena tudi vzpostavitev sistema zgodnjega opozarjanja in hitrega odzivanja na regionalnem nivoju.
- Onesnaženje s hranili (eutrofikacija) (D5): na podlagi področne zakonodaje se omejuje onesnaženje morskega okolja zaradi poselitve in industrije ter kmetijstva. Izboljšanje stanja lahko dolgoročno pričakujemo zaradi vplivov ukrepov, ki se izvajata v okviru NUV II in sicer monitoringa somornic in usmeritve inšpekcijskega nadzora.
- Zmanjšanje onesnaženja morskega okolja z onesnaževali (D8): v Sloveniji se izvaja preprečevanje onesnaženja morskega okolja iz industrijskih virov in poselitve, kmetijstva in pomorskega prometa ter preprečevanje in omejevanje čezmejnega onesnaževanja. NUMO predvideva ukrepe za potrebe spremljanja stanja morja in ukrepanja ob onesnaženjih, izboljšanje učinkovitosti Načrta zaščite in reševanja ob nesreči na morju ter reševanje problemov v kvaliteti morja zaradi prisotnosti tributilkositrovih spojin (TBT). V primeru zmanjševanja prisotnosti TBT v vodi in blaženja negativnih vplivov urbanizirane in intenzivne kmetijske rabe tal prihaja do kumulativnih vplivov z izvajanjem NUV II.
- Onesnaževala v morski hrani (D9): v Sloveniji se izvaja nadzor nad vsebnostjo onesnaževal v živilih iz morskih organizmov in nadzor nad vsebnostjo onesnaževal v mikrobioloških parametrih v mesu živih školjk in rib vzrejenih v slovenskem morju, ukrepi NUMO obstoječ sistem nadgrajujejo z vzpostavitvijo nadzora nad vsebnostjo onesnaževal v morskih organizmih ulovljenih v slovenskem morju.
- Morski odpadki (D10): področna zakonodaja omejuje vnos odpadkov v morsko okolje s kopnih in pomorskih virov ter opredeljuje način odstranjevanja ali čiščenja že obstoječih morskih odpadkov. NUMO nadgrajuje izvajanje področne zakonodaje z dodatnimi aktivnostmi (npr. za vzpostavitev okoljsko sprejemljivega sistema ravnanja z naključno zbranimi odpadki ob ribolovni dejavnosti in bolj učinkovito zbiranje odpadkov z ladij v vseh vrstah pristanišč) ali nadgradnjo področne zakonodaje, kjer se je pokazala kot pomanjkljiva (npr. ravnanje z odpadki iz dejavnosti gojenja školjk in ribogojnic).
- Podvodni hrup (D11): do določene mere se emisije hrupa že omejujejo s področno zakonodajo in sicer na področju uporabe plovil za rekreacijo in osebnih plovil, NUMO zato predvideva izvedbo dopolnilnih ukrepov za nadgradnjo zakonodaje oz. pripravo strokovnih podlag na področju podvodnega hrupa v pristaniščih, podvodnega

hrupa zaradi pomorskega prometa in podvodnega impulznega hrupa iz občasnih dejavnosti ter regulacijo dejavnosti, ki emitirajo kontinuirani hrup.

Na osnovi navedenega ocenjujemo, da bo imela izvedba NUMO na okoljski podcilj **»izboljšano stanje morskega okolja«** pozitiven vpliv (ocena A).

5.1.1.3. OKOLJSKI PODCILJ: »OHRANJANJE/IZBOLJŠANJE UGODNEGA STANJA HABITATNIH TIPOV IN VRST«

Preglednica 21: Merila za ugotavljanje in vrednotenje vplivov za okoljski podcilj: »ohranjanje/izboljšanje ugodnega stanja habitatnih tipov in vrst«

Razred učinka	Merila vrednotenja
A	Ni vpliva oz. je vpliv pozitiven: v okviru NUMO se bodo izvajali ukrepi za ohranjanje in izboljšanje dobrega stanja morskega okolja. Posledično se bo ugodno stanje oziroma ohranjenost vrst in habitatnih tipov na območju izvedbe ukrepov ohranilo in/ali izboljšalo.
B	Nebistven vpliv: v okviru NUMO se bodo izvajali ukrepi, ki bodo lahko pomenili manjše povečanje onesnaženja in s tem obremenitev morskega okolja. Vendar ti vplivi ne bodo pomenili poslabšanja stanja ohranjenosti vrst in habitatnih tipov na območjih izvedbe ukrepov, ampak zgolj posamezne obremenitve v krajšem časovnem obdobju.
C	Nebistven vpliv zaradi izvedbe omilitvenih ukrepov: v okviru NUMO se bodo izvajali ukrepi, ki bodo lahko pomenili poslabšanje stanja morskega okolja. Ti vplivi lahko povzročijo slabšanje ugodnega ohranjenosti vrst in habitatnih tipov. Z izvedbo omilitvenih ukrepov se lahko prepreči negativen vpliv in omogoči ohranjanje ugodnega stanja vrst in habitatnih tipov.
D	Bistven vpliv: v okviru NUMO se bodo izvajali ukrepi, ki bodo pomenili večje poslabšanje stanja morskega okolja. Ti vplivi lahko povzročijo slabšanje ugodnega ohranjenosti vrst in habitatnih tipov. Ti vplivi bodo, poleg dolgoročnega slabšanja stanja ohranjenosti vrst in habitatnih tipov pomenili bistven vpliv na naravo ter na stanje vrst in habitatnih tipov. Izvedba omilitvenih ukrepov za izboljšanje stanja ni možna.
E	Uničujoč vpliv: v okviru NUMO se bodo izvajali ukrepi, ki bodo pomenili večje poslabšanje stanja morskega okolja. Ti vplivi lahko povzročijo slabšanje ugodnega ohranjenosti vrst in habitatnih tipov. Ti vplivi bodo, poleg dolgoročnega slabšanja stanja ohranjenosti vrst in habitatnih tipov pomenili uničujoč vpliv na naravo. Izvedba omilitvenih ukrepov za izboljšanje stanja ni možna.
X	Ugotavljanje vpliva ni možno: vplivi izvedbe ukrepov NUMO na stanje morskega dna in biotske raznovrstnosti so neznani, zato se vplivov ne da ugotoviti.

Preglednica 22: Vrednost kazalcev stanja okolja za okoljski podcilj »ohranjanje/izboljšanje ugodnega stanja habitatnih tipov in vrst« in predvidena smer gibanja

Kazalci stanja okolja	Zadnji dostopen podatek	Ocena smeri gibanja in vrednosti kazalca
Izvedba ukrepa D1,3,4,6,7: DU2 (2a) Preprečevanje poškodb morskega dna zaradi sidranja – ureditev privezov	Izvedba ukrepa je predvidena z NUMO. V obstoječem stanju ni urejenih sidrišč.	↑ (povečanje vrednosti) Predvidevamo, da do v času izvajanja NUMO, ukrep v celoti izveden z vsemi aktivnostmi. Izdelane bodo strokovne podlage z indikativnimi lokacijami, vzpostavljena bodo ustrezna privezna mesta z označitvijo in ustreznim vzdrževanjem, spremenjeni bodo predpisi ter vzpostavljen nadzor nad izvajanjem ukrepa.
Obseg morskega dna, na katerega znatno vplivajo človekove dejavnosti, za različne vrste substratov	Diskriptor 6, kazalnik 6.1.2 (NUMO, 2016): - Ocena: slabo - Trend: ni možno oceniti - Zanesljivost: nizka	↔ (vrednost bo ostala enaka) Na stanje kazalca vpliva med drugim tudi pomorski promet (sidranje, resuspenzija sedimenta zaradi prometa, poglabljanje) ter morsko ribištvo. Ukrepi predvideni z NUMO bodo lokalno pripomogli k izboljšanju stanja na območjih, kjer se bodo izvajali ukrepi (predvsem zavarovana območja predvsem preprečevanje poškodb zaradi sidranja). Zaradi obstoječih pritiskov na celotno območje, ki ga NUMO prekriva, pa ne pričakujemo povečanja vrednosti kazalca.
Površina območij z naravovarstvenim statusom	Površina območij (ZRSVN, 2016): - Zavarovana območja: 22.028.560 m² - EPO: 418.431.781 m² - Naravne vrednote: 14.195.946 m² - Natura 2000: 18.276.678 m²	↑ (povečanje vrednosti) Z ukrepi je predvidena identifikacija in kasneje tudi vzpostavitev novih območij z naravovarstvenim statusom (Natura 2000) za glavato kareto in veliko pliskavko. Pričakujemo, da se bo zaradi izvedbo ukrepov povečala površina območij z naravovarstvenim statusom.

Kazalci stanja okolja	Zadnji dostopen podatek	Ocena smeri gibanja in vrednosti kazalca
Stopnja obremenitve morskega okolja s hrupom	V obstoječem stanju še nimamo podatkov o obremenjenosti morskega okolja s hrupom.	↔ vrednost bo ostala enaka Z ukrepi je predvidena omejitev hitrosti plovil (tako rekreacijskih kot trgovskih in potniških ladij). Ukrepi so pomembni tudi zaradi dejstva, da se bodo obstoječi pritiski na morsko okolje še povečevali (povečanje morskega prometa in pretovora v Luki, turizem). Prav tako je predvidena izdelava nabora ukrepov za zmanjševanje impulzivnega hrupa ter regulacija dejavnosti, ki emitirajo kontinuirani hrup. Zaradi obstoječih in predvidenih pritiskov, pa ne pričakujemo da se bo povečala vrednost kazalca oziroma, da se kljub ukrepom ne bo zmanjšala raven hrupa.
Koncentracija onesnaževal	Diskriptor 8, kazalnik 8.1.1 (NUMO, 2016): - Ocena: slabo (zaradi prekoračenih TBT) - Trend: zniževanje - Zanesljivost: srednja	↓ zmanjšanje vrednosti Z ukrepi je predviden nadzor uporabe tributilkositrovih spojin (TBT), ki se uporabljajo v premazih za zaščito plovil. Na podlagi obstoječih podatkov in prvega vrednotenja stanja morskega okolja zaradi prisotnosti onesnaževal v morskem okolju izhaja, da je stanje slabo, saj so bile izmerjene prekomerne koncentracije TBT. Predvideni so tudi ukrepi za vzpostavitev sodelovanja s sosednjimi regijami. Z izvajanjem ukrepov (nadzor tudi nad manjšimi plovili) pričakujemo, da se bo koncentracija TBT zmanjševala.

Legenda: ↑ povečanje vrednosti; ↓ zmanjšanje vrednosti; ↔ vrednost bo ostala enaka

OPREDELITEV LASTNOSTI VPLIVOV IZVEDBE NUMO

- 1 - ohranjanje biodiverzitete in ugodnega stanja vrst in HT morskega okolja
- 2 - preprečevanje poškodb morskega dne
- 3 - zmanjševanje obremenjevanja s hrupom
- 4 - zmanjševanje onesnaževanja z onesnaževali
- 5 - učinkovito upravljanje območij z naravovarstvenim statusom

Vpliv	Pozitiven/ Negativen	Neposreden	Posreden	Daljinski	Kratkoročen	Srednjeročen	Trajen	Kumulativen	Sinergijski	Čezmejni
1	+	×	✓	×	×	×	✓	✓	×	×
2	+	✓	×	✓	×	×	✓	✓	×	×
3	+	✓	×	✓	×	×	✓	✓	×	✓
4	+	✓	×	✓	×	×	✓	✓	×	✓
5	+	✓	×	✓	×	×	✓	✓	×	×

Legenda: + vpliv je pozitiven, - vpliv je negativen, ✓ vpliv ima to lastnost, × vpliv nima te lastnosti

VREDNOTENJE VPLIVOV IZVEDBE NUMO

NUMO zajema program ukrepov za doseganje, ohranitev ali obnovo dobrega stanja morskih voda. Posledično lahko pričakujemo, da se bo stanje morskega okolja dolgoročno izboljšalo, v kolikor bodo ti ukrepi tudi izvedeni. Ukrepi, ki so vezani na izvajanje zakonodaje ali pa so vrednoteni v sklopu drugih postopkov niso posebej vrednoteni v tem delu, so pa vrednoteni v Prilogi 1 tega okoljskega poročila. V nadaljevanju pa so ovrednoteni tisti ukrepi, pri katerih smo prepoznali pomembne vplive na izbrane okoljske cilje. Za ukrepe, pri katerih so bile prepoznane pomanjkljivosti pa so podana priporočila oziroma omilitveni ukrepi.

- Pomembnejše pozitivne vplive in lokalno izboljšanje stanja morskega okolja zaradi izvajanja aktivnosti, ki so usmerjene v direktno zmanjševanje pritiskov. Že v času izvajanja NUMO lahko pričakujemo pomembne pozitivne učinke zaradi izvedbe ukrepov predvsem z omejevanjem sidranja izven pristanišč (D1,3,4,6,7: DU2 (2a) *Preprečevanje poškodb morskega dna zaradi sidranja – ureditev privezov*), zmanjševanjem obremenjenosti s podvodnim hrupom (D1,3,4,6,7: DU3 (2a) *Omejitev hitrosti plovil - rekreacijskih plovil, in trgovskih ter potniških ladij*, ter z zmanjšanjem obremenjevanja z onesnaževali (D8: TU7 (1b) *Usmeritev inšpekcijskega nadzora na vodna telesa, priprave strokovnih podlag, sprejema zakonskih predpisov in njihovim izvajanjem, saj se bo uredilo področje gojenja tujerodnih vrst, s tem pa zmanjšala možnost pojavljanja teh vrst v naravi* (D2: TU2 (1b) *Preprečevanje in obvladovanje vnosa ter širjenja tujerodnih vrst, TU3 (1b) Uveljavitev sistema za preprečevanje širjenja tujerodnih vrst na regionalnem/globalnem nivoju*) in D8: DU1 (1a) *Priprava predloga ukrepov za reševanje problemov v kvaliteti morja zaradi prisotnosti tributilkositrovih spojin (TBT)*).

Za ureditev sidrišč je predvidena strokovna podlaga s katero se določi primerne lokacije, kjer se vzpostavi in označi privezna mesta. Prav tako je predvidena priprava predpisa s katerim se prepove sidranje izven določenih lokacij in ustrezne sankcije ob neupoštevanju teh določil. Z izvedbo ukrepa se bo preprečevalo poškodbe morskega dna (habitati in biocenoza morskega dna), prav tako pa se bo na teh mestih zagotovilo tudi ustrezno pobiranje odpadkov. Z vzpostavitvijo sidrišč bo prihajalo do povečanih pritiskov in obremenitev na urejenih priveznih mestih predvsem ob višjih turistične sezone. Ne glede na lokalne vplive, ki se bodo pojavljali na priveznih mestih, bo imelo izvajanje ukrepa pomemben pozitiven vpliv, predvsem glede na dejstvo, da v obstoječem stanju ta problem, ni urejen. Potrebno je natančno določiti lokacije, ki so primerne za sidranje. Pri izboru lokacij se upoštevajo vse omejitve v prostoru, predvsem na zavarovanih območjih in območjih Natura 2000 ter na območjih naravnih vrednot. Mestoma se lahko uredijo sidrišča tudi na teh območjih. Ob ureditvah na teh območjih s predvidenimi ukrepi, upoštevane omejitve prostora.

Vplivi bodo neposredni, lahko tudi daljinski in dolgoročni, ker se bo uredilo sidranje vzdolž celotne obale. Z ostalimi ukrepi, ki so predvideni v NUMO pa lahko pričakujemo tudi kumulativne vplive.

Za zmanjšanje obremenitve morskega okolja s podvodnim hrupom je predvidenih več ukrepov. Podvodni hrup, ki zaradi povečanih obremenitev stalno narašča, ogroža življenje v morju. Živali ovira pri orientaciji, hranjenju, komunikaciji, povečuje stres, motnje pri reprodukciji ter začasna ali stalna izguba sluha (morski sesalci) in ima potencialne kumulativne učinke. Vpliv hrupa se pozna tudi v zmanjšanju življenjskega habitata. Ukrep, ki se nanaša na omejevanje hitrosti plovil (*D1,3,4,6,7: DU3 (2a) Omejitev hitrosti plovil - rekreacijskih plovil, in trgovskih ter potniških ladij*), bo imel posreden vpliv, saj se z zmanjšanjem hitrosti zmanjša tudi obremenjevanje s podvodnim hrupom. Glede na obstoječe pritiske in trende po povečanju pomorskega prometa in turizma, lahko v prihodnje pričakujemo še večje obremenitve, zato je izvajanje tega ukrepa zelo pomembno. Zmanjšanje hitrosti plovil bo poleg zmanjšanja hrupa imelo tudi pozitiven vpliv na resuspenzijo sedimentov, ki je moteča za morske organizme, obenem pa zmanjšana hitrost (predvsem rekreacijskih plovil) zmanjša možnosti za morebitne trke plovil z morskimi živalmi (predvsem delfini in želve). Ukrep bo pozitivno prispeval k omenjenim dejavnikom, je pa potrebno v okviru ukrepa vzpostaviti tudi nadzor nad izvajanjem tega ukrepa, saj bodo le tako doseženi pozitivni učinki.

Velik vpliv na morski živelj ima impulzivni hrup (npr. pomorskih gradnjah, raziskavah,...). Predviden je ukrep D11: *DU5 (2a) Katalog omilitvenih ukrepov za zmanjšanje emisij podvodnega hrupa iz občasnih dejavnosti*, ki predvideva pripravo kataloga ukrepov za zmanjšanje emisij impulznega podvodnega hrupa iz občasnih dejavnosti. Ob vzpostavitvi načina upoštevanja ukrepov, lahko v bodoče pričakujemo tudi pozitivne učinke.

Vplivi zaradi izvajanja teh ukrepov bodo neposredni, daljinski in dolgoročni. Prav tako pa bo imelo izvajanje teh ukrepov tudi pozitiven čezmejni učinek. Z ostalimi ukrepi, ki so predvideni v NUMO pa lahko pričakujemo tudi kumulativne vplive.

Velik vpliv na naravo imajo tujerodne vrste, ki se zaradi različnih razlogov pojavljajo v Jadranskem morju. Z ukrepoma D2: TU2 (1b) Preprečevanje in obvladovanje vnosa ter širjenja tujerodnih vrst in TU3 (1b) Uveljavitev sistema za preprečevanje širjenja tujerodnih vrst na regionalnem/globalnem nivoju – bodo pripravljena zakonska določila in strokovne podlage za gojenje tujerodnih vrst rib in za ukrepanje v primeru pojavljanja teh vrst v naravi.

Vplivi zaradi izvajanja teh ukrepov bodo neposredni, daljinski in dolgoročni. Prav tako pa bo imelo izvajanje teh ukrepov tudi pozitiven čezmejni učinek. Z ostalimi ukrepi, ki so predvideni v NUMO pa lahko pričakujemo tudi kumulativne vplive. Kot pomembno obremenitve morja z onesnaževali je prepoznano tudi onesnaženje s tributikositrovimi snovmi (TBT). TBT se pojavlja v premazih proti obraščanju ladij (kljub prepovedi), odpadnih vodah, ki se iztekajo v morje itd. TBT se v vodi veže na lebdeče delce, kot tudi v sediment. Raziskave v slovenskem morju, so pokazale da se glede na prostorsko porazdelitev najvišje koncentracije TBT, v vodi nahajajo v marinah in pristaniščih. Z ukrepoma (*D8: TU7 (1b) Usmeritev inšpekcijskega nadzora na vodna telesa in D8: DU1 (1a) Priprava predloga ukrepov za reševanje problemov v kvaliteti morja zaradi prisotnosti tributikositrovih spojin (TBT)*) je predvidno zmanjševanje obremenjevanja morskega okolja s TBT predvsem z izvajanjem inšpekcijskega nadzora, kjer so zaznane prekomerne koncentracije TBT-ja (marine, Luka Koper). Prav tako se predvideni ukrepi, ki bodo identificirali potencialne vire vnosov TBT v morje iz kopenskih in pomorskih virov, vzpostavitev regijskega sodelovanja med sosednjimi državami ter vzpostavitev monitoringa.

Vplivi zaradi izvajanja teh ukrepov bodo neposredni, daljinski in dolgoročni. Prav tako pa bo imelo izvajanje teh ukrepov tudi pozitiven čezmejni učinek. Z ostalimi ukrepi, ki so predvideni v NUMO pa lahko pričakujemo tudi kumulativne vplive na obremenjevanje morskega okolja z onesnaževali.

Izvajanje temeljnih ukrepov v okviru izvajanja področne zakonodaje (1a), ukrepov, ki so namenjeni nadgradnji področne zakonodaje (1b) ter dopolnilnih ukrepov (2a), ki so opredeljeni za vse deskriptorje, bo imelo skupaj z ostalimi strateškimi programi (PUN 200, NUV II) pozitivne kumulativne vpliva na izbran okoljski cilj oziroma na doseganje dobrega stanja habitatnih tipov in vrst). Prispevek posameznega ukrepa, k doseganju ciljev, zaradi povezanosti in skupnih učinkov, ni mogoče oceniti.

Do pomembnejših kumulativnih vplivov bo tako prišlo zaradi kombinacije ukrepov:

- Biotska raznovrstnost (D1), ribji stalež (komercialne vrste rib in lupinarjev) (D3), elementi prehranjevalnih spleto (D4), neoporočenost morskega dna (D6), hidrografski pogoji (D7): za zagotavljanje dobrega stanja opredeljenih deskriptorjev je pomembno izvajanje področne zakonodaje, ki opredeljuje varstvena območja s področja narave in njihovo upravljanje, izvajanje trajnostnih ribolovnih dejavnosti in rekreativnega ribištva, omejitve oz. prepovedi sidranja na morju ter omejuje hidromorfološko obremenjenost obale morja. NUMO predvideva nadgradnjo področne zakonodaje z identifikacijo morebitnih novih Natura 2000 območij, sistema za spremljanje stanja prevladujočih habitatov morskega okolja ter izvajanje monitoringa, upravljanja vrst rib in lupinarjev. Poleg tega so predvideni tudi dopolnilni ukrepi za primere naseljenih živih ali mrtvih morskih sesalcev in želv, ureditev privezov in preprečevanje nenadzorovanega sidranja in omejitev hitrosti plovil.
- Tujerodne vrste (D2): s področno zakonodajo se do določene mere preprečuje vnos tujerodnih vrst. NUMO uvaja ukrepe, ki bodo zakonodajne okvire nadgradili za področje marikulture in vnosa škodljivih in patogenih organizmov z balastnimi vodami. Poleg tega je predvidena tudi vzpostavitev sistema zgodnjega opozarjanja in hitrega odzivanja na regionalnem nivoju.
- Onesnaženje s hranili (eutrofikacija) (D5): na podlagi področne zakonodaje se omejuje onesnaženje morskega okolja zaradi poselitve in industrije ter kmetijstva. Izboljšanje stanja lahko dolgoročno pričakujemo zaradi vplivov ukrepov, ki se izvajata v okviru NUV II in sicer monitoringa somornic in usmeritve inšpekcijskega nadzora.
- Zmanjšanje onesnaženja morskega okolja z onesnaževali (D8): v Sloveniji se izvaja preprečevanje onesnaženja morskega okolja iz industrijskih virov in poselitve, kmetijstva in pomorskega prometa ter preprečevanje in omejevanje čezmejnega onesnaževanja. NUMO predvideva ukrepe za potrebe spremljanja stanja morja in ukrepanja ob onesnaženjih, izboljšanje učinkovitosti Načrta zaščite in reševanja ob nesreči na morju ter reševanje problemov v kvaliteti morja zaradi prisotnosti tributilkositrovih spojin (TBT). V primeru zmanjševanja prisotnosti TBT v vodi in blaženja negativnih vplivov urbanizirane in intenzivne kmetijske rabe tal prihaja do kumulativnih vplivov z izvajanjem NUV II.
- Morski odpadki (D10): področna zakonodaja omejuje vnos odpadkov v morsko okolje s kopnih in pomorskih virov ter opredeljuje način odstranjevanja ali čiščenja že obstoječih morskih odpadkov. NUMO nadgrajuje izvajanje področne zakonodaje z dodatnimi aktivnostmi (npr. za vzpostavitev okoljsko sprejemljivega sistema ravnanja z naključno zbranimi odpadki ob ribolovni dejavnosti in bolj učinkovito zbiranje odpadkov z ladij v vseh vrstah pristanišč) ali nadgradnjo področne zakonodaje, kjer se je pokazala kot pomanjkljiva (npr. ravnanje z odpadki iz dejavnosti gojenja školjk in ribogojnic).
- Podvodni hrup (D11): do določene mere se emisije hrupa že omejujejo s področno zakonodajo in sicer na področju uporabe plovil za rekreacijo in osebnih plovil, NUMO zato predvideva izvedbo dopolnilnih ukrepov za nadgradnjo zakonodaje oz. pripravo strokovnih podlag na področju podvodnega hrupa v pristaniščih, podvodnega hrupa zaradi pomorskega prometa in podvodnega impulznega hrupa iz občasnih dejavnosti ter regulacijo dejavnosti, ki emitirajo kontinuirani hrup.

V okviru NUMO ni predvidena izvedba ukrepov, ki bi pomenili bistven negativen vpliv na morsko okolje oziroma na ohranjanje stanja habitatnih tipov in vrst. Prav tako ni zaznanih sinergijskih vplivov.

Na osnovi navedenega lahko zaključimo, da bo imela izvedba NUMO na okoljski podcilj »ohranjanje/izboljšanje ugodnega stanja habitatnih tipov in vrst« pozitiven vpliv (ocena A).

5.1.1.1. OKOLJSKI PODCILJ: »UČINKOVIT SISTEM RAVNANJA Z ODPADKI«**Preglednica 23: Merila za ugotavljanje in vrednotenje vplivov za okoljski podcilj: »učinkovit sistem ravnanja z odpadki«**

Razred učinka	Merila vrednotenja
A	Ni vpliva oz. je vpliv pozitiven: zaradi izvedbe ukrepov NUMO bo prišlo do nadgradnje in povečanja učinkovitosti izvajanja sistema ravnanja z odpadki.
B	Nebistven vpliv: zaradi izvedbe ukrepov NUMO do nadgradnje in povečanja učinkovitosti sistema ravnanja z odpadki ne bo prišlo.
C	Nebistven vpliv zaradi izvedbe omilitvenih ukrepov: zaradi izvedbe ukrepov NUMO bo prišlo do zmanjšanja učinkovitosti sistema ravnanja z odpadki. Možna je izvedba omilitvenih ukrepov za zmanjšanje vplivov na sprejemljivo raven.
D	Bistven vpliv: zaradi izvedbe ukrepov NUMO bo prišlo do zmanjšanja učinkovitosti sistema ravnanja z odpadki. Izvedba omilitvenih ukrepov za zmanjšanje vplivov na sprejemljivo raven ni možna.
E	Uničujoč vpliv: zaradi izvedbe ukrepov NUMO bo prišlo do onemogočanja delovanja sistema ravnanja z odpadki.
X	Ugotavljanje vpliva ni možno: vplivi izvedbe ukrepov NUMO na učinkovitost sistema ravnanja z odpadki so neznani.

Preglednica 24: Vrednost kazalcev stanja okolja za okoljski podcilj »učinkovit sistem ravnanja z odpadki« in predvidena smer gibanja

Kazalci stanja okolja	Zadnji dostopen podatek	Ocena smeri gibanja in vrednosti kazalca
Količina zbranih in na primeren način odloženih odpadkov v okviru ukrepov D1,3,4,6,7: DU2 (2a) Preprečevanje poškodb morskega dna zaradi sidranja – ureditev privezov in D10: DU1 (2a) Vzpostavitev sistema zbiranja naključno ujetih odpadkov v ribiških mrežah in zbiranje odpadne ribiške opreme (»Fishing For Litter«)	0 (2016) (izhodiščno stanje je vezano na pričetek izvajanja NUMO)	↑ povečanje vrednosti V okviru NUMO je predvidena izvedba ukrepov, ki bodo prispevali h količini zbranih in na primeren način odloženih odpadkov z uvedbo lokacij zbirališč odpadkov.

Legenda: ↑ povečanje vrednosti; ↓ zmanjšanje vrednosti; ↔ vrednost bo ostala enaka

OPREDELITEV LASTNOSTI VPLIVOV IZVEDBE NUMO

- 1 - povečanje količine zbranih in na primeren način odloženih odpadkov
- 2 - nadgradnja sistema ravnanja z odpadki
- 3 - ozaveščanje javnosti o problematiki odpadkov v morskem okolju

Vpliv	Pozitiven/ Negativen	Neposreden	Posreden	Daljinski	Kratkoročen	Srednjeročen	Trajen	Kumulativen	Sinergijski	Čezmejni
1	+	✓	✗	✓	✗	✗	✓	✓	✗	✓
2	+	✓	✗	✓	✗	✗	✓	✓	✗	✓
3	+	✗	✓	✓	✗	✗	✓	✓	✗	✓

Legenda: + vpliv je pozitiven, - vpliv je negativen, ✓ vpliv ima to lastnost, ✗ vpliv nima te lastnosti

VREDNOTENJE VPLIVOV IZVEDBE NUMO

V okviru izvajanja NUMO bo prišlo do posrednih pozitivnih vplivov na področju ravnanja z odpadki zaradi izvedbe ukrepov, ki zajemajo implementacijo/nadgradnjo zakonodaje in ozaveščanja javnosti. Osnova za nadgradnjo učinkovitega sistema ravnanja z odpadki so dopolnilni ukrepi, ki predvidevajo monitoring morskega okolja, vzpostavitev informacijskih sistemov in s tem zagotavljajo pridobivanje informacij o onesnaženosti morja, kar pripomore tudi k izboljšanju stanja morskega okolja.

S stališča nadgradnje obstoječega sistema ravnanja z odpadki pa sta pomembna dopolnilna ukrepa:

- D1,3,4,6,7: DU2 (2a): *Preprečevanje poškodb morskega dna zaradi sidranja – ureditev privezov*, ki predvideva ureditev priveznih mest za čolne izven pristanišč. Omenjeni ukrep v strokovnih podlagah za osnutek predloga programa ukrepov predvideva plačevanje takse za privez in pobiranje odpadkov.
- D10: DU1 (2a): *Vzpostavitev sistema zbiranja naključno ujetih odpadkov v ribiških mrežah in zbiranje odpadne ribiške opreme (»Fishing For Litter«)*, ki predvideva vzpostavitev sistema pravilnega ravnanja z odpadnimi škatlami iz ekspaniranega polistirena iz morskega ribištva, vzpostavitev in izvajanje sistema »Fishing For Litter« (vključno z odpadno ribiško opremo) z vzpostavitvijo okoljsko sprejemljivega sistema ravnanja z naključno zbranimi odpadki ob ribolovni dejavnosti ter zagotavlja zadostno število zbirnih mest za odpadke v pristaniščih z ustreznim ravnanjem in varnim odlaganjem.

Vplivi izvedbe temeljnih ukrepov (1b) in dopolnilnih ukrepov (2a) so kumulativni z vplivi izvajanja veljavne področne zakonodaje, ki je v okviru NUMO opredeljena kot temeljni ukrepi (1a) v sklopu ukrepov za omejevanje in nadzor nad vnosom morskih odpadkov (D10): TU1 (1a) *Preprečevanje vnosa odpadkov v morsko okolje s kopnih virov*, TU2 (1a)

Preprečevanje vnosa odpadkov v morsko okolje iz pomorskih virov in TU3 (1a) Odstranjevanje ali čiščenje že obstoječih morskih odpadkov. Področna zakonodaja opredeljuje način ravnanja z odpadki na kopnem in morju in s tem zmanjšuje oz. omejuje pojav odpadkov v morju katerih viri se nahajajo na ozemlju RS ter do določene mere določa način odstranjevanja obstoječih bremen. Temeljni ukrepi (1b) in dopolnilni ukrepi (2a) sistem ravnanja z odpadki nadgrajujejo s spremembami/sprejemom predpisov, izdelavo študij in načrtov, vzpostavitev oz. nadgradnjo sistema ravnanja z odpadki ter dodatnim odstranjevanjem odpadkov.

Ker gre za ukrepe v okviru izvajanja področne zakonodaje (1a), nadgradnje področne zakonodaje (1b) in dopolnilne ukrepe (2a), ki so med sabo zelo povezani in se nadgrajujejo bo stajanje okolja (deskriptor D10) odražalo vpliv vseh ukrepov, medtem ko je delež vpliva posamezne vrste ukrepov nemogoče določiti.

Zaradi izvajanja ukrepov NUMO, ki bodo zajemajo povečanje učinkovitosti sistema ravnanja z odpadki, povečanje količin zbranih in na primeren način odloženih odpadkov ter ozaveščanje javnosti o problematiki odpadkov v morskem okolju tako ocenjujemo doseganje zastavljenega okoljskega podcilja s pozitivnimi, kumulativnimi, čezmejnimi vplivi.

V okviru NUMO ni predvidena izvedba ukrepov, ki bi pomenila negativen vpliv na morsko okolje, prav tako ni zaznanih sinergijskih vplivov.

Pri tem bi opozorili, da bo kljub izvajanju ukrepov s pozitivnimi vplivi na zastavljen okoljski podcilj, odpadki v morskem okolju še vedno prisotni. Celotno slovensko obalo namreč onesnažujejo odpadki, ki prihajajo s kopnega in z morja, zaznani so tudi pomembni čezmejni viri obremenjevanja. Zmanjšanje onesnaženja z odpadki oz. deskriptor *Onesnaženje morja z odpadki (D10)* je posledično opredeljen kot izjema za doseganje dobrega stanja okolja.

Na osnovi navedenega lahko zaključimo, da bo imela izvedba NUMO na okoljski podcilj **»učinkovit sistem ravnanja z odpadki«** pozitiven vpliv (ocena A).

Na osnovi navedenega lahko zaključimo, da bo imela izvedba NUMO na okoljski cilj **»doseganje dobrega stanja morskega okolja«** pozitiven vpliv (ocena A).

5.1.2 OKOLJSKI CILJ: »OHRANJENA KULTURNA DEDIŠČINA«

5.1.2.1. OKOLJSKI PODCILJ: »OHRANJENE ARHEOLOŠKE OSTALINE«

Preglednica 25: Merila za ugotavljanje in vrednotenje vplivov za okoljski podcilj: »ohranjene arheološke ostaline«

Razred učinka	Merila vrednotenja
A	Ni vpliva oz. je vpliv pozitiven: zaradi izvedbe ukrepov NUMO bo prišlo do ohranjanja oz. izboljšanja stanja enot kulturne dediščine.
B	Nebistven vpliv: zaradi izvedbe ukrepov NUMO do sprememb stanja enot kulturne dediščine ne bo prišlo oz. bodo te z vidika spremembe stanja nezaznavne, stanje enot kulturne dediščine se bo zaradi pritiskov drugih strategij, programov, planov ali načrtov še naprej slabšalo.
C	Nebistven vpliv zaradi izvedbe omilitvenih ukrepov: zaradi izvedbe ukrepov NUMO bo prišlo do poslabšanja stanja enot kulturne dediščine. Možna je izvedba omilitvenih ukrepov za zmanjšanje vplivov na sprejemljivo raven.
D	Bistven vpliv: zaradi izvedbe ukrepov NUMO bo prišlo do poslabšanja stanja enot kulturne dediščine. Izvedba omilitvenih ukrepov ni možna.
E	Uničujoč vpliv: zaradi izvedbe ukrepov NUMO bo prišlo do uničenja enot kulturne dediščine.
X	Ugotavljanje vpliva ni možno: vplivi izvedbe ukrepov NUMO na enote kulturne dediščine so neznani, zato se vplivov ne da ugotoviti.

Preglednica 26: Vrednost kazalcev stanja okolja za okoljski podcilj »ohranjene arheološke ostaline« in predvidena smer gibanja

Kazalci stanja okolja	Zadnji dostopen podatek	Ocena smeri gibanja in vrednosti kazalca
Število enot arheološke dediščine v morju	2015 (eVRD, 20. 11. 2015): • 50 enot	↔ (vrednost bo ostala enaka) Z NUMO se ne predvideva izvedba ukrepov, ki bi pomenila spremembo števila enot kulturne dediščine. V primeru izvedbe ukrepa, kjer so z NUMO predvideni posegi v morsko dno (D1,3,4,6,7: DU2 (2a) <i>Preprečevanje poškodb morskega dna zaradi sidranja – ureditev sidranja</i>) je pri sami umestitvi oz. ureditvi priveznih mest potrebno upoštevati varovalne režime s področja ohranjanja enot arheološke dediščine, zato dejanskih negativnih vplivov na dele okolja/področja obravnave ne pričakujemo.

Legenda: ↗ povečanje vrednosti; ↘ zmanjšanje vrednosti; ↔ vrednost bo ostala enaka

OPREDELITEV LASTNOSTI VPLIVOV IZVEDBE NUMO

1 – zmanjšani pritiski zaradi prepovedi sidranja

Vpliv	Pozitiven/ Negativen	Neposreden	Posreden	Daljninski	Kratkoročen	Srednjeročen	Trajen	Kumulativen	Sinergijski	Čezmejni
1	+	✓	×	×	×	×	✓	×	×	×

Legenda: + vpliv je pozitiven, - vpliv je negativen, ✓ vpliv ima to lastnost, × vpliv nima te lastnosti

VREDNOTENJE VPLIVOV IZVEDBE NUMO

V primeru posegov v enote kulturne dediščine je potrebno za njihovo izvajanje, v skladu s področno zakonodajo, pridobiti kulturnovarstvene pogoje in kulturnovarstveno soglasje. Posledično negativnih vplivov na enote kulturne dediščine zaradi samih predvidenih posegov v morsko dno ne pričakujemo. Pomen kulturne dediščine je, na podlagi smernic nosilca urejanja prostora iz področja varstva kulturne dediščine, opredeljen v okviru socioekonomskega pomena rabe morja in v okviru ukrepa D1,3,4,6,7: TU1(1a) *Natura 2000, zavarovana območja, ekološko pomembna območja, naravne vrednote, zavarovane vrste in habitatni tipi*, kjer je prepoznan prispevek k omejevanju posegov v morsko okolje zaradi opredeljenih varstvenih režimov.

V okviru NUMO se bo sicer izvajal ukrep D1,3,4,6,7: DU2 (2a) *Preprečevanje poškodb morskega dna zaradi sidranja – ureditev privezov*, ki je zasnovan z namenom preprečevanja nenadzorovanega sidranja, ki ima lahko zaradi naključnega izbora lokacij negativne vplive na morsko dno oziroma arheološke ostaline. Ukrep predvideva celovito ureditev priveznih mest čolnov izven pristanišč na podlagi strokovne podlage, ki bo preučila primernost različnih lokacij. Pri umestitvi oz. ureditvi priveznih mest je potrebno upoštevati vse veljavne postopke umeščanja tovrstnih objektov v prostor in vse veljavne varovalne režime enot arheološke dediščine, zato pomembnih negativnih vplivov na enote kulturne dediščine ne pričakujemo. Ukrep predvideva tudi vzpostavitev celovitega sistema upravljanja s priveznimi mesti in omejitve sidranja na zavarovanih območjih narave itd. Ukrep je bil nadgrajen na podlagi smernic nosilca urejanja prostora iz področja narave in priporočila, ki je bil podan v okviru postopka priprave CPVO. Ukrep tako opredeljuje, da se bo v okviru predloga spremembe zakonodaje obravnavala omejitev sidranja izven urejenih sidrišč oz. za to določenih območij predvsem na zavarovanih območjih in območjih Natura 2000 ter na območjih naravnih vrednot (primeroma NS Debeli rtič, rastišče pozejdonke, NR

Strunjan, med Strunjanom in Piranom) ter da se posebno pozornost nameni tudi drugim varovalnim režimom. Zaradi navedenega bo zmanjšana možnost, da bo prišlo do koncentracije plovil na preostalem delu morja, kjer sidranje ne bo omejeno/prepovedano.

Do potencialnega posrednega pozitivnega vpliva na enote kulturne dediščine, katerega vpliv bo kumulativen z aktivnostmi, ki jih na tem področju izvaja Zavod za varstvo kulturne dediščine v okviru svojega dela, bo zaradi dviga okoljske ozaveščenosti prišlo tudi v okviru izvajanja aktivnosti prvega sklopa *D1-11: TU8 (1b) Informiranje, ozaveščanje in izobraževanje javnosti o upravljanju z vodami*. Medtem ko gre pri ostalih aktivnostih zgolj za upoštevanje področne zakonodaje.

Na tem mestu je potrebno poudariti, da bo k doseganju cilja »ohranjena kulturna dediščina« največ prineslo izvajanje zakonodaje s področja varstva kulturne dediščine in spoštovanje varstvenih režimov enot kulturne dediščine pri izvajanju aktivnosti in dejavnosti v morju. O pomembnih kumulativnih vplivih izvajanja ukrepov NUMO z izvajanjem področne zakonodaje tako ne moremo govoriti. Prav tako izvedba NUMO na zastavljen okoljski cilj ne bo imela sinergijskih in čezmejnih vplivov.

Z NUMO ni predvidena izvedba drugih ukrepov, ki bi pomenila pozitiven ali negativen vpliv na kulturno dediščino.

Na osnovi navedenega lahko zaključimo, da bo imela izvedba NUMO na okoljski podcilj »ohranjene arheološke ostaline« in s tem okoljski cilj »ohranjena kulturna dediščina« pozitiven vpliv zaradi izvedbe ukrepa D1,3,4,6,7: DU2 (2a) in potencialen posreden pozitiven vpliv zaradi izvedbe ukrepa D1-11: TU8 (1b), medtem ko drugih vplivov ne bo.

Tako ocenjujemo, da bo imela izvedba NUMO na okoljski cilj »ohranjena kulturna dediščina« pozitiven vpliv oz. vpliva ne bo (ocena A).

5.2. ČEZMEJNI VPLIVI

Morje predstavlja poseben prostor kjer ne moremo govoriti o izoliranem območju znotraj državnih meja. Tako je povsem logično, da bo v primeru izvajanja kakršnihkoli aktivnosti in dejavnosti v območju morja RS prišlo do čezmejnih vplivov in učinkov izven državnih meja. Do čezmejnih vplivov bo tako prišlo tudi v primeru izvajanja ukrepov NUMO. Vzroka za čezmejni značaj vplivov sta:

- enotno čezmejno vodno telo, ki z morskimi tokovi skrbi za izmenjavo vode, kar omogoča čezmejni vpliv tako na področju kakovosti/kvalitete morske vode oz. okolja - npr. spremembe na področju onesnaževanja (npr. onesnažila, odpadki) in obremenjevanja morja (npr. hrup, tujerodne vrste, patogeni organizmi) in
- migracije živalskih vrst (npr. stanje populacij, zdravje osebkov), ki migrirajo med različnimi deli vodnega telesa ne glede na državne meje, zaradi česar ima izvajanje ukrepov na enem delu morja lahko bistven vpliv na celotno vodno telo.

Čezmejni vplivi so v nadaljevanju opredeljeni in vrednoteni po posameznem okoljskem cilju.

OKOLJSKI CILJ: »DOSEGANJE DOBREGA STANJA MORSKEGA OKOLJA«

Okoljski podcilj: »učinkovito izvajanje Okvirne direktive o morski strategiji«

Izvedba ukrepov NUMO bo imela pozitivne čezmejne vplive, saj njegovo izvajanje pomeni uveljavitev ukrepov iz mednarodnih zavez, ki bodo vplivali na stanje morskega okolja celotnega Jadranskega morja, kar je sicer podrobneje obravnavano v okviru okoljskega podcilja: »izboljšano stanje morskega okolja«. Ob tem opozarjamo, da šele dobro izvajanje ukrepov predvidenih v okviru NUMO zagotavlja pozitiven prispevek k zastavljenemu okoljskemu cilju. Dejstvo je, da bo učinkovito izvajanje Okvirne direktive o morski strategiji na območju RS prispevalo k učinkovitosti izvajanja Okvirne direktive o morski strategiji na območju EU.

Glede na vse navedeno ocenjujemo, da bo imela izvedba NUMO na okoljski podcilj **»učinkovito izvajanje Okvirne direktive o morski strategiji«** pozitiven čezmejni vpliv (ocena A).

Okoljski podcilj: »izboljšano stanje morskega okolja«

Ocenjujemo, da je večina temeljnih (1b) in dopolnilnih ukrepov zasnovana tako, da bi lahko imela kumulativne pozitivne vplive na kakovost morskega okolja v primeru implementacije rezultatov NUMO. Pozitivne kumulativne vplive pričakujemo na vse deskriptorje opredeljene v Okvirni direktivi o morski strategiji. Posledično lahko pričakujemo, da se bo stanje morskega okolja dolgoročno izboljšalo ne samo na območju morja RS ampak bo vpliv čezmejen.

Pomembnejše pozitivne čezmejne vplive na izboljšanje stanja morskega okolja oz. zmanjšanje pritiskov na morsko okolje s strani dejavnosti in aktivnosti, ki se izvajajo na območju RS in imajo čezmejne vplive, lahko že v času izvajanja NUMO pričakujemo zaradi izvajanja aktivnosti v okviru izvedbe ukrepov na področju zmanjšanja obremenjevanja morskega okolja z onesnaževali, odpadki in hrupom:

- D8: TU7 (1b) Usmeritev inšpekcijskega nadzora na vodna telesa, DU1 (2a) Priprava predloga ukrepov za reševanje problemov v kvaliteti morja zaradi prisotnosti tributikositrovih spojin (TBT) na področju deskriptorja D8 (onesnaženje morskega okolja z onesnaževali),
- D10: TU4 (1b) Zmanjšanje vnosa odpadkov v morsko okolje iz kopenskih virov, DU1 (2a) Vzpostavitev sistema zbiranja naključno ujetih odpadkov v ribiških mrežah in zbiranje odpadne ribiške opreme (»Fishing For Litter«) na področju deskriptorja D10 (morski odpadki).
- D1,3,4,6,7: DU3 (2a) Omejitev hitrosti plovil - rekreacijskih plovil in trgovskih ter potniških ladij na področju deskriptorja D11 (podvodni hrup).

V primeru ukrepa NUMO D1,3,4,6,7: DU2 (2a) Preprečevanje poškodb morskega dna zaradi sidranja – ureditev privezov gre za lokalno omejen vpliv, ki ne bo imel značaja čezmejnega vpliva.

Obseg izvedbe ukrepov ni znan zato dejanskega pozitivnega čezmejnega vpliva izvedbe ukrepov ne moremo kvantificirati.

Glede na vse navedeno ocenjujemo, da bo imela izvedba NUMO na okoljski podcilj **»izboljšano stanje morskega okolja«** pozitiven čezmejni vpliv (ocena A).

Okoljski podcilj: »ohranjanje/izboljšanje ugodnega stanja habitatnih tipov in vrst«

Večina temeljnih in dopolnilnih ukrepov predvidenih z NUMO so zasnovani tako, da bo imeli njihovo izvajanje pozitiven vpliv na zagotavljanje ugodnega stanja habitatnih tipov in vrst. Pozitivne kumulativne vplive pričakujemo na vse deskriptorje

opredeljene v Okvirni direktivi o morski strategiji. Posledično lahko pričakujemo, da se bo stanje morskega okolja dolgoročno izboljšalo ne samo na območju morja RS ampak bo vpliv čezmejen.

Z izvedbo dopolnilnih ukrepov namenjenih:

- zmanjševanju obremenjenosti s podvodnim hrupom; (D1,3,4,6,7: *DU3 (2a) Omejitev hitrosti plovil - rekreacijskih plovil, in trgovskih ter potniških ladij* ter
- ter z zmanjšanjem obremenjevanja z onesnaževali; (D8: *TU7 (1b) Usmeritev inšpekcijskega nadzora na vodna telesa* in D8: *DU1 (1a) Priprava predloga ukrepov za reševanje problemov v kvaliteti morja zaradi prisotnosti tributilkositrovih spojin (TBT)*),

lahko pričakujemo pomembne pozitivne učinke v času izvajanja NUMO. Izvedena aktivnosti v okviru navedenih ukrepov se bodo odrazile tudi v pozitivnih čezmejnih vplivih na področju zmanjšanja obremenjevanja morskega okolja s hrupom in onesnaževali.

Vplivi ukrepov predvidenih z NUMO so bili ocenjeni kot pozitivni z izjemo ukrepa *D1,3,4,6,7: DU2 (2a) Preprečevanje poškodb morskega dna zaradi sidranja – ureditev privezov*. V primeru tega ukrepa gre zgolj za lokalno omejen negativen vpliv, ki ne bo imel značaja čezmejnega vpliva.

Glede na vse navedeno ocenjujemo, da bo imela izvedba NUMO na okoljski podcilj **»ohranjanje/izboljšanje ugodnega stanja habitatnih tipov in vrst«** pozitiven čezmejni vpliv (ocena A).

Okoljski podcilj: »učinkovit sistem ravnanja z odpadki«

Z izboljšanjem učinkovitosti oz. nadgradnjo sistema ravnanja z odpadki bo prišlo do pozitivnih čezmejnih vplivov na zmanjšanje obremenjevanja morskega okolja z odpadki, kar je obravnavano v okviru okoljskega podcilja: »izboljšano stanje morskega okolja«. Poleg tega bo do čezmejnega vpliva na področju učinkovitega sistema ravnanja z odpadki na območju širše regije prišlo zaradi posrednih pozitivnih vplivov izvajanja temeljnih ukrepov NUMO na področju ravnanja z odpadki, ki zajemajo implementacijo/nadgradnjo zakonodaje.

Do potencialnega pozitivnega vpliva na področju učinkovitega sistema ravnanja z odpadki na območju širše regije bi lahko prišlo v primeru izvedbe ukrepa:

- *D1,3,4,6,7: DU2 (2a): Preprečevanje poškodb morskega dna zaradi sidranja – ureditev privezov*, ki predvideva ureditev priveznih mest za čolne izven pristanišč. Ukrepi v strokovnih podlagah za osnutek predloga programa ukrepov predvideva plačevanje takse za privez in pobiranje odpadkov, s čimer bodo vzpostavljene nove lokacije za oddajo odpadkov iz plovil, ki sicer plujejo tudi izven teritorialnega morja RS.

Ukrepi *D10: DU1 (2a): Vzpostavitev sistema zbiranja naključno ujetih odpadkov v ribiških mrežah in zbiranje odpadne ribiške opreme (»Fishing For Litter«)*, ki vključuje zbiranje odpadne ribiške opreme in vzpostavitev okoljsko sprejemljivega sistema ravnanja z naključno zbranimi odpadki ob ribolovni dejavnosti pa je namenjen slovenskim ribičem, zato čezmejnega učinka na sistem ravnanja z odpadki v širši regiji ne pričakujemo.

Na osnovi navedenega lahko zaključimo, da bo imela izvedba NUMO zaradi nadgradnje nacionalnega sistema ravnanja z odpadki na okoljski podcilj **»učinkovit sistem ravnanja z odpadki«** pozitiven čezmejni vpliv (ocena A).

Na osnovi navedenega lahko zaključimo, da bo imela izvedba NUMO na okoljski cilj **»doseganje dobrega stanja morskega okolja«** pozitiven čezmejni vpliv (ocena A).

OKOLJSKI CILJ: »OHRAJENA KULTURNA DEDIŠČINA«

Okoljski podcilj: »ohranjene arheološke ostaline«

Z NUMO ni predvidena izvedba ukrepov, ki bi pomenila pozitiven ali negativen vpliv na enote arheološke kulturne dediščine oz. katerekoli kulturne dediščine izven meja RS.

Izvedba NUMO na okoljski podcilj **»ohranjene arheološke ostaline«** in s tem na okoljski cilj **»ohranjena kulturna dediščina«** ne bo imela čezmejnega vpliva (ocena A).

5.3. OMILITVENI UKREPI, PRIPOROČILA IN SPREMLJANJE STANJA OKOLJA

5.3.1 OMILITVENI UKREPI

V skladu z Uredbo o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje (Uradni list RS, št. 73/05) je potrebno v primeru prepoznanih bistvenih vplivov izvedbe načrta podati omilitvene ukrepe za preprečitev, zmanjšanje oz. čim večjo odpravo posledic potencialnih škodljivih vplivov izvajanja NUMO na okolje. Ker bistveni vplivi v okviru postopka CPVO niso bili prepoznani omilitvenih ukrepov ne podajamo.

5.3.2 PRIPOROČILA

Na podlagi vrednotenja dopolnjenega osnutka NUMO iz dne 13. 4. 2016 (NUMO_20160413) so bila v Okoljskem poročilu iz dne 22. 4. 2016 (082_OP_NUMO_II_faza_2242016) podana priporočila za izboljšanje NUMO oz. povečanje pozitivnih vplivov predlaganih ukrepov in zmanjšanje negativnih vplivov.

Način upoštevanja priporočil je bil dogovorjen na sestanku glede dopolnitve okoljskega poročila za Program ukrepov za doseganje, ohranitev ali obnovo dobrega stanja voda v okviru Načrta upravljanja z morskim okoljem, dne 14. 6. 2016, ki so se ga poleg pripravljavcev NUMO in pripravljavcev okoljskega poročila udeležili predstavniki ZRSVN in Sektorja za strateško presojo vplivov na okolje. Iz dokumenta NUMO iz dne 16. 6. 2016 ni razvidno zgolj upoštevanje predloga, ki sicer povzema smernice ZRSVN in sicer. V program monitoringa se vključi podprogram; Združbe morskega dna. Glede na to, da so ob makroalgah travniki morskih cvetnic prevladujoči habitatni tip infralitorala in ključen element morskih zavarovanih območij in območij Natura 2000 je pomembno, da so slednji vključeni v navedeni podprogram monitoringa.

Dodatnih priporočil v okviru vrednotenja dokumenta NUMO iz dne 16. 6. 2016 ni.

5.3.3 SPREMLJANJE STANJA OKOLJA

Za potrebe spremljanja vplivov izvedbe NUMO na okolje oz. spremljanje ali se stanje morskega okolja zaradi izvedbe NUMO izboljšuje ali slabša, je treba spremljati kazalce opredeljene v samem NUMO in spodaj navedene dodatne kazalce. pripravo poročila naj se vključijo tudi področne strokovne službe. Ob tem poudarjamo, da NUMO sam po sebi predvideva izvajanje monitoringa stanja morskega okolja na podlagi deskriptorjev in kazalnikov skladno z *Okvirno direktivo o morski strategiji*, zaradi česar teh kazalnikov na tem mestu ne izpostavljamo. Rezultate spremljanja naj se objavlja na spletnih straneh MOP.

Preglednica 27: Spremljanje stanja okolja pri izvedbi NUMO

Kazalec	Spremljanje in način spremljanja	Nosilec	Vir podatkov	Obdobje spremljanja
Spremljanje deskriptorjev in kazalnikov skladno z <i>Okvirno direktivo o morski strategiji</i> , kot to predvideva že sam NUMO.				
Delež ukrepov NUMO, ki je izveden v celoti/delno	Kazalec se spremlja v okviru rednega spremljanja izvajanja NUMO.	MOP	MOP	Skladno s pripravo poročil o izvajanju NUMO.
Delež deskriptorjev in delež kazalnikov v okviru posameznega deskriptorja, kjer je podana ocena stanja okolja				
Delež deskriptorjev, kjer je stanje na podlagi kazalnikov ocenjeno kot dobro			Izvajalec javne službe	
Površina območij z naravovarstvenim statusom			Ministrstvo za kulturo	
Količina zbranih in na primeren način odloženih odpadkov v okviru ukrepov D1,3,4,6,7: DU2 (2a) <i>Preprečevanje poškodb morskega dna zaradi sidranja – ureditev privezov in D10: DU1 (2a)</i> <i>Vzpostavitev sistema zbiranja naključno ujetih odpadkov v ribiških mrežah in zbiranje odpadne ribiške opreme (»Fishing For Litter«)</i>				
Število enot arheološke dediščine v morju				

6 SKLEPNA OCENA IN OPOZORILO O CELOVITOSTI POROČILA

6.1. SKLEPNA OCENA

Na osnovi vrednotenja lahko zaključimo, da bo imela izvedba NUMO na okoljska cilja **»doseganje dobrega stanja morskega okolja«** in **»ohranjena kulturna dediščina«** **pozitiven vpliv (ocena A)**.

Prav tako ocenjujemo, da bo imela izvedba NUMO na okoljski cilj **»doseganje dobrega stanja morskega okolja«** **pozitiven čezmejni vpliv (ocena A)**, medtem ko na okoljski cilj **»ohranjena kulturna dediščina«** **čezmejnega vpliva ne bo (ocena A)**.

6.2. OPOZORILO O CELOVITOSTI

Predmetno okoljsko poročilo predstavlja III. fazo: Javna razgrnitev okoljskega poročila, priprava stališč do pripomb z javne razgrnitve in uskladitev okoljskega poročila in plana s pripombami podanih v času javne razgrnitve. Okoljsko poročilo se nanaša na:

- Načrt upravljanja z morskim okoljem za obdobje 2016–2021, verzijo poslano s strani naročnika 16. 11. 2016.

V okviru zaključka priprave I. faze okoljskega poročila (analiza smernic in vsebinjenje) je bil izveden scoping (21. 3. 2016), ki so se ga poleg pripravljavca NUMO udeležili tudi nosilci urejanja prostora. V okviru scopinga je bila predstavljena izbrana metoda vrednotenja, pregledani so bili vplivi posameznih ukrepov in opredeljeni okoljski cilji ter kazalci. Na željo področnega nosilca urejanja prostora oz. naročnika so bili v okviru okoljskega cilja **»doseganje dobrega stanja morskega okolja«** dodani podcilji:

- učinkovito izvajanje *Okvirne direktive o morski strategiji*
- ohranjanje/izboljšanje ugodnega stanja habitatnih tipov in vrst narava
- učinkovit sistem ravnanja z odpadki

in okoljski cilj **»ohranjena kulturna dediščina«**.

Način upoštevanja priporočil podanih v Okoljskem poročilu iz dne 22. 4. 2016 in smernic nosilca urejanja prostora za področje narave je bil dogovorjen na sestanku glede dopolnitve okoljskega poročila za Program ukrepov za doseganje, ohranitev ali obnovo dobrega stanja voda v okviru Načrta upravljanja z morskim okoljem, dne 14. 6. 2016, ki so se ga poleg pripravljavcev NUMO in pripravljavcev okoljskega poročila udeležili tudi predstavniki ZRSVN in Sektorja za strateško presojo vplivov na okolje.

Vplivi samega NUMO so zelo odvisni od obsega izvedbe ukrepov, ki je zelo vezan na razpoložljiva sredstva. Rangi vpliva (ali je nek vpliv pomemben z vidika varstva okolja na nivoju celotnega obravnavanega območja morja ali samo lokalno) so v predmetnem okoljskem poročilu opredeljeni na podlagi prostorske in finančne komponente, kolikor je bilo to možno na podlagi posredovanega gradiva.

V postopku pridobivanja mnenja o ustreznosti je bil dokument NUMO dopolnjen na podlagi mnenja MZZ. Glede na posredovan dokument NUMO (0-NUMO_20160819_MP_V2_z rib karto_20160831_LG) so se zgodile spremembe, ki smo jih v okoljskem poročilu pri samem opisu plana popravili (npr. karta območja izvajanja NUMO, poimenovanje delov morja, opredelitev državne meje...), same spremembe pa na vrednotenje narejeno v okviru okoljskega poročila, ki je bil posredovan v mnenje o ustreznosti nimajo vpliva.

V času med 14. 10. 2016 in 14. 11. 2016 je potekala javna razgrnitev. Gradivo je bilo v tem času dostopno na spletni strani Ministrstva za okolje in prostor. Javna obravnava je bila izvedena v prostorih Sejne sobe Občinskega sveta Občine Izola, dne 24.10.2016. Predstavljeno je bilo okoljsko poročilo za Načrt upravljanja z morskim okoljem skupaj z osnutkom Načrta upravljanja z morskim okoljem. Nobena od pripomb podanih v času javne razgrnitve se ni nanašala na okoljsko poročilo. Na podlagi pripomb na načrt upravljanja je bil NUMO dopolnjen v naslednjih sklopih (dokument NUMO iz dne 16. 11. 2016 (0-NUMO_20161116)):

- Izvedli so se nomotehnični popravki in vsebinska pojasnila besedila NUMO.
- Program ukrepov se je dopolnil tudi v vsebinskem delu, in sicer:
 - V poglavju D1-D11 se je ukrep *TU2 (1a) Vzpostavljane povezav med prostorskim načrtovanjem in upravljanjem z vodami v obalnem pasu* in *trajnostno prostorsko načrtovanje* prestavil v ukrep *TU7 (1b) Vzpostavljane povezav med prostorskim načrtovanjem in upravljanjem z vodami v obalnem pasu* in

- trajnostno prostorsko načrtovanje* - in ga je posledično okoljsko poročilo vključilo v vrednotenje vplivov (v prejšnji verziji je bil kot temeljni a ukrep upoštevan zgolj na nivoju kumulativnih vplivov),
- se je dodal nov ukrep *TU5 (1a) Monitoring stanja morskega okolja* - ker gre za temeljni ukrep oz. izvajanje že veljavne zakonodaje je bil v okoljskem poročilu dodatno upoštevan na nivoju kumulativnih vplivov,
 - se je prejšnji ukrep *TU7 (1b) Informiranje, ozaveščanje in izobraževanje javnosti o upravljanju z vodam* preštevilčil v ukrep *TU8 (1b) Informiranje, ozaveščanje in izobraževanje javnosti o upravljanju z vodam*; poleg tega sta iz ukrepa izpadli predvideni aktivnosti »Izdelava strokovnih podlag za akcijski načrt kodeksa ravnanja ob srečanjih z morskimi sesalci.« in »Sprememba relevantnih predpisov.«, na podlagi česar je bilo vrednotenje ustrezno dopolnjeno,
 - zaradi navedenih sprememb so se preštevilčili tudi vsi nadaljnji ukrepi v poglavju D1-D11.
 - V poglavju D1,3,4,6,7 je bila ukrepu *DU2(2a) Preprečevanje poškodb morskega dna zaradi sidranja – ureditev privezov* dodana vsebina »Pripravile se bodo tudi ustrezne pravne podlage za izvajanje aktivnosti.«, kar predstavlja dodaten pozitiven vpliv na podlagi katerega je bilo to okoljsko poročilo ustrezno dopolnjeno.
 - V poglavju D2 sta bila ukrepa *TU2(1b) Preprečevanje in obvladovanje vnosa ter širjenja tujerodnih vrst* in *TU3(1b) Dopolnitev zakonodaje s področja tujerodnih vrst* vsebinsko združena na podlagi česar je bilo to okoljsko poročilo ustrezno dopolnjeno,
 - se je ukrep *DU2(2a) Uveljavitev sistema za preprečevanje širjenja tujerodnih vrst na regionalnem/globalnem nivoju* se prestavil v ukrep *TU3(1b) Uveljavitev sistema za preprečevanje širjenja tujerodnih vrst na regionalnem/globalnem nivoju* na podlagi česar je bilo to okoljsko poročilo ustrezno dopolnjeno.
 - V poglavju D5 je bil ukrep *TU3(1b) Vzpostavitev monitoringa stanja voda v izlivnem območju rek* vsebinsko spremenjen na podlagi česar je bilo to okoljsko poročilo ustrezno dopolnjeno.
 - V poglavju D8 je bil ukrep *DU1(2a) Priprava predloga ukrepov za reševanje problemov v kvaliteti morja zaradi prisotnosti tributilkositrovih spojin (TBT)* vsebinsko dopolnjen, saj je predvidena aktivnost »Priprava strokovnih podlag (razvoj metodologij) in vzpostavitev monitoringa vplivov TBT na bioto (imposeks)« na podlagi česar je bilo to okoljsko poročilo ustrezno dopolnjeno.
 - V poglavju D11 se je ukrep *DU1(2a) Zmanjšanje podvodnega hrupa v pristaniščih* se prestavi v *TU2(1b) Zmanjšanje podvodnega hrupa v pristaniščih* na podlagi česar je bilo to okoljsko poročilo ustrezno dopolnjeno.

Na podlagi tako dopolnjenega NUMO je bilo pripravljeno to okoljsko poročilo. Na tem mestu poudarjamo, da spremembe NUMO niso vplivale na ugotovitve, ocene in zaključke okoljskega poročila na podlagi katerega je bilo pridobljeno mnenje o ustreznosti okoljskega poročila.

7 VIRI IN LITERATURA

- AN OVE, 2010. Akcijski načrt za obnovljive vire energije za obdobje 2010–2020 Slovenija, citirano april 2016, URL: http://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/an_ove/an_ove_2010-2020_final.pdf
- AN URE 2020, 2015. Akcijski načrt za energetske učinkovitost za obdobje 2014–2020. Ministrstvo za infrastrukturo, citirano april 2016, URL: http://www.energetika-portal.si/fileadmin/dokumenti/publikacije/an_ure/an_ure_2020_sprejet_maj_2015.pdf
- ARSO, 2016. Atlas okolja URL: http://gis.arso.gov.si/atlasokolja/profile.aspx?id=Atlas_Okolja_AXL@Arso
- CPP, 2008. Sporočilo komisije Svetu, Evropskemu parlamentu, evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in odboru regij. Smernice za celostni pristop k pomorski politiki: Za najboljšo prakso pri celostnem upravljanju morij in posvetovanje z zainteresiranimi stranmi. Evropska komisija. citirano april 2016, URL: http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/policy/index_en.htm
- eVRD_15_11_20_9, posredovan *shp sloj enot kulturne dediščine iz Registra nepremične kulturne dediščine s strani Ministrstva za kulturo, 20. 11. 2015
- Evropa 2020, 2010. Evropa 2020. Strategija za pametno, trajnostno in vključujočo rast. Evropska komisija. citirano april 2016, URL: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:2020:FIN:SL:PDF>
- Interreg Slo – Hr, 2015. Program sodelovanja Interreg V-A Slovenija – Hrvaška 2014–2020. Evropska komisija, citirano april 2016, URL: http://84.39.218.255/si2/download/Program_sodelovanja_Interreg_V-A_SI-HR.pdf
- Interreg Slo – Ita, 2015. Program sodelovanja Interreg V-A Slovenija – Italija 2014–2020. Evropska komisija, citirano april 2016, URL: http://www.ita-slo.eu/program/programsko_obdobje_14_20/#predlog_besedila_programa_sodelovanja_%28posredovan_27_julija_2015%29
- JJMS, 2014. Jadransko – Jonska strategija. Sporočilo komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in odboru regij o strategiji Evropske unije za Jadransko-Jonsko regijo. URL: http://ec.europa.eu/regional_policy/en/policy/cooperation/macro-regional-strategies/adriatic-ionic/library/
- MK, 2015. Smernice za pripravo Načrta upravljanja z morskim okoljem 2016–2021 z vidika varstva kulturne dediščine, Ministrstvo za kulturo, št. 354-29/2015/11 iz dne 21. 12. 2015
- MK, 2016. Register nepremične kulturne dediščine, Ministrstvo za kulturo, citirano april 2016, URL: <http://rkd.situla.org/>
- NUMO, 2016. Načrt upravljanja z morskim okoljem 2016–2021. Predlog. Ministrstvo za okolje in prostor, verzija poslana s strani naročnika 13. 04. 2016 (NUMO_20160413)
- NUMO, 2016. Načrt upravljanja z morskim okoljem 2016–2021. Predlog. Ministrstvo za okolje in prostor, verzija poslana s strani naročnika 16. 06. 2016
- NUMO, 2016. Načrt upravljanja z morskim okoljem 2016–2021. Predlog. Ministrstvo za okolje in prostor, verzija poslana s strani naročnika 16. 11. 2016
- NUV II, 2015. Načrt upravljanja voda za vodni območji Donave in Jadranskega morja za obdobje 2015–2021. Ministrstvo za okolje in prostor, citirano april 2016, URL: http://www.mop.gov.si/si/delovna_podrocja/voda/nacrt_upravljanja_voda/
- NUV, 2011. Načrt upravljanja voda za vodni območji Donave in Jadranskega morja za obdobje 2009–2015. Ministrstvo za okolje in prostor, citirano april 2016, URL: http://www.mop.gov.si/si/delovna_podrocja/voda/nacrt_upravljanja_voda/
- Operativni program oskrbe s pitno vodo za obdobje od 2015 do 2020, 2015. Ministrstvo za okolje in prostor, citirano april 2016, URL: http://www.mop.gov.si/fileadmin/mop.gov.si/pageuploads/osnutki/op_oskrba_pitna_voda_2015_2020.pdf
- OP ESPR 2014–2020, 2015. Evropska komisija. Operativni program za izvajanje Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo v Republiki Sloveniji za obdobje 2014–2020. Citirano april 2016, URL: http://ribiski-sklad.si/f/docs/Dokumenti/OP_ESPR_2014-2020_latest_version_SI.pdf
- OPOČKOV, 2005. Operativni program odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode 2005–2017. Citirano april 2016, URL: http://www.mkqp.gov.si/fileadmin/mkqp.gov.si/pageuploads/zakonodaja/varstvo_okolja/operativni_programi/operativni_program_komunalne_vode.pdf
- Strategija EU za Podonavje, 2010. Sporočilo komisije Evropskemu parlamentu, svetu, evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in odboru regij. Strategija Evropske unije za Podonavje. Evropska komisija. Citirano april 2016, URL: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/communic/danube/com2010_715_danube_sl.pdf
- Strategija razvoja prometa v Republiki Sloveniji, 2015. Ministrstvo za infrastrukturo, citirano april 2016. URL: http://www.mzi.gov.si/fileadmin/mzi.gov.si/pageuploads/DMZ/Strategija_razvoja_prometa_v_RS/Strategija_razvoja_prometa_v_RS-konca_razlicica.pdf
- Strategija razvoja slovenskega turizma 2012–2016, 2012. Strategija razvoja slovenskega turizma. Partnerstvo za trajnostni razvoj slovenskega turizma. Vlada Republike Slovenije, citirano april 2016, URL: http://www.slovenia.info/pictures/TB_board/attachments_1/2012/Strategija_turizem_sprejeto_7.6.2012_14561.pdf
- Začetna presoja morskih voda v pristojnosti RS: bistvene lastnosti in značilnosti morja RS. Ministrstvo za okolje in prostor, 2013, *dopolnjeno avgust 2016 (posredovan dokument)*.
- Začetna presoja morskih voda v pristojnosti RS: prevladujoče obremenitve in vplivi. Ministrstvo za okolje in prostor, 2013, *dopolnjeno avgust 2016 (posredovan dokument)*.
- Začetna presoja morskih voda v pristojnosti RS: opis dobrega stanja morskega okolja in okoljski cilji. Ministrstvo za okolje in prostor, 2013, *dopolnjeno avgust 2016 (posredovan dokument)*.
- ZRSVN, 2013. Zbirno poročilo po Direktivi o habitatih 2013, URL: http://www.zrsvn.si/si/informacija.asp?id_informacija=579&id_meta_type=65_citirano_junij_2014
- ZRSVN, 2014. Poročanje po 12. členu Direktive o pticah, citirano junij 2014, URL: http://www.zrsvn.si/si/informacija.asp?id_meta_type=65&id_informacija=820

- ZRSVN, 2015. Naravovarstvene smernice za Načrt upravljanja z morskim okoljem 2015–2021, Ministrstvo za okolje in prostor, Zavod RS za varstvo narave, št. 8-III-424/5-O-15/MN iz dne 16. 12. 2015
- ZRSVN, 2016. Naravovarstveni atlas – NV, citirano april 2016, URL: <http://www.naravovarstveni-atlas.si/nvajavni/profile.aspx?id=NV@ZRSVNJ>

ZAKONODAJA

- Direktiva 2000/60/ES Evropskega parlamenta in Sveta 2000/60/ES z dne 23. oktobra 2000 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju vodne politike (Vodna direktiva), citirano april 2016, URL: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisaEU?celex=32000L0060>
- Direktiva 2000/60/ES Evropskega parlamenta in Sveta 2000/60/ES z dne 23. oktobra 2000 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju vodne politike (Vodna direktiva), citirano april 2016, URL: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisaEU?celex=32000L0060>
- Direktiva 2008/56/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. junija 2008 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju politike morskega okolja (Okvirna direktiva o morski strategiji), citirano april 2016, URL: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisaEU?celex=32008L0056>
- Direktiva 2009/147/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. novembra 2009 o ohranjanju prosto živečih ptic (Ptičja direktiva), citirano april 2016, URL: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2010:020:0007:0025:SL:PDF>
- Direktiva 92/43/EGS Sveta z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (Direktiva o habitatih), citirano april 2016, URL: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisaEU?celex=31992L0043>
- Direktiva Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst, citirano april 2016, URL: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisaEU?celex=31992L0043>
- Direktiva Sveta 96/29/EURATOM z dne 13. maja 1996 o določitvi temeljnih varnostnih standardov za varstvo zdravja delavcev in prebivalstva pred nevarnostmi zaradi ionizirajočega sevanja, URL: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisaEU?celex=31996L0029>
- Strategija EU za biotsko raznovrstnost do leta 2020 (EK, 2011), citirano junij 2014, URL: http://ec.europa.eu/environment/nature/biodiversity/comm2006/pdf/2020/comm_2011_244/1_SL_ACT_part1_v2.pdf
- Zakon o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1, 8/10 – ZSKZ-B in 46/14) citirano april 2016, URL: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO1600>
- Zakon o ratifikaciji Konvencije o biološki raznovrstnosti /MKBR/ (Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 7/96), citirano junij 2014, URL: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO785>
- Zakon o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 – ORZVKD39, 90/12 in 111/13), citirano april 2016, URL: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO4144>
- Zakon o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 39/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/06 – ZMetD, 66/06 – odl. US, 33/07 – ZPNačrt, 57/08 – ZFO-1A, 70/08, 108/09, 108/09 – ZPNačrt-A, 48/12, 57/12, 92/13, 56/15, 102/15 in 30/16), citirano maj 2016, URL: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO1545>
- Zakon o vodah (Uradni list RS, št. 67/02, 2/04 – ZZdr1-A, 41/04 – ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14 in 56/15) citirano april 2016, URL: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO1244>
- Uredba o ekološko pomembnih območjih (Uradni list RS, št. 48/04, 33/13 in 99/13), citirano april 2016, URL: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=URED629>
- Uredba o habitatnih tipih (Uradni list RS, št. 112/03, 36/09 in 33/13), citirano april 2016, URL: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=NEZN154>
- Uredba o mejnih dozah, radioaktivni kontaminaciji in intervencijskih nivojih (Uradni list RS, št. 49/04), citirano april 2016, URL: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=URED2715>
- Uredba o odvajanju in čiščenju komunalne odpadne vode (Uradni list RS, št. 98/15), citirano april 2016, URL: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=URED6951>
- Uredba o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje (Uradni list RS, št. 73/05), citirano april 2016, URL: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=NAVO607>
- Uredba o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) (Uradni list RS, št. 49/04, 110/04, 59/07, 43/08, 8/12, 33/13, 35/13 – popr., 39/13 – odl. US, 3/14 in 21/16) citirano april 2016, URL: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=URED283>
- Uredba o skupni ribiški politiki (Uredba Evropskega parlamenta in Sveta, EU, št. 1380/13), citirano junij 2014, URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R1380&qid=1401772684552&from=SL>
- Uredba o zvrsteh naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 52/02 in 67/03), citirano april 2016, URL: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=URED2354>
- Pravilnik o uvrstitvi ogroženih rastlinskih in živalskih vrst v rdeči seznam (Uradni list RS, št. 82/02 in 42/10), citirano junij 2014, URL: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ODRE1883>
- Odločba o izvedbi celovite presoje vplivov na okolje, Ministrstvo za okolje in prostor, Odločba št. 35409-58/2015/7 iz dne 4. 8. 2015

8 PRILOGE

PRILOGA 1: PREGLED PRIČAKOVANIH VPLIVOV IZVAJANJA PROGRAMA UKREPOV NA POSAMEZNE DELE OKOLJA/PODROČJA OBRAVNAVE

LEGENDA:

++ večji pozitiven vpliv

+ manjši (tudi posreden) pozitiven vpliv

0 ni vpliva

– manjši negativen vpliv

-- večji negativen vpliv

ID ukrepa	Ime ukrepa	Izvajanje Okv. direkt. o morsk. strategiji	Morsko okolje	Narava	Kulturna dediščina	Zdravje ljudi in kakovost življenja	Zrak	Vpliv na podnebne spremembe	Prilagoditev na podnebne spremembe	Hrup	Elektromagnetno sevanje	Svetlobno onesnaževanje	Ravnanje z odpadki	Opredelitev možnih vplivov, značaja in verjetnosti vpliva	Nadaljnja obravnavna vpliva
Ukrepi relevantni za vse deskriptorje (D1-D11)															
D1-11:	Ukrepi, ki se že izvajajo v okviru obstoječe zakonodaje – temeljni ukrepi (1a)													Ker gre za ukrepe, ki se izvajajo v okviru že veljavne zakonodaje ti ukrepi niso predmet nadaljnjega vrednotenja v okviru tega okoljskega poročila. Vsekakor pa bodo upoštevani z vidika vrednotenja kumulativnih vplivov z ostalimi ukrepi.	
TU1 (1a)	Presoja vplivov na okolje – vpliv na stanje voda													Ukrepi izhajajo iz področne zakonodaje, kjer je okolje obravnavano kot enakovreden del trajnostnega razvoja. Posegi z negativnimi vplivi na okolje se preprečujejo preko upravnih postopkov kot so izvedba PVO, preprečevanja nastanka okoljske škode, izvajanjem monitoringa in inšpekcijskega nadzora. Samo obremenjevanje okolja pa se zaračunava povzročiteljem in s tem preko finančnega mehanizma omejuje.	NE
															NE
TU2 (1a)	Usmeritev inšpekcijskega nadzora													Celostna obravnavna oz. celovito upravljanje obalnih območij bo vsekakor prispevalo k trajnostnem razvoju območja, saj je tak pristop osnova, da se zaznajo konflikti v prostoru in se potem tudi rešijo.	NE
TU3 (1a)	Preprečevanje in sanacija okoljske škode in odgovornost zanj														NE
TU4 (1a)	Dajatve za obremenjevanje voda														NE
TU5 (1a)	Monitoring stanja morskega okolja														NE
D1-11:	Nadgradnja ukrepov, ki se že izvajajo v okviru obstoječe zakonodaje – temeljni ukrepi (1b) ter predlog novih ukrepov – dopolnilni ukrepi (2a)														
TU6 (1b)	Trajnostno pomorsko prostorsko načrtovanje (PPN) in doseganje dobrega stanja okolja	++	+	+	0	+	0	0	0	+	0	0	+	Ukrepi so pomembni za samo implementacijo izvajanja ukrepov NUMO in s tem posredno zagotavljanje pozitivnih vplivov teh ukrepov na okolje. Opredeljeni ukrepi, kot so priprava smernic in izhodišč NUMO za podporo pri pripravi usklajenega pomorskega prostorskega načrtovanja, vključevanje, informiranje in ozaveščanje javnosti ter dopolnitev manjkajočih vsebin izvajanja Okvirne direktive o morsk. strategiji bodo k temu vsekakor pripomogli. Posledično ocenjujemo posreden	DA
TU7 (1b)	Vzpostavljanje povezav med prostorskim načrtovanjem in upravljanjem z vodami v obalnem pasu in trajnostno prostorsko načrtovanje	++	+	+	0	+	0	0	0	+	0	0	+		DA
TU8 (1b)	Informiranje, ozaveščanje in izobraževanje javnosti o upravljanju z vodami	++	+	+	+	+	0	0	0	+	0	0	+		DA

ID ukrepa	Ime ukrepa	Izvajanje Okv. direkt. o morsk. strategiji	Morsko okolje	Narava	Kulturna dediščina	Zdravje ljudi in kakovost življenja	Zrak	Vpliv na podnebne spremembe	Prilagoditev na podnebne spremembe	Hrup	Elektromagnetno sevanje	Svetlobno onesnaževanje	Ravnanje z odpadki	Opredelitev možnih vplivov, značaja in verjetnosti vpliva	Nadaljnja obravnava vpliva
TU9 (1b)	Razvoj meril in metodologij na področju dobrega okoljskega stanja morskega okolja	++	+	+	0	+	0	0	0	+	0	0	+	pozitiven vpliv izvajanja ukrepov področnih zakonodaj na vse segmente okolja tudi tiste, ki niso preko deskriptorjev neposredno vezani na NUMO, saj gre za aktivnosti, ki dvigujejo okoljsko ozaveščenost. Poleg tega bo pridobivanje podatkov o stanju okolja doprineslo k zaznavanju morebitnih poslabšanj stanja in prepoznavanju konfliktov.	DA
TU10 (1b)	Prilagoditev monitoringa stanja morskega okolja	++	+	+	0	+	0	0	0	+	0	0	+		DA
DU1 (2a)	Vzpostavitev informacijskega sistema za spremljanje učinkovitosti izvajanja temeljnih in dopolnilnih ukrepov	++	+	+	0	+	0	0	0	+	0	0	+	Vzpostavitev informacijskega sistema bo omogočila ažurno spremljanje kazalnikov in trendov in s tem hitro reagiranje v primeru poslabšanja stanja posameznih delov okolja/področij obravnave. Ker se ukrep navezuje na deskriptorje so pozitivni vplivi opredeljeni za dele okolja/področja obravnave, ki so neposredno vezani na te deskriptorje.	DA
DU2 (2a)	Vzpostavitev sistema za učinkovito izvajanje okoljskih presoj za področje vplivov planov/dejavnosti/posegov na morske vode	++	+	+	0	+	0	0	0	+	0	0	+	Ukrep želi zagotoviti primerno vključitev področja morje v postopke okoljskih presoj za presoje vplivov planov/posegov na morske vode, kar bo posredno pozitivno vplivalo tudi stanje okolja. Smernice za izdelovalce/nosilce urejanja prostora bodo podprte z aktivnim sistemom izobraževanja in osveščanja.	DA
Ukrepi za ohranjanje biotske raznovrstnosti (D1), vzpostavitev ter ohranitev funkcionalnega stanja prehranjevalnih spletov (D4), doseganje dobrega stanja ribjega staleža (D3), doseganje dobrega stanja morskega dna (D6) ter zagotavljanja ustreznih hidrografskih pogojev (D7)															
D1,3,4,6,7:	Ukrepi, ki se že izvajajo v okviru obstoječe zakonodaje – temeljni ukrepi (1a)													Ker gre za ukrepe, ki se izvajajo v okviru že veljavne zakonodaje ti ukrepi niso predmet nadaljnega vrednotenja v okviru tega okoljskega poročila. Vsekakor pa bodo upoštevani z vidika vrednotenja kumulativnih vplivov z ostalimi ukrepi.	
TU1 (1a)	Natura 2000,zavarovana območja, ekološko pomembna območja, naravne vrednote, zavarovane vrste in habitatni tipi													Ohranjanje biotske raznovrstnosti (D1), vzpostavljane funkcionalnega stanja prehranjevalnih spletov (D4), dobro stanje ribjega staleža (D3) in morskega dna (D6) ter zagotavljanje dobrih hidrografskih pogojev (D7) je urejeno s področno zakonodajo. Le ta preko upravnih postopkov (opredelitev omejitev in prepovedi, obveznega pridobivanja naravovarstvenega oz. vodnega soglasja, izvajanja programov upravljanja) omejuje ali celo preprečuje izvajanje posegov z morebitnimi negativnimi vplivi na posamezne dele okolja/področja obravnave.	NE
TU2 (1a)	Varstvo in obnova morske biotske raznovrstnosti in ekosistemov v okviru trajnostnih ribolovnih dejavnosti														NE
TU3 (1a)	Paket temeljnih ukrepov za ohranjanje integritete morskega dna (omejitve oz. prepovedi sidranja na morju)														NE
TU4 (1a)	Paket temeljnih ukrepov za preprečevanje hidromorfološke obremenjenosti obale morja														NE
TU5 (1a)	Upravljanje rekreativnega ribištva														NE
TU6 (1a)	Upravljanje morskih območij Natura 2000													NE	
D1,3,4,6,7:	Nadgradnja ukrepov, ki se že izvajajo v okviru obstoječe zakonodaje – temeljni ukrepi (1b) ter predlog novih ukrepov – dopolnilni ukrepi (2a)														

ID ukrepa	Ime ukrepa	Izvajanje Okv. direkt. o morsk. strategiji	Morsko okolje	Narava	Kulturna dediščina	Zdravje ljudi in kakovost življenja	Zrak	Vpliv na podnebne spremembe	Prilagoditev na podnebne spremembe	Hrup	Elektromagnetno sevanje	Svetlobno onesnaževanje	Ravnanje z odpadki	Opredelitev možnih vplivov, značaja in verjetnosti vpliva	Nadaljnja obravnava vpliva
TU7 (1b)	Identifikacija območij Natura 2000 za Veliko pliskavko in Glavato kareto	++	+	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Ukrepi se nanašajo na pripravo strokovnih podlag, izvedbo monitoringa, ter na podlagi rezultatov dopolnitev področne zakonodaje (potencialna dopolnitev območij Natura 2000, dopolnitev habitatov in vrst, ki jih je potrebno spremljati, opredelitev ekoloških koridorjev). Ker bo s tem prišlo do pravnih podlag za omejevanje dejavnosti, ki imajo negativne vplive na stanje morskih vrst in habitatov ocenjujemo pozitiven vpliv na naravo in morsko okolje.	DA
TU8 (1b)	Vzpostavitev sistema za spremljanja stanja prevladujočih habitatov morskega okolja ter izvajanje monitoringa	++	+	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Ukrepi se nanašajo na pripravo strokovnih podlag, izvedbo monitoringa, ter na podlagi rezultatov dopolnitev področne zakonodaje (potencialna dopolnitev območij Natura 2000, dopolnitev habitatov in vrst, ki jih je potrebno spremljati, opredelitev ekoloških koridorjev). Ker bo s tem prišlo do pravnih podlag za omejevanje dejavnosti, ki imajo negativne vplive na stanje morskih vrst in habitatov ocenjujemo pozitiven vpliv na naravo in morsko okolje.	DA
TU9 (1b)	Upravljanje vrst rib in lupinarjev	++	+	+	0	+	0	0	0	0	0	0	0	Ukrep se izvaja v okviru Skupne ribiške politike in je posledično v okviru NUMO uvrščen med izjeme za doseganje ciljev načrta (RS glede na obseg morskega gospodarskega ribolova nima vidnega vpliva na stanje ribjih staležev, prav tako je izvedla vse ukrepe za zmanjšanje navedene dejavnosti. RS tako sama z nacionalnimi ukrepi ne more doseči dobrega stanja oziroma okoljskih ciljev na področju ribjih staležev, zato je nujno aktivno skupno ukrepanje na ravni subregije oziroma regije.). Ocenjujemo, da bo imela izvedba ukrepa, ko bo prišlo do njegove dejanske izvedbe, dolgoročno pozitiven vpliv na zagotavljanje ribjega staleža in s tem dolgoročno oskrbo z lokalno hrano ter zagotavljanje stabilnosti morskega ekosistema.	DA
DU1 (2a)	Vzpostavitev omrežja za obveščanje in ukrepanje v primerih nasedlih oziroma poškodovanih morskih sesalcev in želv	++	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Ukrep se nanaša na vzpostavitev sistema, ki bo zagotovo pripomogel k spremljanju problematike in omogočal hitre reakcije. Zaradi tega imamo pozitiven vpliv na naravo. Ukrep je potrebno dopolniti z nadgradnjo obstoječega sistema ravnanja z nasedlimi oziroma poškodovanimi morskimi sesalci in želvami.	DA

ID ukrepa	Ime ukrepa	Izvajanje Okv. direkt. o morsk. strategiji	Morsko okolje	Narava	Kulturna dediščina	Zdravje ljudi in kakovost življenja	Zrak	Vpliv na podnebne spremembe	Prilagoditev na podnebne spremembe	Hrup	Elektromagnetno sevanje	Svetlobno onesnaževanje	Ravnanje z odpadki	Opredelitev možnih vplivov, značaja in verjetnosti vpliva	Nadaljnja obravnava vpliva
DU2 (2a)	Preprečevanje poškodb morskega dna zaradi sidranja – ureditev privezov	++	++	++	++	+	0	0	0	0	0	0	++	Z namenom preprečevanja nenadzorovanega sidranja, ki ima lahko zaradi naključnega izbora lokacij velike negativne vplive na morsko dno, naravo in arheološko dediščino, je predvidena ureditev priveznih mest čolnov izven pristanišč. Pri umestitvi oz. ureditvi priveznih mest se bodo upoštevali varovalni režimi s področja ohranjanje enot arheološke dediščine, narave, kopalnih voda, prometa, marikulture in ostalih rab voda zato dejanskih negativnih vplivov na dele okolja/področja obravnave ne pričakujemo.	DA
DU3 (2a)	Omejitev hitrosti plovil - rekreacijskih plovil in trgovskih ter potniških ladij	++	++	++	0	+	0	0	0	++	0	0	0	Omejitev hitrosti plovil na nekaterih omejenih kritičnih območjih, kot so notranji del Piranskega zaliva, ob rtu Madona, na območju ob naravnem rezervatu Strunjan, med rtom Ronek in Izolo ter Koprškega zaliva bo vplivala na zmanjšanje ravni podvodnega hrupa. Omejitev hitrosti trgovskih ladij znotraj Koprškega zaliva bi vplivala tudi na zmanjšanje resuspenzije znotraj zaliva. kar pomeni pozitiven vpliv tako na morsko okolje kot na naravo in zagotavljanje varnosti v morskem prometu.	DA
Ukrepi za nadzor nad vnosom in prisotnostjo invazivnih in potencialno invazivnih vrst organizmov (D2)															
D2:	Ukrepi, ki se že izvajajo v okviru obstoječe zakonodaje – temeljni ukrepi (1a)													Ker gre za ukrep, ki se izvaja v okviru že veljavne zakonodaje ta ukrep ni predmet nadaljnega vrednotenja v okviru tega okoljskega poročila. Vsekakor pa bo upoštevan z vidika vrednotenja kumulativnih vplivov z ostalimi ukrepi.	
TU1 (1a)	Preprečevanje vnosa tujerodnih vrst													V okviru področne zakonodaje je vnos tujerodnih (invazivnih in potencialno invazivnih vrst (D2)) omejen.	NE
D2:	Nadgradnja ukrepov, ki se že izvajajo v okviru obstoječe zakonodaje – temeljni ukrepi (1b) ter predlog novih ukrepov- dopolnilni ukrepi (2a)														
TU2 (1b)	Preprečevanje in obvladovanje vnosa ter širjenja tujerodnih vrst	++	++	++	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Pri ukrepih gre za dopolnitev področne zakonodaje za področje tujerodnih vrst v marikulturi, predvideni ukrepi za izvajanje zakonodaje pa bodo imeli dolgoročne pozitivne vplive na naravo in stanje morja. Ukrepa se navezuje na ukrepe, ki se izvajajo v okviru NUV II, s tem, da se osredotočata na morsko okolje.	NE
TU3 (1b)	Uveljavitev sistema za preprečevanje širjenja tujerodnih vrst na regionalnem/globalnem nivoju	++	++	++	0	0	0	0	0	0	0	0	0	in stanje morja. Ukrepa se navezuje na ukrepe, ki se izvajajo v okviru NUV II, s tem, da se osredotočata na morsko okolje.	NE
DU1 (2a)	Zmanjšanje nevarnosti vnosa škodljivih in patogenih organizmov z balastnimi vodami	++	+	+	0	+	0	0	0	0	0	0	0	Gre za izvajanje širših (regionalnih/globalnih) ukrepov, kjer bo RS sodelovala preko sprejema in izvajanja Strategije in/ali	DA

ID ukrepa	Ime ukrepa	Izvajanje Okv. direkt. o morsk. strategiji	Morsko okolje	Narava	Kulturna dediščina	Zdravje ljudi in kakovost življenja	Zrak	Vpliv na podnebne spremembe	Prilagoditev na podnebne spremembe	Hrup	Elektromagnetno sevanje	Svetlobno onesnaževanje	Ravnanje z odpadki	Opredelitev možnih vplivov, značaja in verjetnosti vpliva	Nadaljnja obravnava vpliva
DU2 (2a)	Uveljavitev sistema za preprečevanje širjenja tujerodnih vrst na regionalnem/globalnem nivoju	++	+	+	0	+	0	0	0	0	0	0	0	Načrta ravnanja z balastno vodo in usedlinami ter sodelovanja in usklajevanje v okviru obstoječih struktur iz regionalnih in globalnih dogovorov. Ocenjujemo, da bo imela izvedba ukrepov, ko bo prišlo do njune dejanske izvedbe, dolgoročno pozitiven vpliv na širjenje tujerodnih vrst, kar bo imelo pozitivne vplive na naravo in stanje morja. Ker lahko v primeru širjenja tujerodnih vrst, s katerima se ukvarjata ukrepa (balastne snovi, problematika Sueškega prekopa...), pride do širitve človeku nevarnih organizmov bo v primeru omejevanja njihove širitve vpliv pozitiven tudi na zdravje ljudi. Na drugi strani se je potrebo zavedati, da se invazivne vrste širijo tudi na druge načine, zaradi česar ni mogoče trditi, da bo izvedba navedenih ukrepov dejansko vplivala na razrešitev problema.	DA
Ukrepi za nadzor in omejevanje onesnaženja s hranili (D5)															
D5:	Ukrepi, ki se že izvajajo v okviru obstoječe zakonodaje – temeljni ukrepi (1a)													Ker gre za ukrepa, ki se izvajata v okviru že veljavne zakonodaje ta dva ukrepa nista predmet nadaljnega vrednotenja v okviru tega okoljskega poročila. Vsekakor pa bosta upoštevana z vidika vrednotenja kumulativnih vplivov z ostalimi ukrepi.	
TU1 (1a)	Preprečevanje onesnaženja morskega okolja zaradi poselitve in industrije													Področna zakonodaja ureja preprečevanje onesnaževanja morja (neposredno in posredno preko vodnih teles površinskih voda) s strani poselitve, industrije in kmetijstva ter s tem pozitivno vpliva na opredeljene dele okolja/področja obravnave.	NE
TU2 (1a)	Preprečevanje onesnaženja iz kmetijstva														NE
D5:	Nadgradnja ukrepov, ki se že izvajajo v okviru obstoječe zakonodaje – temeljni ukrepi (1b)														
TU3 (1b)	Vzpostavitev monitoringa stanja voda v izlivnem območju rek	++	+	+	0	+	0	0	0	0	0	0	0	Z ukrepom bosta vzpostavljena določitev območij somornic in izvajanje monitoringa. Ker bodo pridobljene informacije pripomogle k poznavanju stanja in izpostavile morebitne problematike, kar bo omogočilo učinkovito ukrepanje ocenjujemo posreden pozitiven vpliv na stanje morja ter preko kakovosti vode na naravo in zdravje ljudi.	DA

ID ukrepa	Ime ukrepa	Izvajanje Okv. direkt. o morsk. strategiji	Morsko okolje	Narava	Kulturna dediščina	Zdravje ljudi in kakovost življenja	Zrak	Vpliv na podnebne spremembe	Prilagoditev na podnebne spremembe	Hrup	Elektromagnetno sevanje	Svetlobno onesnaževanje	Ravnanje z odpadki	Opredelitev možnih vplivov, značaja in verjetnosti vpliva	Nadaljnja obravnava vpliva
TU4 (1b)	Usmeritev inšpekcijskega nadzora na vodna telesa													Pri ukrepu gre za povečanje nadzora, kar bo imelo pozitivne vplive na stanje morja in naravo ter posredno preko kakovosti hrane iz morskih organizmov na zdravje ljudi. Ukrej je podrobneje obravnavan v okviru NUV II, katerega vplivi so vrednoteni v okviru CPVO za NUV II. Posledično vplivov ukrepa v predmetnem okoljskem poročilu ne obravnavamo.	NE
Ukrepi za zmanjšanje onesnaženja z onesnaževali (D8)															
D8:	Ukrepi, ki se že izvajajo v okviru obstoječe zakonodaje – temeljni ukrepi (1a)													Ker gre za ukrepe, ki se izvajajo v okviru že veljavne zakonodaje ti ukrepi niso predmet nadaljnega vrednotenja v okviru tega okoljskega poročila. Vsekakor pa bodo upoštevani z vidika vrednotenja kumulativnih vplivov z ostalimi ukrepi.	
TU1 (1a)	Preprečevanje onesnaženja morskega okolja iz industrijskih virov in poselitve													Področna zakonodaja ureja preprečevanje onesnaževanja morja (neposredno in posredno preko vodnih teles površinskih voda) s strani poselitve, industrije, kmetijstva in prometa ter s tem pozitivno vpliva na opredeljene dele okolja/področja obravnave. Pomemben vir onesnaženja so čezmejni vplivi, ki se urejajo preko mednarodnih sporazumov oz. mednarodnih komisij, kar ima zagotovo posreden pozitiven vpliv na dele okolja/področja obravnave vezana na morsko okolje. Sestavni del ukrepa so tudi Načrti zaščite in reševanja, ki pripomorejo k povečanju varnosti ljudi in zmanjšanju nevarnosti za onesnaženje okolja.	NE
TU2 (1a)	Preprečevanje onesnaženja iz kmetijstva														NE
TU3 (1a)	Preprečevanje onesnaženja iz pomorskega prometa														NE
TU4 (1a)	Preprečevanje in omejevanje čezmejnega onesnaževanja in Načrti zaščite in reševanja														NE
D8:	Nadgradnja ukrepov, ki se že izvajajo v okviru obstoječe zakonodaje – temeljni ukrepi (1b) ter predlog novih ukrepov – dopolnilni ukrepi (2a)														
TU5 (1b)	Optimizacija delovanja in opreme obvezne gospodarske javne službe vzdrževanja vodnih in priobalnih zemljišč morja	++	+	+	0	+	0	0	0	0	0	0	0	V okviru ukrepa je predvidena priprava nove organiziranosti obvezne gospodarske javne službe varstva morja in nakup novega plovila in podpornega čolna z opremo za spremljanje stanja voda in ukrepanje. Posledično lahko pričakujemo pozitiven vpliv na morsko okolje. Z nakupom plovila za izvajanje spremljanje stanja morja in ukrepanja ob onesnaževanjih bo možno hitro in učinkovito ukrepanje ob izrednih dogodkih, kar posledično zmanjševanje negativnih vplivov onesnaževal na morsko okolje in naravo.	DA

ID ukrepa	Ime ukrepa	Izvajanje Okv. direkt. o morsk. strategiji	Morsko okolje	Narava	Kulturna dediščina	Zdravje ljudi in kakovost življenja	Zrak	Vpliv na podnebne spremembe	Prilagoditev na podnebne spremembe	Hrup	Elektromagnetno sevanje	Svetlobno onesnaževanje	Ravnanje z odpadki	Opredelitev možnih vplivov, značaja in verjetnosti vpliva	Nadaljnja obravnava vpliva
TU6 (1b)	Revizija načrta zaščite in reševanja ob nesrečah na morju	++	+	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	Pri ukrepu gre za prilagoditev načrta zaščite in reševanja ob nesrečah na morju, kar bo imelo zaradi pripravljenosti in možnosti hitre reakcije pozitivne vplive na stanje morja in zdravje ljudi.	DA
TU7 (1b)	Usmeritev inšpekcijskega nadzora na vodna telesa	++	++	++	0	+	0	0	0	0	0	0	0	Ukrepa sta vezana na problematiko prisotnosti TBT v vodi. Ocenjeni so pozitivni vplivi izvajanja ukrepa, saj le ta poleg identifikacije virov vnosa TBT v morje vključuje tudi dejansko izvedbo pripravljenega nabora ukrepov. K izboljšanju stanja posameznih delov okolja/področij obravnave, vrst in habitatnih tipov bo prispevalo tudi usmerjeno izvajanje rednega inšpekcijskega nadzora na območjih, kjer so zaznane prekomerne koncentracije TBT.	DA
DU1 (2a)	Priprava predloga ukrepov za reševanje problemov v kvaliteti morja zaradi prisotnosti tributilkositrovih spojin (TBT)	++	++	++	0	+	0	0	0	0	0	0	0	Pri ukrepu gre za blaženje negativnih vplivov urbanizirane in intenzivne kmetijske rabe tal, kar bo imelo posredne pozitivne vplive na stanje morja in naravo ter posredno preko kakovosti hrane iz morskih organizmov na zdravje ljudi. Ukrepi so podrobneje obravnavani v okviru NUV II, katerega vplivi so vrednoteni v okviru CPVO za NUV II. Posledično vplivov ukrepa v predmetnem okoljskem poročilu ne obravnavamo.	DA
TU8 (1b)	Strokovna podlaga za pripravo smernic in mnenj k načrtovanim prostorskim ureditvam													Pri ukrepu gre za blaženje negativnih vplivov urbanizirane in intenzivne kmetijske rabe tal, kar bo imelo posredne pozitivne vplive na stanje morja in naravo ter posredno preko kakovosti hrane iz morskih organizmov na zdravje ljudi. Ukrepi so podrobneje obravnavani v okviru NUV II, katerega vplivi so vrednoteni v okviru CPVO za NUV II. Posledično vplivov ukrepa v predmetnem okoljskem poročilu ne obravnavamo.	NE
Ukrepi za nadzor nad onesnaževali v užitnih morskih organizmih (D9)															
D9:	Ukrepi, ki se že izvajajo v okviru obstoječe zakonodaje – temeljni ukrepi (1a)													Ker gre za ukrepa, ki se izvajata v okviru že veljavne zakonodaje ta dva ukrepa nista predmet nadaljnega vrednotenja v okviru tega okoljskega poročila. Vsekakor pa bosta upoštevana z vidika vrednotenja kumulativnih vplivov z ostalimi ukrepi.	
TU1 (1a)	Nadzor nad vsebnostjo onesnaževal v živilih iz morskih organizmov													V okviru področne zakonodaje se izvaja spremljanje izbranih onesnaževal v živilih iz morskih organizmov, katerega vzorec se pridobi v proizvodnji, predelavi ali distribuciji in s tem preprečuje uporaba živil, ki lahko imajo negativne vplive na zdravje ljudi.	NE
TU2 (1a)	Nadzor nad vsebnostjo onesnaževal in mikrobioloških parametrov v mesu živih školjk in rib vzrejenih v slovenskem morju														NE
D9:	Nadgradnja ukrepov, ki se že izvajajo v okviru obstoječe zakonodaje – temeljni ukrepi (1b)														
TU3 (1b)	Nadzor nad vsebnostjo onesnaževal v morskih organizmih ulovljenih v slovenskem morju	++	0	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	Predvidena je nadgradnja obstoječe zakonodaje, kar bo preko poostrenejšega nadzora še dodatno prispevalo k varnosti živil na trgu.	DA
Ukrepi za omejevanje in nadzor nad vnosom morskih odpadkov (D10)															

ID ukrepa	Ime ukrepa	Izvajanje Okv. direkt. o morski strategiji	Morsko okolje	Narava	Kulturna dediščina	Zdravje ljudi in kakovost življenja	Zrak	Vpliv na podnebne spremembe	Prilagoditev na podnebne spremembe	Hrup	Elektromagnetno sevanje	Svetlobno onesnaževanje	Ravnanje z odpadki	Opredelitev možnih vplivov, značaja in verjetnosti vpliva	Nadaljnja obravnava vpliva
D10:	Ukrepi, ki se že izvajajo v okviru obstoječe zakonodaje – temeljni ukrepi (1a)													Ker gre za ukrepe, ki se izvajajo v okviru že veljavne zakonodaje ti ukrepi niso predmet nadaljnega vrednotenja v okviru tega okoljskega poročila. Vsekakor pa bodo upoštevani z vidika vrednotenja kumulativnih vplivov z ostalimi ukrepi.	
TU1 (1a)	Preprečevanje vnosa odpadkov v morsko okolje s kopnih virov													V okviru področne zakonodaje je predpisano ravnanje z odpadki, ki obsega prepoved odlaganja odpadkov v okolje, določa hierarhijo in pravila za ravnanje z odpadki, zagotavlja evidenco nastalih, zbranih, obdelanih in odloženih odpadkov in nadzor nad ravnanjem z odpadki. Poleg tega je določeno tudi čiščenje obstoječih morskih odpadkov iz vodnih in priobalnih zemljišč morja, ki ga izvajajo državne javne gospodarske službe vzdrževanja vodnih in priobalnih zemljišč morja, občinske javne gospodarske službe in imetniki vodnih pravic. Zaradi izvajanja področne zakonodaje so zaznani pozitivni vplivi na kakovost morja kot vodno telo, vir hrane, življenjski prostor in prostor za rekreativno rabo. Ker gre za obstoječ sistem ravnanja z odpadki pozitivni vplivi na to področje niso opredeljeni.	NE
TU2 (1a)	Preprečevanje vnosa odpadkov v morsko okolje iz pomorskih virov														NE
TU3 (1a)	Odstranjevanje ali čiščenje že obstoječih morskih odpadkov														NE
D10:	Nadgradnja ukrepov, ki se že izvajajo v okviru obstoječe zakonodaje – temeljni ukrepi (1b) ter predlog novih ukrepov – dopolnilni ukrepi (2a)														
TU4 (1b)	Zmanjšanje vnosa odpadkov v morsko okolje iz kopenskih virov	++	++	+	0	+	0	0	0	0	0	0	+	Ukrepi izhajajo iz področne zakonodaje vendar se še ne izvajajo oz. zakonodajni okvir še ni vzpostavljen. Gre predvsem za ugotavljanje virov odpadkov v morskem okolju in izvajanje rednega čiščenja enega od že prepoznanih virov (vodna in priobalna zemljišča celinskih voda, plovila). Gre za pomanjkljivosti izvajanja področne zakonodaje oz. odsotnost le te. Ugotavljamo, da bo imela izvedba ukrepov pozitiven vpliv na področje ravnanja z odpadki in s tem posredno na preostale dele okolja/področja obravnave.	DA
TU5(1b)	Implementacija Direktive 2000/59/EC v povezavi z MARPOL Aneks V – ravnanje z odpadki z ladij	++	+	+	0	+	0	0	0	0	0	0	+		DA
DU1 (2a)	Vzpostavitev sistema zbiranja naključno ujetih odpadkov v ribiških mrežah in zbiranje odpadne ribiške opreme (»Fishing For Litter«)	++	++	+	0	+	0	0	0	0	0	0	++	Z nadgradnjo sistema ravnanja z odpadki in zmanjšanjem vnosa odpadkov pričakujemo pozitivne vplive na sistem ravnanja z odpadki in posledično stanje morja, ohranjanje vrst in habitatov ter preko hrane na zdravje ljudi. Pri tem je potrebno poudariti, da se nekateri viri odpadkov nahajajo tudi izven območja RS in je posledično uspešnost izvedbe ukrepov	DA
DU2 (2a)	Zmanjšanje vnosa odpadkov (vključno z mikroplastiko) v vode	++	+	+	0	+	0	0	0	0	0	0	+		DA

ID ukrepa	Ime ukrepa	Izvajanje Okv. direkt. o morsk. strategiji	Morsko okolje	Narava	Kulturna dediščina	Zdravje ljudi in kakovost življenja	Zrak	Vpliv na podnebne spremembe	Prilagoditev na podnebne spremembe	Hrup	Elektromagnetno sevanje	Svetlobno onesnaževanje	Ravnanje z odpadki	Opredelitev možnih vplivov, značaja in verjetnosti vpliva	Nadaljnja obravnavna vpliva	
DU3 (2a)	Priprava načrta za okoljsko sprejemljivo ravnanje z odpadki iz dejavnosti gojenja školjk in ribogojnic	++	+	+	0	+	0	0	0	0	0	0	+	odvisna od mednarodnega sodelovanja oz. izvajanja aktivne politike ravnanja z odpadki in preprečevanja vnosa odpadkov v morsko okolje drugih držav.	DA	
Ukrepi za omejevanje in nadzor nad vnosom podvodnega hrupa (D11)																
D11:	Ukrepi, ki se že izvajajo v okviru obstoječe zakonodaje – temeljni ukrepi (1a)													V zakonodaji RS še ne obstajajo pravne podlage, ki bi nadzorovale vnose podvodnega hrupa v morsko okolje.		
TU1 (1a)	Omejevanje emisij hrupa plovil za rekreacijo in osebnih plovil skladno z Direktivo 2013/53/EU													V okviru področne zakonodaje se omejuje emisije hrupa v zrak, posledično pa se znižajo tudi emisije hrupa v vodo. Zaradi izvajanja področne zakonodaje so zaznani pozitivni vplivi na obremenjevanje s hrupom. Ker gre za obstoječ zakonodajni okvir pozitivni vplivi niso opredeljeni.		NE
D11:	Nadgradnja ukrepov, ki se že izvajajo v okviru obstoječe zakonodaje – temeljni ukrepi (1b) ter predlog novih ukrepov – dopolnilni ukrepi (2a)															
TU2 (1b)	Zmanjšanje podvodnega hrupa v pristaniščih	++	+	+	0	0	0	0	0	+	0	0	0	Ukrepi so v prvi vrsti naravnani k vzpostavitvi zakonodajnega okvira. Za potrebe vzpostavitve področne zakonodaje je v okviru ukrepov predvidena priprava strokovnih podlag/kataloga za različne vire hrupa. Glede na navedeno ugotavljamo, da gre za pridobivanje znanj in vzpostavitev pravnega sistema, ki bo podlaga za nadaljnje izvajanje ukrepov, posledično pričakujemo pozitivne vplive na zmanjšanje podvodnega hrupa in s tem pozitivne vplive na morske organizme in morsko okolje.		DA
DU1 (2a)	Uveljavitev ukrepov za zmanjšanje podvodnega hrupa, ki so sprejeti v okviru mednarodnih konvencij IMO	++	+	+	0	0	0	0	0	+	0	0	0			DA
DU2 (2a)	Katalog omilitvenih ukrepov za zmanjšanje emisij impulznega podvodnega hrupa iz občasnih dejavnosti	++	+	+	0	0	0	0	0	+	0	0	0			DA